

รายงานผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา
สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โดย

นายไพจิตร ผุดเพชรแก้ว

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

บทคัดย่อ

รายงานการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจุดมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ คือนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสุรินทร์ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 91 คน จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มตัวอย่างในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ นักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกาบัง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 51 คน 2) กลุ่มตัวอย่างในการหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการหาความพึงพอใจที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ นักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 40 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา จำนวน 1 ชุด 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบ (t-test) และวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) และ Microsoft Excel

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1) ผลจากการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีคุณภาพในระดับดี ส่วนค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 84.00/84.70 ซึ่งเป็นค่าที่ใกล้เคียงกัน โดยต่างกันไม่เกินร้อยละ 5 แสดงว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามลำดับขั้น และเมื่อเทียบค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ที่ได้กับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่าแม่

ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ระหว่างเรียน และหลังเรียน บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ของชุดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ แต่ยังคงต้องปรับปรุงเนื้อหา กิจกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน ของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้จริง

2) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน สำหรับนักเรียนนอก ระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ศึกษาด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณ ชายแดนไทย - กัมพูชา พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01

3) นักศึกษามีความพอใจต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าชายแดนไทย - กัมพูชา โดยรวมเฉลี่ยในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยรวม พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ทุกด้าน

Abstract

The development of the self-learning package on the Trade Communication on the Thai-Cambodian Border for Non-Formal Upper Secondary Education Learners were: 1) to develop and find out the efficiency of the self-learning package; 2) to compare the learners' learning achievements between before and after learning by using the self-learning package; 3) to study the learners' satisfaction in learning by using the self-learning package. The samples of this study were 91 non-formal upper secondary education learners of the second semester of the 2015 academic year, of Muang Surin District Non-Formal and Informal Education Center. They were selected by Multi-stages Sampling. The samples were divided into two groups of 51 learners for developing and finding out the efficiency of the self-learning package and 40 learners for comparing the learners' learning achievements between before and after learning by using the self-learning package and studying the learners' learning achievements between before and after learning by using the self-learning package. Data collection instruments included a quality assessment form, pre- and post-testing forms, and a questionnaire. The collected data were analysed using SPSS and Microsoft Excel. The statistics used were percentage, Mean, Standard Deviation and t-test.

The results of the study are as follows:

1) The self-learning learning package efficiency E1/E2 was 84.00 / 84.7, which was a similar value. With a difference of not more than 5 percent of the E1/E2, indicating that the learners continued their learning gradually. Comparing with the set criteria at 80/80, it was found that the efficiency E1/E2 was above the criteria. This showed that even the learners achieved the set learning objectives of the self-learning package but there was necessity to revise the learning contents, learning activities and tests of the learning package prior to the Trial Run phase in order for better functionality.

2) The learners' achievement scores of the post-test is higher than the pre-test scores with the statistical significance of .01 level.

3) The learners' satisfaction in learning by using the self-learning package are at the high level (over 80%).

คำนิยม

ครูไพจิตร ผุดเพชรแก้ว เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเต็มศักยภาพโดยเฉพาะเกี่ยวกับการเรียนรู้ และการเรียนการสอน ซึ่งมี ประสบการณ์มากกว่า ๓๐ ปี เป็นผู้ทุ่มเทการทำงานให้กับสถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มาโดยตลอด เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ด้านเทคโนโลยี เป็นวิทยากรจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร กศน.ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และได้ผลิตสื่อการเรียนรู้มากมาย สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารทางการค้าชายแดนไทย – กัมพูชา นับเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ และมีคุณค่าต่อนักศึกษาและผู้เรียน และสามารถนำมาใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนด้านภาษาและคำศัพท์ภาษา เขมร ที่ใช้สื่อสารของประเทศเพื่อนบ้านในประเทศอาเซียน อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการ ยกระดับคุณภาพผู้เรียนบริเวณชายแดน รวมทั้งเป็นแนวทาง การจัดการศึกษา กศน.ในยุคสมัยใหม่ อย่างแท้จริง

(นายทรงเดช โคตรสิน)

รองผู้อำนวยการ

สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำนิยม

คุณครูไพจิตร ผุดเพชรแก้ว นับเป็นผู้ที่มีความรอบรู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน เป็นครูที่มีความรู้ความสามารถ มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างดียิ่ง มีลักษณะเหมาะสมกับการเป็นครูด้านเทคโนโลยี ได้ให้ความช่วยเหลือแนะนำและเป็นวิทยากรจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร กศน.ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการใช้สื่อ เพื่อการจัดการเรียนรู้ มาโดยตลอด ทั้งยังเป็นกัลยาณมิตรที่ปรารถนาดี และอยากเห็นความเปลี่ยนแปลงในด้านคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง ครูไพจิตร ผุดเพชรแก้ว เป็นผู้ที่มีการแสวงหาความรู้ในการพัฒนาตนเอง พัฒนางานอาชีพ และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน จนทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

กระผมขอแสดงความชื่นชม ครูไพจิตร ผุดเพชรแก้ว ที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ พัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ที่ได้ให้ความรู้ และทักษะภาษานับเป็นผลงานที่มีประโยชน์และมีคุณค่าต่อผู้เรียนที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพราะนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรแล้ว ยังเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนภาษาของประเทศเพื่อนบ้านในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งชี้แนะ ให้กำลังใจ และสร้างแรงบันดาลใจในการที่จะดำเนินงานตามโครงการให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียนรวมทั้งแนวทาง การจัดการศึกษาในยุคสมัยใหม่อย่างแท้จริง

(นายวิเชียรโชติ ไสออบล)

ผู้อำนวยการ สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประกาศคุณูปการ

เอกสารผลงานทางวิชาการ รายงานการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้า บริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เล่มนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้เพราะได้รับความกรุณาความช่วยเหลือและคำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก นายประยงค์ โลกแดง อดีตผู้อำนวยการ (เชี่ยวชาญ) สำนักงาน กศน. จังหวัดอุดรธานี ดร.อนุรักษ์ ชัยวิเชียร หัวหน้าฝ่ายโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดสกลนคร และ นางสาวฉันทลักษณ์ ศรีผา ครูชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเล่มนี้อย่างละเอียด ผู้รายงานรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.รณฤทธิ์ ทามณี รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี นายวราวุธ พยัคฆ์พงษ์ ผู้อำนวยการ (เชี่ยวชาญ) สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดระยอง นายสมโภชน์ กุลรัตน์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ นายเผด็จ เกษสมบัติ ครูชำนาญการพิเศษ (ข้าราชการบำนาญ) สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี และ นางสาวฉันทลักษณ์ ศรีผา ครูชำนาญการพิเศษ สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ นายบุญทัน ฉลวยศรี ประธานกรรมการสถานศึกษา สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดร.วิเชียร โชติ โสอุบล ผู้อำนวยการสถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี นายทรงเดช โคตรสิน รองผู้อำนวยการ สถาบันกศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี และ คณะครู สถาบัน กศน. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี ที่ได้ให้คำแนะนำ และอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยด้วยดี ขอขอบพระคุณผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ที่อำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับการทดลองนำร่องเพื่อพัฒนาเครื่องมือวิจัย และขอขอบใจนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์จากการดำเนินการครั้งนี้ ผู้รายงานขอบพระคุณเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา และครู อาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่ปวงแก่ผู้รายงาน

ไพจิตร ผุดเพชรแก้ว

ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนิยาม	ข
ประกาศคุณูปการ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1	
บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
สมมติฐานของการวิจัย	10
บทที่ 2	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษานอกระบบ	12
ระดับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	
โครงสร้างรายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ (อช 31001) ระดับมัธยมศึกษา	21
ตอนปลาย หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน	
พุทธศักราช 2551	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียน	25
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริเวณชายแดน	53
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	71
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ	78
บทที่ 3	
วิธีดำเนินการวิจัย	83
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	83
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	85
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ	85
การเก็บรวบรวมข้อมูล	92
การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	95
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	95

	สารบัญ (ต่อ)	หน้า
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	98
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	98
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	99
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	106
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	106
	สมมติฐานของการวิจัย	106
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	106
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	107
	สรุปผลการวิจัย	107
	อภิปรายผลการวิจัย	108
	ข้อเสนอแนะ	119
	ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้	119
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	120
บรรณานุกรม	122	
ภาคผนวก	131	
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	132	
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ	134	
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	140	
ภาคผนวก ง การหาคุณภาพเครื่องมือ	147	
ภาคผนวก จ การเผยแพร่ผลงานและผลการตอบรับ	184	
ภาคผนวก ฉ การเผยแพร่ผลงานผ่านเว็บไซต์ ยูทูป	198	
ภาคผนวก ช ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	200	
ประวัติย่อผู้วิจัย	206	

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงแบบแผนการทดลอง One - Group Pre-test - Post-test Design	93
2	แสดงตารางเวลาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา	94
3	ค่าเฉลี่ยของผลการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา ราชดำเนิน	100
4	ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา	102
5	ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา	102
6	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความพึงพอใจของ นักศึกษาต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา	103
7	เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา ของนักศึกษาศึกษานอกระบบกับเกณฑ์ที่กำหนด	104
8	ค่าดัชนีความสอดคล้องของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา	148
9	ผลประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา (ชุดการเรียนรู้ที่ 1)	150
10	ผลประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา (ชุดการเรียนรู้ที่ 2)	152
11	ผลประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา (ชุดการเรียนรู้ที่ 3)	154
12	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา	156
13	ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	167
14	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา	170
15	ผลเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา	174

ภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการทำวิจัย	9
2	องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้	31

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการผลิตคนที่มีคุณภาพและความพร้อมในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับสากล ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 คือ การจัดการศึกษาที่เน้นการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อปวงชน (Literacy for All) สอดคล้องกับปฏิญญาขององค์กรส่งเสริมการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ จากการประชุมระดับโลก ว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชนในปี ค.ศ. 1990 ที่ว่า “ทุกคนจะต้องสามารถเข้าถึงประโยชน์จากการศึกษาที่เป็นพื้นฐานจำเป็นของการเรียนรู้อันประกอบด้วย ความรู้ ทักษะค่านิยมและเจตคติ เพื่อที่จะใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตและเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” (UNESCO, 2000 : 1) สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถปรับตัวให้ทันกับกระแสความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมืองในยุคโลกาภิวัตน์ รวมทั้งการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ มีศักยภาพในการประกอบอาชีพการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข อันจะนำพาประเทศก้าวไปบนทิศทางเดียวกันอย่างมั่นคง เพื่อมุ่งตอบสนองอุดมการณ์การจัดการศึกษาตลอดชีวิตตามหลักปรัชญา “คิดเป็น” (กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน. 2555 : 1 - 33)

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีสติปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการจึงกำหนดสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 สาระ ดังนี้ สาระทักษะการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน สาระการประกอบอาชีพ สาระทักษะการดำเนินชีวิต และสาระการพัฒนาสังคม โดยสถานศึกษาต้องนำรายวิชาไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำแผนการเรียนรู้เป็นรายบุคคล หรือกลุ่มตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ซึ่งผู้เรียนจะต้องกำหนดทิศทางในการเรียนของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนที่ประสงค์จะออกไปประกอบอาชีพ ก็ควรเลือกรายวิชาเลือก ในสาระการประกอบอาชีพหรือผู้เรียนประสงค์จะออกไปเป็นผู้นำชุมชนก็ควรเลือกรายวิชาเลือกในสาระการพัฒนาสังคม หรือถ้าผู้เรียนประสงค์จะไปศึกษาต่อก็ควรเลือกรายวิชาเลือกในสาระความรู้พื้นฐาน เป็นต้น (กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน. 2555 : 1 - 10)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หรือ สำนักงาน กศน. ในฐานะหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ในการพัฒนา “คน” ทุกช่วงอายุ ที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาทางเลือก และการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาต่อเนื่อง และการส่งเสริมการรู้หนังสือให้กับประชาชนทุกช่วงอายุเพื่อคนไทยได้รับการศึกษาตลอดชีวิต และการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำที่มีคุณภาพได้ทุกที่ทุกเวลาอย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกันเพื่อให้เกิดสังคมฐานความรู้ การมีอาชีพ และการมีความสามารถเชิงการแข่งขันในประชาคมอาเซียน ได้อย่างยั่งยืน โดยผ่านการจัดสาระการเรียนรู้ 5 สาระ ประกอบด้วย สาระทักษะการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน สาระการประกอบอาชีพ สาระทักษะการดำเนินชีวิต และสาระการพัฒนาสังคม ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่รับบริการของสำนักงาน กศน. ส่วนใหญ่เป็นประชากรวัยแรงงาน มีอาชีพเกษตรกรรม การค้าขาย และการประกอบอาชีพรับจ้าง ดังนั้นเพื่อให้การจัดการเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวได้ สถานศึกษาสามารถปรับมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และจัดแผนการเรียนรู้เป็นรายบุคคล หรือตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ซึ่งต้องกำหนดทิศทางการเรียนของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนที่ประสงค์จะออกไปประกอบอาชีพก็ควรเลือกรายวิชาเลือก ในสาระการประกอบอาชีพ หรือผู้เรียนที่ประสงค์จะออกไปเป็นผู้นำชุมชนก็ควรเลือกในสาระการพัฒนาสังคม หรือถ้าผู้เรียนประสงค์จะไปศึกษาต่อ ก็ควรเลือกรายวิชาเลือกในสาระความรู้พื้นฐาน

ผู้วิจัย ในฐานะบุคลากร สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีหน้าที่ 1) จัดการศึกษานอกระบบประเภทการศึกษาต่อเนื่องให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย และประชาชนในภูมิภาค 2) วิจัยและพัฒนา กศน. ที่สอดคล้องกับบริบทของภาค 3) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพทางวิชาการด้านหลักสูตร สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา บุคลากร และระบบข้อมูลสารสนเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 4) บริการสื่อ แหล่งเรียนรู้ ทรัพยากร และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแก่สังคม 5) งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย โดยรับผิดชอบพื้นที่บริการ 20 จังหวัด ได้เนื้เทศติดตามผลการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และการสำรวจความคิดเห็นพบว่า การจัดการเรียนการสอนในสาระการประกอบอาชีพ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดที่มีพื้นที่เป็นบริเวณชายแดนไทย และประเทศเพื่อนบ้านยังไม่สอดคล้องกับความต้องการ และความจำเป็นในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดสุรินทร์ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา และค้าขายควบคู่กัน เนื่องจากจังหวัดสุรินทร์มีพรมแดนติดกับประเทศกัมพูชา ด้านอำเภอบัวเชด อำเภอพนมดงรัก อำเภอกาบเชิง และอำเภอสังขะ ระยะทางกว่า 120 กิโลเมตร ซึ่งการค้าผ่านด่านช่องจอม มีมูลค่าปีละประมาณ 1,000 ล้านบาท นับตั้งแต่จังหวัดสุรินทร์ ขยายเวลาเปิด - ปิด จุดผ่านแดนถาวรไทย - กัมพูชา ทำให้เศรษฐกิจการท่องเที่ยว

และการค้าขายเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม จึงทำให้ประชาชนนอกจากจะทำนาแล้วยังประกอบอาชีพค้าขายที่ตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ เพื่อเพิ่มรายได้อีกด้วย โดยสภาพที่ผู้เรียนมักประสบปัญหาในการค้าขาย คือ ด้านการสื่อสารในการค้าขายกับนักท่องเที่ยว และประชาชนจากประเทศกัมพูชา ดังนั้นผู้เรียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จึงมีความต้องการให้ครูจัดหาสื่อที่เป็นนวัตกรรมสำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา และต้องการสื่อที่น่าสนใจอ่านเข้าใจง่ายสามารถนำไปศึกษาที่บ้านได้ และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันในที่ต่างๆ ได้ และเมื่อผู้วิจัยได้สอบถามครู กศน. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ พบว่าครู กศน. ทุกตำบลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ไม่ได้จับเกี่ยวกับด้านภาษาศาสตร์โดยตรง ประกอบกับมีภาระในการปฏิบัติงานมากรวมทั้งสถานศึกษาเองก็ขาดสื่อสำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับ การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

จากหลักการจัดการเรียนรู้ที่ยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ . 2551 : 20) สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองอุดมการณ์การศึกษาตลอดชีวิตโดยตระหนักว่าผู้เรียนมีความสำคัญ สามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ดังนั้นครูจึงถือว่ามียุทธศาสตร์สำคัญมากในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมจูงใจให้ผู้เรียนสนใจเรียน และไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ครูควรมีการนำนวัตกรรม และวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนให้มากขึ้นโดยพิจารณาสื่อ และเทคนิคการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา และสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

สื่อการเรียนการสอนก็เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนอีกประการหนึ่งด้วย เพราะการเรียนการสอนจะบรรลุผลได้ดีเพียงไรนั้น ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนจะสามารถเลือกหรือสร้างสื่อการเรียนการสอนได้เหมาะสมเพียงใด (ทศนา แจมมณี. 2551 : 72 - 76) เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมจะเป็นตัวกลางที่ช่วยในการนำความรู้จากผู้สอน หรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้เรียนเกิดความพอใจ สนใจและสนุกสนาน สื่อการสอนจะเป็นสื่อกลางที่ทำให้เนื้อหาบทเรียนที่ยากกลับง่ายขึ้น ทำให้บทเรียนที่ซับซ้อนชัดเจนยิ่งขึ้น ชุดการเรียนรู้ก็เป็นสื่อการเรียน ที่ครูสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถประกอบกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งอาจจัดการเรียนในรูปแบบศูนย์การเรียนเป็นชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มผู้เรียนสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ครูเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือเท่านั้น ซึ่งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ ขวัญตา ทองใบ (2553 : 56) ที่ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องป่าชายเลน สำหรับนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหลวงพ่อบ้านคลองด่านอนุสรณ์ อำเภอบางบ่อ จังหวัด
 สมุทรปราการ ผลวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์และความตระหนักต่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนของนักเรียน
 หลังใช้ชุดการเรียนรู้เรื่องป่าชายเลน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ
 สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 185) ที่กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมและเทคโนโลยี
 ทางการศึกษา อีกอย่างหนึ่งที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนในปัจจุบันเพราะชุดการเรียนรู้เป็นสื่อ
 การเรียนการสอนที่ผลิตขึ้นอย่างมีระบบสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา โดยยึดตามหลักความแตกต่าง
 ระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามความสามารถของแต่ละคนอย่างมี
 ประสิทธิภาพ สามารถศึกษาด้วยตนเองเพื่อลดบทบาทของครูผู้สอน และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่ง
 ถือได้ว่าเป็นวิธีการที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามปรัชญาพื้นฐานของ
 การศึกษานอกโรงเรียน “คิดเป็น” และสอดคล้องกับหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
 พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่3) พ.ศ. 2553 ที่กำหนดให้การจั
 ดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมี
 ความสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีหลักการที่มุ่งให้ผู้เรียนมีบทบาท
 รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ มีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่ม
 ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ควรจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก
 ประสบการณ์จริง ให้ผู้เรียนเกิดทักษะ กระบวนการคิดการจัดการการเผชิญสถานการณ์และการ
 ประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหา และการป้องกันปัญหาได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 แห่งชาติ. 2545 : 4 - 7)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็น หัวหน้าส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ปฏิบัติ
 หน้าที่ทางการผลิตสื่อ มาเป็นเวลา 34 ปี ได้ตระหนักถึงภาระหน้าที่ของครู และบทบาทของ
 สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพทางวิชาการด้าน
 หลักสูตร สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษา โดยรับผิดชอบพื้นที่บริการ 20 จังหวัด ในภาค
 ตะวันออกเฉียงเหนือ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของ
 สถานศึกษา และแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาพื้นฐานของการศึกษานอกโรงเรียน
 “คิดเป็น” จึงสนใจที่จะพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-
 กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็นแนวทางในการ
 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสาระการประกอบอาชีพ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 สูงขึ้น และเห็นคุณค่าของการนำความรู้ไปใช้ต่อชีวิตจริงได้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

ความสำคัญของการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา โดยการเชื่อมโยงกับวิชาอื่น ๆ และการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของความรู้ที่ได้ต่อการใช้ในชีวิตจริง ตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ดังนี้

1. ผลของการวิจัยในครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ สาระการประกอบอาชีพ รายวิชา ช่องทางการขยายอาชีพ (อช 31001) เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาการศึกษานอกระบบ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น และยังเป็นแนวทางในการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในลำดับต่อไป
2. ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจะเป็แนวทางในการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูผู้สอน ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสุรินทร์ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ (อช31001) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 268 คน

ระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยในปีการศึกษา 2559 รวมระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 36 ชั่วโมง ดังนี้

1. ระยะเวลาที่ใช้สอน เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา รวม จำนวน 36 ชั่วโมง

2. การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา จำนวน 1 ชั่วโมง

3. การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสอบถามความพึงพอใจ หลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา จำนวน 1 ชั่วโมง

เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหารายวิชา ช่องทางการขยายอาชีพ (อช 31001) ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 6 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

- หน่วยที่ 1 การสื่อสารและการค้าชายแดน
- หน่วยที่ 2 ธุรกิจการค้าชายแดน
- หน่วยที่ 3 ผลิตภัณฑ์สินค้าและช่องทางการจัดจำหน่าย
- หน่วยที่ 4 การตลาด
- หน่วยที่ 5 การกำหนดราคาและอัตราแลกเปลี่ยน
- หน่วยที่ 6 คำศัพท์และการสนทนาเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า

ตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ คือ การเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้า บริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้

นียมศัพท์เฉพาะ

1. **นักศึกษา** หมายถึง ผู้เรียนการศึกษานอกระบบของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2559

2. **ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง** หมายถึง สื่อประสมที่ใช้สำหรับการเรียนรู้เสริมสำหรับนักศึกษาเกี่ยวกับ เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ซึ่งประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อวีดิทัศน์ มีสาระสำคัญครอบคลุม ประกอบด้วย 1) รายละเอียดชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คำอธิบายชุดการเรียนรู้ จุดประสงค์ ขอบข่ายเนื้อหา การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล 2) คำแนะนำการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา 3) แนวคิด วัตถุประสงค์ ขอบข่ายเนื้อหา แบบทดสอบ โดยมีเนื้อหาครอบคลุม 6 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การสื่อสารและการค้าชายแดน 2) ธุรกิจการค้าชายแดน 3) ผลิตภัณฑ์สินค้าและช่องทางการจัดจำหน่าย 4) การตลาด 5) การกำหนดราคาและอัตราแลกเปลี่ยน 6) คำศัพท์และการสนทนากี่ยวกับการซื้อขายสินค้า ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

3. **ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง** หมายถึง คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ซึ่งจัดได้จาก ผลการบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่กองการวิจัยทางการศึกษากำหนดไว้ (กองการวิจัยทางการศึกษา. 2545 : 81)

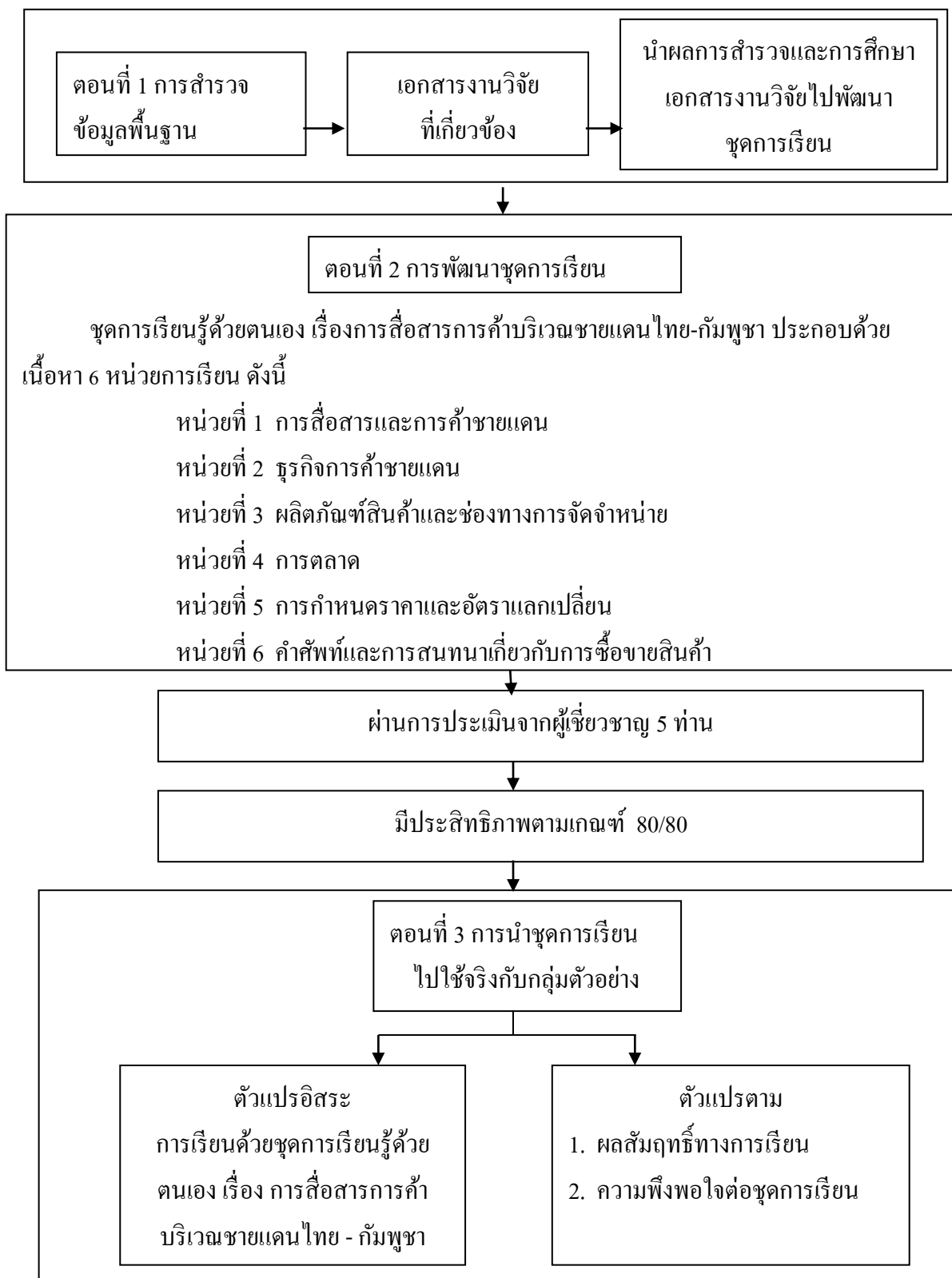
80 ตัวแรก (E_1) คือ คะแนนการทำกิจกรรมระหว่างเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา โดยนำคะแนนการทำกิจกรรมทุกกิจกรรมของผู้เรียนทุกคน แล้วนำคะแนนทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ย แล้วเทียบส่วนร้อยเพื่อหาค่าร้อยละ แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งกำหนดไว้ที่ 80

80 ตัวหลัง (E_2) คือ คะแนนจากการประเมินหลังเรียน โดยให้ผู้เรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา แล้วนำคะแนนของผู้เรียนทั้งหมดรวมกันและหาค่าเฉลี่ย แล้วเทียบส่วนร้อยเพื่อหาค่าร้อยละ แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งกำหนดไว้ที่ 80

4. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง ความสามารถทางสติปัญญาในการเรียนรู้ เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากที่ผู้เรียนได้ศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรียบร้อยแล้ว แบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบจำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

5. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดน ไทย - กัมพูชา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดน ไทย - กัมพูชา ในระดับมาก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. รายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้
 - 3.1 ความหมายของชุดการเรียนรู้
 - 3.2 ประเภทของชุดการเรียนรู้
 - 3.3 องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้
 - 3.4 หลักการ ทฤษฎี และจิตวิทยาที่เกี่ยวกับชุดการเรียนรู้
 - 3.5 ขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้
 - 3.6 การเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 3.7 หลักการสื่อสาร
 - 3.8 การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้
 - 3.9 คุณประโยชน์ของชุดการเรียนรู้
 - 3.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริเวณชายแดน
 - 4.1 เอกสารที่เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่
 - 4.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน
 - 4.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 5.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 5.3 สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 5.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
 - 6.1 ความหมายของความพึงพอใจ
 - 6.2 ทฤษฎีการสร้าง ความพึงพอใจ
 - 6.3 งานวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.1 ความเป็นมา

การพัฒนาประเทศในปัจจุบัน ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเกินกว่าจะคาดการณ์ได้แน่นอน ทั้งภาคเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคมและวัฒนธรรม ล้วนส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งมวลประเทศต่าง ๆ พยายามที่จะปฏิรูปหรือปรับเปลี่ยนระบบ หรือกลไกทางสังคมต่าง ๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ เพื่อนำพาสังคมไปสู่ความมั่นคง ยั่งยืน สำหรับประเทศไทยการพัฒนาประเทศทุกขั้นตอน ต้องอาศัยความร่วมมือ ครอบคลุม เป็นไปตามลำดับ ขั้นตอน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตสังคมไทย รวมทั้งการเสริมสร้างศีลธรรม และสำนึกในคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่ และดำเนินชีวิตด้วยความเพียร อันจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีให้พร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ดังนั้น จึงจะเห็นว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในระยะหลัง ๆ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคส่วนในสังคมและมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ปรับเปลี่ยน วิธีการพัฒนาแบบแยกส่วนมาเป็นบูรณาการแบบองค์รวมเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ต้องอาศัยความร่วมมือกันของหน่วยงานต่าง ๆ

กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่จัดการศึกษาให้กับประชาชน โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552) ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และมาตรา 80 ได้กำหนดเป็นนโยบายการศึกษาว่าต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ และทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติ ซึ่งกฎหมายการพัฒนาการศึกษาของชาติ กำหนดให้มีการส่งเสริมการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิต วิทยาลัยชุมชนหรือรูปแบบอื่น รวมทั้งปรับปรุงกฎหมาย เพื่อกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับระบบการศึกษาทุกระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 15 กำหนดนิยามการศึกษานอกระบบ ว่าเป็นการศึกษาที่ยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความ

เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่มการศึกษานอกระบบ ได้กล่าวถึงการแบ่งระดับไว้ในมาตรา 16 วรรคท้ายว่าให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับ และการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถศาสตร์ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้แบ่งระดับ เช่นเดียวกันกับการแบ่งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และยังสามารถกำหนดให้มีการศึกษานอกระบบ ที่มีระดับเดียวกันกับการศึกษาในระบบ ให้ถือว่ามี มาตรฐานการศึกษาเท่าเทียมกัน

เมื่อประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์ พ.ศ. 2551 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์ จึงเห็นสมควรพัฒนา หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มีความ เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของบุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้ มีความรู้ และประสบการณ์จากการทำงาน และการประกอบอาชีพโดยกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ให้มีความสำคัญกับการพัฒนา กลุ่มเป้าหมาย ด้านจิตใจให้มีคุณธรรม ควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ สร้างภูมิคุ้มกัน สามารถ จัดการกับองค์ความรู้ ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวอยู่ใน สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สร้างภูมิคุ้มกันตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงรวมถึง คำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้ที่อยู่นอกระบบ และสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสาร

1.2 หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดหลักการไว้ ดังนี้

1.2.1 เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นด้านสาระการเรียนรู้ เวลาเรียน และการ จัดการเรียนรู้ โดยเน้นการบูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความแตกต่างของบุคคลและชุมชน

1.2.2 ส่งเสริมให้มีการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์

1.2.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยตระหนัก ว่าผู้เรียนมีความสำคัญสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ

1.2.4 ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1.3 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนา ให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีสติปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีศักยภาพในการประกอบอาชีพ และ การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการจึงกำหนดจุดมุ่งหมาย ดังต่อไปนี้

- 1.3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข
- 1.3.2 มีความรู้พื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิต และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- 1.3.3 มีความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และตามทันความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
- 1.3.4 มีทักษะการดำเนินชีวิตที่ดี และสามารถจัดการกับชีวิตชุมชน สังคม ได้อย่างมีความสุขตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.3.5 มีความเข้าใจประวัติศาสตร์ชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย โดยเฉพาะภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ความเป็นพลเมืองดี ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 1.3.6 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.3.7 เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ สามารถเข้าถึง แหล่งเรียนรู้และบูรณาการความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

1.4 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายของหลักสูตร คือ ประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน

1.5 โครงสร้างหลักสูตร

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดมุ่งหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษา และภาคีเครือข่ายมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ดังนี้ คือ

1.5.1 ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ คือ

- 1) ประถมศึกษา
- 2) มัธยมศึกษาตอนต้น
- 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย

1.5.2 สาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 สาระ ดังนี้

- 1) สาระทักษะการเรียนรู้ เป็นสาระเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้แหล่งเรียนรู้ การจัดการความรู้ การคิดเป็น และการวิจัยอย่างง่าย
- 2) สาระความรู้พื้นฐาน เป็นสาระเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี
- 3) สาระการประกอบอาชีพ เป็นสาระเกี่ยวกับการมองเห็นช่องทาง และการตัดสินใจประกอบอาชีพ ทักษะในอาชีพ การจัดการอาชีพอย่างมีคุณธรรม และการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง

4) สาระทักษะการดำเนินชีวิต เป็นสาระที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สุขภาพอนามัย ความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต ศิลปะ และสุนทรียภาพ

5) สาระการพัฒนาสังคม เป็นสาระเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมือง การปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี หน้าที่พลเมือง และการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม

1.5.3 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม

1.5.4 มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตามสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระ ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ดังนี้

1) มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2) มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละระดับ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.5.5 เวลาเรียน

ในแต่ละระดับใช้เวลาเรียน 4 ภาคเรียน ยกเว้น ในกรณีที่มีการเทียบโอนผลการเรียน ทั้งนี้ผู้เรียนต้องลงทะเบียนเรียนในสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน

1.5.6 หน่วยกิต

ใช้เวลาเรียน 40 ชั่วโมง มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

สาระการเรียนรู้	จำนวนหน่วยกิต					
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษาตอนต้น		มัธยมศึกษาตอนปลาย	
	วิชาบังคับ	วิชาเลือก	วิชาบังคับ	วิชาเลือก	วิชาบังคับ	วิชาเลือก
1. ทักษะการเรียนรู้	5		5		5	
2. ความรู้พื้นฐาน	12		16		20	
3. การประกอบอาชีพ	8		8		8	
4. ทักษะการดำเนินชีวิต	5		5		5	
5. การพัฒนาสังคม	6		6		6	
รวม	36	12	40	16	44	32
	48 หน่วยกิต		56 หน่วยกิต		76 หน่วยกิต	
กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต	100 ชั่วโมง		100 ชั่วโมง		100 ชั่วโมง	

หมายเหตุ ในแต่ละระดับสถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียน เรียนรู้จากการทำโครงการ จำนวน อย่างน้อย 3 หน่วยกิต

1.6 การจัดหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สถานศึกษานำไปใช้จัดการเรียนรู้นั้น ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 5 สาระ คือ สาระทักษะการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน สาระการประกอบอาชีพ สาระทักษะการดำเนินชีวิต และสาระการพัฒนาสังคม โดยโครงสร้างหลักสูตร ได้กำหนดจำนวนหน่วยกิตในแต่ละระดับ ทั้งวิชาบังคับ และวิชาเลือก ซึ่งผู้เรียนจะต้อง

1.6.1 เรียนวิชาบังคับตามที่กำหนด

1.6.2 สำหรับวิชาเลือก ให้ผู้เรียนเลือกเรียน ได้ตามแผนการเรียนรู้เป็นรายบุคคล หรือกลุ่ม โดยสามารถเลือกเรียนในสาระการเรียนรู้ใด สาระการเรียนรู้หนึ่ง หรือหลายสาระการเรียนรู้ ให้ครบตามจำนวนหน่วยกิต ตามโครงสร้างหลักสูตรในแต่ละระดับตามความต้องการของผู้เรียน

1.7 การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น ผู้บกพร่องในด้านต่าง ๆ ผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือกที่จัดโดยครอบครัว และองค์กรต่าง ๆ การจัดการศึกษาดังกล่าว สถานศึกษาสามารถที่จะปรับมาตรฐานการเรียนรู้ ในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ตามความเหมาะสม

1.8 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้

1.8.1 สาระทักษะการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 1.1 มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 1.2 มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการใช้แหล่งเรียนรู้

มาตรฐานที่ 1.3 มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการจัดการความรู้

มาตรฐานที่ 1.4 มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการคิดเป็น

มาตรฐานที่ 1.5 มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการวิจัยอย่างง่าย

1.8.2 สาระความรู้พื้นฐาน

มาตรฐานที่ 2.1 มีความรู้ความเข้าใจและทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร

มาตรฐานที่ 2.2 มีความรู้ความเข้าใจและทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับคณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.8.3 สารการประกอบอาชีพ

มาตรฐานที่ 3.1 มีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีในงานอาชีพ มองเห็นช่องทางเข้าสู่อาชีพ สามารถตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพได้ตามความต้องการ และศักยภาพของตนเอง

มาตรฐานที่ 3.2 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะในอาชีพที่ตัดสินใจเลือก

มาตรฐานที่ 3.3 มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการอาชีพอย่างมีคุณธรรม

มาตรฐานที่ 3.4 มีความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง

1.8.4 สารทักษะการดำเนินชีวิต

มาตรฐานที่ 4.1 มีความรู้ความเข้าใจเจตคติที่ดี เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 4.2 มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต

มาตรฐานที่ 4.3 มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับศิลปะ และสุนทรียภาพ

1.8.5 สารการพัฒนาสังคม

มาตรฐานที่ 5.1 มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมือง การปกครอง สามารถนำมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตเพื่อความมั่นคงของชาติ

มาตรฐานที่ 5.2 มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและสืบทอดศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐานที่ 5.3 มีความรู้ ความเข้าใจปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย มีจิตสาธารณะเพื่อความสงบสุขของสังคม

มาตรฐานที่ 5.4 มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของหลักการพัฒนาชุมชน/สังคม ตลอดจนสามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน/สังคม

1.9 วิธีการจัดการเรียนรู้

การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จะมีวิธีเรียนเดี่ยว คือ “วิธีเรียน กศน.” ที่สามารถจัดการเรียนรู้ได้หลายรูปแบบ โดยพิจารณาจากปัจจัยต่อไปนี้

1.9.1 ความพร้อม ความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียน

1.9.2 ความพร้อมในการบริหารจัดการของสถานศึกษา

1.9.3 ความพร้อมและศักยภาพของครูผู้สอน

1.9.4 ความยากง่ายของเนื้อหาวิชา

วิธีเรียน กศน. หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น การเรียนรู้แบบพบกลุ่ม การเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้แบบทางไกล การเรียนรู้แบบชั้นเรียน และการเรียนรู้แบบอื่น ๆ ซึ่งการเรียนรู้แต่ละรูปแบบ มีลักษณะ ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบพบกลุ่ม เป็นการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดให้ผู้เรียนมาพบกันโดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการให้เกิดกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้มีการอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้และหาข้อสรุปร่วมกันทุกสัปดาห์ ครูจะต้องจัดให้มีการพบกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก ใช้เวลาในการพบกลุ่มอย่างน้อย สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง

2. การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองผู้เรียนกำหนดแผนการเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนโดยระบุว่ากระบวนการเรียนรู้แต่ละครั้งเกิดขึ้นได้อย่างไร เรียนรู้ด้วยวิธีการใด มีขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบอย่างไร และมีครูเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการศึกษาหาความรู้จากสื่อต่าง ๆ

3. การเรียนรู้แบบทางไกล เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ โดยผู้เรียนและครูจะสื่อสารกันทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นส่วนใหญ่ มุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้แบบ e-Learning

4. การเรียนรู้แบบชั้นเรียนเป็นการเรียนรู้ในลักษณะแบบห้องเรียน ที่สถานศึกษา กำหนดรายวิชา เวลาเรียน และสถานที่ที่ชัดเจน ซึ่งการจัดการเรียนรู้นี้เหมาะสำหรับผู้เรียนที่มีเวลาเข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอ

วิธีการจัดการเรียนรู้อ้างอิงข้างต้น สถานศึกษาและผู้เรียน ร่วมกันกำหนดวิธีเรียน โดยสามารถเลือกเรียนวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือหลายวิธีก็ได้ ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของเนื้อหาสอดคล้องกับวิถีชีวิต และการทำงานของผู้เรียน โดยขณะเดียวกันสถานศึกษาสามารถจัดให้มีการสอนเสริมได้ทุกวิธีเรียนเพื่อเติมเต็มความรู้ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้

1.10 การจัดการกระบวนการเรียนรู้

การจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ตามปรัชญาพื้นฐานของการศึกษานอกโรงเรียน “คิดเป็น” โดยเน้นพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ ประยุกต์ใช้ความรู้ และสร้างองค์ความรู้สำหรับตนเอง ชุมชน และสังคมซึ่งกำหนดรูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

1.10.1 กำหนดสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคมให้เชื่อมโยงกับประสบการณ์ และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร โดยผู้เรียนทำความเข้าใจกับสภาพปัญหา ความต้องการนั้น ๆ แล้วกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และวางแผนการเรียนรู้ของตนเองเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

1.10.2 แสวงหาข้อมูลและจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม โดยศึกษาค้นคว้าหาความรู้ รวบรวม ข้อมูลของตนเอง ชุมชน สังคม วิชาการจากสื่อ และแหล่ง

เรียนรู้ที่หลากหลายมีการสะท้อนความคิด ระดมความคิดเห็น อภิปราย วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปเป็นความรู้

1.10.3 นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เหมาะสมกับสังคม และวัฒนธรรม

1.10.4 ประเมิน ทบทวนแก้ไขข้อบกพร่องและตรวจสอบผลการเรียนรู้ให้บรรลุตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่วางไว้

1.11 การจัดหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ที่สถานศึกษานำไปใช้จัดการเรียนรู้นั้น ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 5 สาระ คือ ทักษะการเรียนรู้ ความรู้พื้นฐาน การประกอบอาชีพ ทักษะการดำเนินชีวิต และการพัฒนาสังคม โดยโครงสร้างหลักสูตรได้กำหนดจำนวนหน่วยกิตในแต่ละระดับทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือกได้แก่

1.11.1 เรียนวิชาบังคับตามที่กำหนด

1.11.2 สำหรับวิชาเลือก ให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามแผนการเรียนรู้เป็นรายบุคคล หรือกลุ่ม โดยสามารถเลือกเรียนในสาระการเรียนรู้ใดสาระการเรียนรู้หนึ่ง หรือหลายสาระการเรียนรู้ให้ครบตามจำนวนหน่วยกิต ตามโครงสร้างหลักสูตรในแต่ละระดับตามความต้องการของผู้เรียน

1.12 สื่อการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองโดยการใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายได้แก่

1.12.1 สื่อสิ่งพิมพ์

1.12.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์

1.12.3 สื่อบุคคล

1.12.4 ภูมิปัญญา

1.12.5 แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น ชุมชน และแหล่งอื่น ๆ

1.13 การเทียบโอน

สถานศึกษาต้องจัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนหรือเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนให้เป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียน ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 โดยสถานศึกษาต้องจัดทำระเบียบ หรือแนวปฏิบัติ การเทียบโอนให้สอดคล้องกับแนวทางการเทียบโอนที่ สำนักงาน กศน. กำหนด

1.14 การวัดและประเมินผลการเรียน

การวัดและประเมินผลการเรียน เป็นกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงการพัฒนา ความก้าวหน้า ความสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้ อีกทั้งเกิดทักษะกระบวนการ และค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งมีแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน ดังนี้

1.14.1 การวัดและประเมินผลรายวิชา เป็นการประเมินผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษา ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้า ทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพียงใด และต้องมีการประเมินผลรวม เพื่อทราบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บรรลุตาม มาตรฐานการเรียนรู้หรือไม่อย่างไร ดังนั้น การวัดและประเมินผล จึงต้องใช้เครื่องมือและวิธีการที่ หลากหลายให้สอดคล้องกับสาระมาตรฐานการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.14.2 การประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นการประเมินสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม โดยพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลจากการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

1.14.3 การประเมินคุณธรรม เป็นการประเมินสิ่งที่ต้องการปลูกฝังในตัวผู้เรียน โดยประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งด้านการพัฒนาคน การพัฒนางาน การอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข การพัฒนาคุณภาพชีวิต การเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ และ กิจกรรมในลักษณะอื่น ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น

1.14.4 การประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ (National Test) สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนเข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ โดยให้สอดคล้องกับ กลุ่มเป้าหมายนอกโรงเรียนไม่เน้นความรู้ ความจำ เป็นการประเมินเชิงคุณภาพ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของสถานศึกษาต่อไป ทั้งนี้ไม่มีผลต่อการได้หรือตกของผู้เรียน

1.15 การจบหลักสูตร

ผู้จบการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในแต่ละระดับต้องผ่านเกณฑ์การจบหลักสูตร ดังนี้

1.15.1 ผ่านการประเมิน และได้รับการตัดสินผลการเรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนดทั้ง 5 สาระการเรียนรู้ และได้ตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดในโครงสร้างหลักสูตร

1.15.2 ผ่านกระบวนการประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง

1.15.3 ผ่านกระบวนการประเมินคุณธรรม จริยธรรม

1.15.4 เข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (National Test)

1.16 เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด สถานศึกษาทุกแห่งต้องใช้เหมือนกัน เพื่อประโยชน์ในการสื่อความเข้าใจที่ตรงกัน และการส่งต่อได้แก่

1.16.1 ระเบียบแสดงผลการเรียน

1.16.2 หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา (ประกาศนียบัตร)

1.16.3 แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษาอื่น ๆ สถานศึกษาต้องพิจารณาจัดทำเพื่อใช้ประกอบการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามที่เห็นสมควร เช่น แบบประเมินผลกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

สรุปได้ว่า หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยการใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายได้พัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยตระหนักว่าผู้เรียนมีความสำคัญสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนากลุ่มเป้าหมายด้านจิตใจให้มีคุณธรรม ควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ สร้างภูมิคุ้มกัน สามารถจัดการกับองค์ความรู้ ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สร้างภูมิคุ้มกันตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ตามปรัชญาพื้นฐานของการศึกษานอกโรงเรียน “คิดเป็น”

2. รายวิชา ช่องทางการขยายอาชีพ (อช31001) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สาระสำคัญ

1. เหตุผลความจำเป็นในการขยายอาชีพ
2. ปัจจัยจำเป็นเพื่อนำอาชีพสู่ความมั่นคง
3. การปฏิบัติการตรวจสอบระบบโครงสร้างความมั่นคง
4. การประเมินความเป็นไปได้เป็นแนวทางในการขยายอาชีพไปใช้จริง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. อธิบายความหมาย ความสำคัญ วิเคราะห์ลักษณะงาน ขอบข่ายงาน อาชีพในชุมชน สังคมประเทศ และ 5 ภูมิภาคทวีป ได้แก่ทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลีย ทวีปอเมริกา ทวีปยุโรป และทวีปแอฟริกา ที่จะนำไปสู่ความมั่นคงเหมาะสมกับศักยภาพของตน และสอดคล้องกับชุมชน สังคม

2. อธิบายเหตุผลปัจจัยจำเป็นที่จะนำอาชีพไปสู่ความมั่นคง เหมาะสมกับศักยภาพของตนเองได้
3. ตรวจสอบระบบการสร้างความมั่นคง
4. ปฏิบัติการวิเคราะห์เพื่อสร้างอาชีพในความมั่นคงได้

ขอบข่ายเนื้อหา

- บทที่ 1 การงานอาชีพ
- บทที่ 2 ช่องทางการขยายอาชีพ
- บทที่ 3 การตัดสินใจเลือกขยายอาชีพ

สื่อการเรียนรู้

- ใบงาน
- ใบความรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ

มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีในงานอาชีพ วิเคราะห์ลักษณะงาน ขอบข่ายงาน อาชีพในชุมชน สังคม ประเทศ และ โลกที่เหมาะสมกับศักยภาพของตน และสอดคล้องกับชุมชน เพื่อการขยายอาชีพ

โครงสร้าง รายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ (อช31001) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตร การศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ที่	หัวเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
1	การงานอาชีพ	<p>1.อธิบายความสำคัญ และความจำเป็น ในการขยายอาชีพ</p> <p>2.อธิบายลักษณะขอบข่ายกระบวนการ ผลิตงานอาชีพในชุมชน สังคม ประเทศ และ โลก เพื่อนำมาวิเคราะห์ขยายอาชีพ</p> <p>3.อธิบายการจัดการในงานอาชีพใน ชุมชน สังคม ประเทศ และ โลก เพื่อ นำมาวิเคราะห์ในการขยายอาชีพ</p>	<p>1.ความสำคัญ และความจำเป็นใน การขยายอาชีพ</p> <p>2.การขยายอาชีพในชุมชน ประเทศ และ โลก</p> <ul style="list-style-type: none"> - งานบ้าน / งานเกษตร - งานช่าง / งานประดิษฐ์ - งานธุรกิจ ฯลฯ <p>3.การขยายกระบวนการจัดการงาน อาชีพในชุมชน สังคม ประเทศ และ ภูมิภาคโลก 5 ทวีป</p> <p>3.1 การจัดการการผลิต</p>	50

ที่	หัวข้อเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
2	ช่องทางการขยายอาชีพ	<p>4.อธิบายคุณธรรม จริยธรรม ในการขยายอาชีพ</p> <p>5.อธิบายการอนุรักษ์พลังงาน และสิ่งแวดล้อมในการขยายอาชีพในชุมชน สังคม ประเทศ และ โลก</p> <p>1.อธิบายความจำเป็นในการมองเห็นช่องทางในการขยายอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง</p> <p>2.ศึกษาอาชีพในชุมชน สังคม ประเทศ และ โลก เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการขยายอาชีพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การวางแผน - การจัดทำโครงการ - การใช้วัสดุอุปกรณ์ - การใช้แรงงาน - การใช้สถานที่ - การใช้ทุน <p>3.2 การจัดการการตลาด</p> <ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดทิศทางการตลาด - การหาความต้องการของตลาด - การขนส่ง / การขาย - การกำหนดราคาขาย - การทำบัญชีประเภทต่าง ๆ <p>4.คุณธรรม จริยธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความรับผิดชอบ - การประหยัด / การอดออม - ความสะอาด / ความประณีต - ความขยัน / ความซื่อสัตย์ - ฯลฯ <p>5.การอนุรักษ์พลังงาน และสิ่งแวดล้อมในการขยายอาชีพในชุมชน สังคม ประเทศ และ โลก</p> <p>1.ความจำเป็นในการมองเห็นช่องทางการประกอบอาชีพ</p> <p>2.ความเป็นไปได้ในการขยายอาชีพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การลงทุน / การตลาด - กระบวนการผลิต - การขนส่ง - การบรรจุหีบห่อ - การแปรรูป 	20

ที่	หัวข้อเรื่อง	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	จำนวน (ชั่วโมง)
3	การตัดสินใจเลือกขยายอาชีพ	<p>3.กำหนดวิธีการและขั้นตอนการขยายอาชีพโดยพิจารณาความเป็นไปได้ของการขยายอาชีพ พร้อมทั้งให้เหตุผลในการขยายอาชีพที่เลือก</p> <p>1.อธิบายความหมายความมั่นคงในการทำธุรกิจอาชีพ</p> <p>2.อธิบายการประเมินผลความมั่นคงในอาชีพ</p> <p>3.อธิบายการตัดสินใจเลือกขยายอาชีพตามศักยภาพ 5 ด้าน</p>	<p>- ผลกระทบต่อชุมชน และสภาพแวดล้อม</p> <p>3.การกำหนดวิธีการและขั้นตอนการขยายอาชีพพร้อมให้เหตุผล</p> <p>1.ภารกิจเพื่อความมั่นคงในการทำธุรกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - บทบาทหน้าที่ของธุรกิจ - การบริหารทรัพยากรดำเนินการ - การบริหารการผลิต - การส่งมอบผลิตภัณฑ์ - การวิจัยพัฒนา <p>2.การวัดประเมินผลความมั่นคงในอาชีพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิธีวัดผลประเมินผลความมั่นคงในอาชีพ - การแปรผลประเมินตนเอง <p>3.การตัดสินใจเลือกขยายอาชีพตามศักยภาพ 5 ด้าน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศักยภาพทรัพยากรธรรมชาติแต่ละพื้นที่ - ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิประเทศ - ศักยภาพของภูมิประเทศและทำเลที่ตั้งของพื้นที่ - ศักยภาพศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่ - ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์แต่ละพื้นที่ 	10

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้

3.1 ความหมายของชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่ง นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย เพราะส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึง ชุดการเรียนรู้ ดังนี้

ชุดการเรียนรู้และชุดการสอน (Learning Packages and Instructional Packages) ทั้งสองคำนี้เป็นคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกันซึ่งเดิมที ชุดการสอน (Instructional Packages) โดยเป็นคำที่นิยมใช้มาเพราะเป็นสื่อการเรียนทั้งหลายที่จัดรวบรวมไว้ที่ครูผู้ที่มีฝีมือใช้ประกอบการสอน ดังนั้นผู้ที่ทำกิจกรรมก็คือ ครู ต่อมายุคปัจจุบันนักการศึกษาได้หันมาใช้คำว่า “ชุดการเรียนรู้” (Learning Packages) เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้สื่อต่าง ๆ ในชุดการเรียนรู้ซึ่งจะช่วยให้ครูลดบทบาทในการบอกลงสอดคล้องกับ บุญเกื้อ คอระหาเวช (2543 : 91) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ที่ดีควรให้ผู้เรียนได้เรียนเอง จึงมีผู้นิยมเรียกชุดการเรียนการสอนเป็นชุดการเรียนรู้มากขึ้น โดยมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ไว้คล้ายกัน เช่น

บราวน์ (Brown, 1969 : 338) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึงชุดของสื่อแบบประสมที่ประกอบด้วยสิ่งของหลายอย่าง บางชุดอาจจะประกอบด้วยเอกสารเพียงอย่างเดียว บางชุดอาจเป็นโปรแกรมที่มีบัตรคำสั่งให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองที่สร้างขึ้นเพื่อให้ครูสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เคปเฟอร์ และเคปเฟอร์ (Kupfer, and Kupfer, 1972 : 3 - 10) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึงชุดของการสื่อสารระหว่างครูกับผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำที่ให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนจนบรรลุพฤติกรรมที่กำหนดไว้ ซึ่งการรวบรวมเนื้อหาที่นำมาสร้างชุดการเรียนรู้นั้นได้มาจากขอบข่ายของเนื้อหาการเรียนรู้ที่หลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนได้เกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายของการเรียน

กู๊ด (Good, 1973 : 306) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึง ชุดโปรแกรมทางการสอนโดยมีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน มีคู่มือครู เนื้อหาที่เชื่อถือได้ แบบทดสอบมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนไว้อย่างชัดเจน โดยครูเป็นคนจัดให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ศึกษา และฝึกฝนตนเองจากชุดการสอน ซึ่งครูมีบทบาทเป็นผู้คอยแนะนำเท่านั้น

มัวร์ และควินน์ (Moore and Quinn, 1994 : 66-67) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึง การศึกษารายบุคคลโดยใช้สื่อ และกิจกรรมหลากหลายชนิดตามความเหมาะสม เป็นระบบที่ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าประสงค์ในการเรียนต่อเนื่องกันไป อย่างมีประสิทธิภาพ

เวบเบอร์ (Webber, 1977 : 329) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึง สื่อการเรียนที่ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ลงมือกระทำกิจกรรมในการเรียนด้วยตนเอง ดังนั้น ถ้าผู้เรียนยังเป็นเด็กเล็กที่ยังไม่มีวุฒิภาวะและวินัยในตนเองเพียงพอแล้ว ย่อมทำให้การเรียนไร้ประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนอาจจะไม่เข้าใจ

วัตถุประสงค์ในการเรียน หรือการทำกิจกรรม หรือขาดการมีส่วนร่วมอย่างแข็งแกร่งในการเรียน เพราะมีช่วงความสนใจสั้นจึงเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

วิภาภรณ์ เตโชชัยวุฒิ (2533 : 17 - 18) ได้กล่าวถึง ชุดการเรียนว่า ชุดการเรียนเป็นสื่อการเรียนสำเร็จรูปที่ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในชุด โดยพึ่งครูน้อยที่สุด ผู้เรียนสามารถเรียน ได้อย่างอิสระตามความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จัก การพึ่งพาตนเองในการศึกษาความรู้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537 : 113 - 114) กล่าวว่า ชุดการเรียน หมายถึง สื่อประสมที่ได้จากระบบการผลิต และการนำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง และวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2543 : 66-67) กล่าวว่า ชุดการเรียน หมายถึง สื่อประสม (Multimedia) ที่จัดขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยจัดไว้เป็นชุด ๆ บรรจุในซอง กล่อง หรือกระเป๋า ในการสร้างใช้วิธีระบบเป็นหลัก

อรอุมา ไชโยธา (2547 : 10) กล่าวว่า ชุดการเรียน หมายถึง สื่อที่ครูสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียน ได้ศึกษา และปฏิบัติกิจกรรมจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือโดยประกอบด้วย วัสดุ อุปกรณ์หลายชนิด และองค์ประกอบอื่น รวมทั้งการนำหลักการทางจิตวิทยา มาใช้ประกอบในการเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้รับความสำเร็จ บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

ธนกร ตุ่มบุญ (2548 : 10) กล่าวว่า ชุดการเรียน หมายถึง สื่อการสอนที่ครูสร้างขึ้นเพื่อให้ครูสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดกิจกรรมการสอนต่าง ๆ มาบูรณาการ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

สุจินดา เอี่ยมโอภาส (2551 : 29) กล่าวว่า ชุดการเรียน หมายถึง ชุดของสื่อประสม ซึ่งรวมเอาสื่อต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับบทเรียนนั้น ๆ เข้าไว้ด้วยกัน โดยสื่อการเรียนการสอนเหล่านี้จะเป็นทั้ง สื่อที่ครูใช้สอนและแนะนำผู้เรียน ตลอดจนเป็นสื่อที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งประกอบไปด้วย วัสดุและอุปกรณ์ เอกสาร ใบความรู้ต่าง ๆ เครื่องมือหรือสื่อที่จำเป็นสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ แบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน

ขวัญตา ทองใบ (2553 : 28) กล่าวว่า ชุดการเรียน หมายถึง สื่อประกอบการสอนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสอน โดยศึกษาจากทฤษฎีของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน แล้วนำมาประยุกต์เข้าด้วยกัน จัดเนื้อหาให้เป็นระบบอย่างรัดกุม เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนและบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

จิตาพร วิภาวณิชย์ (2553 : 20) กล่าวว่า ชุดการเรียน หมายถึง เป็นการรวบรวมสื่อประสม หรือสื่อหลายรูปแบบที่จัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล โดยผู้เรียนจะเรียนไปตามความสามารถความต้องการ และความสะดวกของตนเอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษา เมื่อศึกษาจบแล้วก็จะทำการทดสอบ เพื่อ

ประเมินความก้าวหน้าของตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายและช่วยส่งเสริมเรื่องความรับผิดชอบของนักเรียนได้

สรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึง สื่อการเรียนการสอนซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มความสามารถ ตามศักยภาพ โดยผู้เรียนพึงครูผู้สอนให้น้อยที่สุด ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นอิสระ ตามความสามารถของแต่ละบุคคลทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามขั้นตอนที่ได้ระบุไว้ในชุดการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ประเภทของชุดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งประเภทของชุดการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

บุญเกื้อ ควรรหาเวช (2543 : 94 - 95) ; ชัยยุทธ บุญธรรม (2549 : 15) มีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องประเภทของชุดการเรียนรู้โดยแบ่งประเภทของชุดการเรียนรู้ไว้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ชุดการเรียนรู้ประเภทคำบรรยาย เป็นชุดการเรียนรู้สำหรับกำหนดกิจกรรม และสื่อการเรียนรู้ให้ครูใช้ประกอบคำบรรยาย เพื่อเปลี่ยนบทบาทการพูดของครูให้น้อยลง และเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น เป็นชุดการเรียนรู้มีเนื้อหาเพียงหน่วยเดียว เหมาะสำหรับผู้เรียนเป็นกลุ่มใหญ่หรือเป็นการสอนที่ต้องการปูพื้นฐานให้ผู้เรียนส่วนใหญ่รู้ และเข้าใจในเวลาเดียวกัน มุ่งในการขยายเนื้อหาสาระชัดเจนยิ่งขึ้นได้แก่ รูปภาพ แผนภูมิ สไลด์ ฟิล์ม สคริปต์ ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง หรือกิจกรรมที่กำหนดไว้ เป็นต้น

2. ชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มกิจกรรม เป็นชุดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นที่ตัวนักเรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยใช้สื่อการสอนที่บรรจุไว้ในชุดการเรียนรู้แต่ละชุด มุ่งที่จะฝึกทักษะในเนื้อหา และให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน ผู้เรียนที่เรียนจากชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมกลุ่ม อาจจะต้องขอความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อยในระยะเริ่มต้นเท่านั้น หลังจากเคยชินต่อวิธีการใช้แล้วผู้เรียนสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เอง ในขณะที่ทำกิจกรรมการเรียนรู้หากมีปัญหาผู้เรียนสามารถซักถามครูได้เสมอ เมื่อจบการเรียนรู้แล้วผู้เรียนอาจจะสนใจการเรียนรู้เสริมเพื่อเจาะถึงสิ่งที่รู้ได้อีก จากชุดการเรียนรู้เพื่อเป็นการไม่เสียเวลาที่จะต้องรอคอยผู้อื่น

3. ชุดการเรียนรู้แบบรายบุคคลหรือชุดการเรียนรู้ตามเอกัตภาพ เป็นชุดการเรียนรู้ ที่จัดระบบขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเอง ตามลำดับขั้นความสามารถของแต่ละบุคคล คือผู้เรียนจะต้องศึกษาหาความรู้ตามความสามารถ และความสนใจของตนเอง เมื่อศึกษาครบแล้วจะทำการทดสอบประเมินผลความก้าวหน้า และศึกษาชุดการเรียนรู้ชุดอื่นต่อไปตามลำดับ เมื่อมีปัญหา นักเรียนจะปรึกษากันได้ในระหว่างนักเรียนและครูพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทันทีในฐานะผู้ประสานงาน หรือผู้ชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ด้วย ซึ่งการเรียนรู้จะเรียนที่โรงเรียน หรือเรียนที่บ้านก็ได้ ส่วนมากมักจะมุ่งให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียนเพิ่มเติม ผู้เรียนจะสามารถประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ด้วย

ยุพิน พิพิธกุล และอรพรรณ ตันบรรจง (2531 : 161-197) ได้แบ่งประเภทของ ชุดการเรียน ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ชุดการเรียนรายบุคคล ประกอบด้วย บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรมพร้อมบัตรเฉลย บัตรเนื้อหา บัตรแบบฝึกหัด หรือบัตรงานพร้อมเฉลย และแบบทดสอบพร้อมเฉลย ในชุดการเรียนนั้น จะมีสื่อการสอนไว้พร้อม เพื่อให้ให้นักเรียนใช้ประกอบการเรียนด้วยตนเอง

2. ชุดการเรียนสำหรับครู ประกอบด้วยแผนการสอนในแต่ละคาบ วิธีใช้สื่อการสอนแบบฝึกหัด เพื่อฝึกทักษะ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลเพื่อให้ครูใช้ประกอบการสอน

3. ชุดการเรียนแบบผสม เป็นชุดการเรียนที่นักเรียนสามารถใช้เรียนด้วยตนเองและครูใช้สอนก็ได้ จึงเป็นชุดการเรียนประกอบด้วยชุดการเรียนรายบุคคลกับชุดการเรียนสำหรับครู ในการสร้างชุดการเรียน ลักษณะนี้ จะต้องเตรียมกิจกรรมสำหรับทั้งครูและนักเรียนให้ครอบคลุมทุกกิจกรรม

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537 : 114) และมิตรธิตา อ้อเพชรพงษ์ (2545 : 117 - 118) มีความเห็นสอดคล้องกัน โดยได้จำแนกประเภทของชุดการเรียนเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ชุดการเรียนประกอบการบรรยาย เป็นชุดการเรียนที่มุ่งขยายเนื้อหาสาระในการสอนแบบบรรยายให้ชัดเจนขึ้น โดยกำหนดกิจกรรม และสื่อการสอนให้ครูใช้ประกอบการบรรยาย ชุดการเรียนนี้จะมีเนื้อหาเพียงหน่วยเดียวและใช้กับผู้เรียนทั้งชั้น โดยแบ่งหัวข้อที่จะบรรยายและกิจกรรมไว้ตามลำดับขั้น ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครู และเพื่อเปลี่ยนบทบาทการพูดของครูให้น้อยลง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้มีส่วน ในการจัดกิจกรรมการเรียนมากยิ่งขึ้น ชุดการเรียนประกอบการบรรยายนี้นิยมให้กับการฝึกอบรมและการสอนในระดับอุดมศึกษา สื่อการสอนที่ใช้ อาจเป็นแผ่นคำสอน แผนภูมิ รูปภาพ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือกิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น สื่อการสอนชุดการเรียนมักจะบรรจุในกล่องที่มีขนาดเหมาะสม แต่ถ้าเป็นวัสดุที่มีราคาแพง ขนาดเล็ก หรือใหญ่เกินไป ตลอดจนเสียหายง่าย หรือเป็นสิ่งมีชีวิต ก็จะไม่บรรจุในกล่อง แต่จะกำหนดไว้ในคู่มือครูเพื่อจัดเตรียมก่อนสอน

2. ชุดการเรียนสำหรับกิจกรรมแบบกลุ่ม เป็นชุดการเรียนที่มุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ครูจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้บรรยายมาเป็นผู้แนะนำช่วยเหลือผู้เรียนชุดการเรียนแบบกิจกรรมกลุ่ม อาจจัดเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน ชุดการเรียนแต่ละชุดจะประกอบด้วยชุดเรียนย่อยที่มีจำนวนเท่ากับจำนวนศูนย์ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วยในแต่ละศูนย์มีชื่อ หรือบทเรียนครบตามชุด ตามจำนวนผู้เรียนในศูนย์กิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งจัดไว้ในรูปสื่อประสม อาจใช้เป็นที่รายบุคคล หรือทั้งกลุ่มใช้ร่วมกันก็ได้ ในขณะที่ทำกิจกรรมการเรียน หากมีปัญหาผู้เรียนสามารถซักถามครูได้เสมอ เมื่อจบการเรียนในแต่ละศูนย์แล้ว ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนเสริมก็สามารถศึกษาได้จากศูนย์สำรองที่จัดเตรียมไว้โดยไม่ต้องเสียเวลารอคอยผู้อื่น

3. ชุดการเรียนรู้รายบุคคล เป็นชุดการเรียนรู้ที่จัดไว้ให้ผู้เรียน เรียนด้วยตนเอง ตามคำแนะนำที่ระบุไว้ แต่อาจมีการปรึกษาระหว่างเรียนได้ และเมื่อสงสัยไม่เข้าใจบทเรียนตอนใด สามารถไปถามครูได้ การเรียนจากชุดการเรียนรู้รายบุคคลนี้นิยมใช้ห้องเรียนที่มีลักษณะพิเศษ แบ่งเป็นสัดส่วนสำหรับผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งเรียกว่า “ห้องเรียนรายบุคคล” ชุดการเรียนรู้รายบุคคลนี้นักเรียนอาจนำไปเรียนที่บ้านได้ด้วย โดยมีผู้ปกครอง หรือบุคลากรอื่นให้ความช่วยเหลือ ชุดการเรียนรู้รายบุคคลนี้ เน้นหน่วยการสอนย่อยจึงนิยมเรียกว่า “บทเรียนโมดูล” (Instructional Module)

4. ชุดการเรียนรู้ทางไกล เป็นชุดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอยู่ต่างถิ่นต่างเวลามุ่งสอนให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองโดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียน ซึ่งประกอบด้วย สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง ภาพยนตร์ และการสอนเสริมตามศูนย์บริการการศึกษา

สรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้สามารถแบ่งได้หลายประเภท โดยแต่ละประเภทมีข้อดีแตกต่างกันไปโดยไม่ว่าจะเป็นชุดการเรียนรู้ประเภทคำบรรยาย ชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มหรือรายบุคคล และทางไกลนั้นจะเป็นตัวกำหนดบทบาทของครูและนักเรียนให้แตกต่างกัน ดังนั้นควรเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และวัยของผู้เรียนเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดแนวการจัดชุดการเรียนรู้สำหรับสอนผู้เรียนเป็นกลุ่ม เพราะต้องการให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยมีครูผู้แนะนำช่วยเหลือ กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมกับกิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยจะจัดชุดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ใช้เรียนเป็นรายบุคคล ในขณะที่ทำกิจกรรมหากมีปัญหาผู้เรียนสามารถซักถามครูได้

3.3 องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้

ในการสร้างชุดการเรียนรู้นั้น จะต้องศึกษาองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ว่ามีองค์ประกอบหลักอะไรบ้าง เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ที่จะสร้างขึ้น ซึ่งการศึกษาพบว่า มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ที่น่าสนใจไว้ ดังนี้

คาร์ดาเรลลี (Cardarelli, 1973 :150) ได้กำหนด โครงสร้างของชุดการเรียนรู้ว่าต้องประกอบด้วย

1. หัวข้อ (Topic)
2. หัวข้อย่อย (Sub Topic)
3. จุดมุ่งหมายหรือเหตุผล (Rationality)
4. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective)
5. การสอบก่อนการเรียน (Pre-Test)

6. กิจกรรมและการประเมินตนเอง (Activities and Self – Evaluation)

7. การทดสอบย่อย (Quiz หรือ Formative Test)

8. การทดสอบขั้นสุดท้าย (Post –Test หรือ Summative Evaluation)

ควาน (Duane, 1973 : 169) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ไว้ 6 ประการ

1. มีจุดมุ่งหมายและเนื้อหา

2. บรรยายเนื้อหา

3. มีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

4. มีกิจกรรมให้เลือกเรียน

5. มีกิจกรรมที่ส่งเสริมเจตคติ

6. มีเครื่องมือวัดผลก่อนการเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

สุดตัน ; และคนอื่น ๆ (เพ็ญศรี สร้อยเพชร, 2542 : 5 - 6 อ้างอิงจาก Houston ; &

Others, 1972) ได้เขียนเกี่ยวกับองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ไว้โดยประกอบด้วย 5 ส่วนคือ

1. คำชี้แจงเป็นการอธิบายความสำคัญของบทเรียนสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ก่อนเรียน และขอบข่ายของขอบข่ายทั้งหมดของชุดการเรียนรู้

2. จุดมุ่งหมาย คือ ข้อความที่กำหนดไว้ชัดเจนว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จอย่างไรหลังจากเรียนแล้ว

3. การประเมินผลเบื้องต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่าในการเรียนชุดการเรียนนั้นผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายเพียงใด การประเมินผลเบื้องต้นนี้อาจอยู่ในรูปของการทดสอบข้อเขียน ทดสอบปากเปล่า การทำงาน การตอบคำถามง่าย ๆ เพื่อให้รู้ถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

4. การกำหนดกิจกรรม คือ การกำหนดแนวทางและวิธี เพื่อไปสู่จุดประสงค์ที่ตั้งไว้โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นด้วย

5. การประเมินผลขั้นสุดท้าย เป็นการทดสอบเพื่อวัดผลการเรียนหลังจากที่เรียนแล้ว

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 120) ได้จำแนกส่วนประกอบของชุดการเรียนรู้ไว้ 4 ส่วนคือ

1. คู่มือครูสำหรับใช้ชุดการเรียนรู้และ/หรือผู้เรียนต้องเรียนจากชุดการเรียนรู้

2. เนื้อหาสาระและสื่อ โดยจัดให้อยู่ในรูปของสื่อการเรียนรู้แบบประสม กิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มและรายบุคคลตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

3. คำสั่ง หรือการมอบงาน เพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานให้นักเรียน

4. การประเมินผล เป็นการประเมินผลของกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัด รายงานการค้นคว้า และผลการเรียนรู้ในรูปแบบของแบบทดสอบต่าง ๆ

บุญชม ศรีสะอาด (2528 : 96 - 98) กล่าวถึง ชุดการเรียนรู้จะมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

คู่มือการใช้งาน	บัตรงาน	แบบทดสอบแบบวัดผล	สื่อการเรียนต่าง ๆ
-----------------	---------	------------------	--------------------

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้

ที่มา : บุญชม ศรีสะอาด (2528 : 96 - 98)

1. คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ เป็นคู่มือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้ชุดการเรียนรู้ศึกษา และปฏิบัติให้บรรลุอย่างมีประสิทธิภาพ อาจประกอบไปด้วยแผนการสอน สิ่งที่ต้องเตรียมก่อนสอน บทบาทของผู้เรียนและการจัดชั้นเรียน

2. บัตรงาน เป็นบัตรที่มีคำสั่งว่าจะให้ผู้เรียนปฏิบัติอะไรบ้างโดยระบุกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนของการเรียน

3. แบบทดสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้สำหรับตรวจสอบว่าหลังจากเรียนชุดการเรียนรู้จบแล้ว ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่

4. สื่อการเรียนต่าง ๆ เป็นสื่อสำหรับผู้เรียนได้ศึกษามีหลายชนิดประกอบกัน อาจเป็นประเภทสิ่งพิมพ์ เช่น บทความ เนื้อหาเฉพาะเรื่อง จุลสาร บทเรียน โปรแกรมหรือประเภทโสตทัศนูปกรณ์ เช่น รูปภาพ แผนภูมิต่าง ๆ เทปบันทึกเสียง फिल्म สคริปต์ ของจริง เป็นต้น

กิดานันท์ มลิทอง (2543 : 81) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ ดังนี้

1. คู่มือ สำหรับผู้เรียนในการสอนและสำหรับในชุดการเรียนรู้
 2. คำสั่ง เพื่อกำหนดแนวทางในการเรียน
 3. เนื้อหาบทเรียน จะจัดในรูปของสิ่งต่าง ๆ เช่น สไลด์ เทป เป็นต้น
 4. กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการกำหนดกิจกรรมให้ผู้เรียนทำงานหรือค้นคว้าต่อจากสิ่งที่เรียนมาแล้ว เพื่อความรู้ที่กว้างขึ้น

5. แบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของบทเรียนเพื่อการประเมินผล
 สุกิจ ศรีพรหม (2541 : 68 - 72) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ว่ามีองค์ประกอบ 7 อย่าง คือ

1. เนื้อหาหรือมโนทัศน์ที่ต้องการให้ผู้เรียนศึกษา (Concept Focus) ชุดการเรียนรู้ชุดหนึ่งควรจะเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพียงมโนทัศน์หลักเรื่องเดียว

2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behaviorally Stated Objective) เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้ชุดการเรียนรู้ชุดนั้นประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว เป็นข้อความที่ระบุถึงพฤติกรรมที่

คาดว่าจะให้เกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ ควรระบุชัดเจนให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งเพราะวัตถุประสงค์นี่จะเป็นแนวทางในการทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

3. มีกิจกรรมให้เลือกหลาย ๆ อย่าง (Multiple Active Methodologies) คือ รายละเอียดของกิจกรรมที่ต้องให้นักเรียนปฏิบัติ เช่น ทำงานกลุ่ม ทำการทดลองหรือใช้สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ การที่มีกิจกรรมให้นักเรียนเลือกปฏิบัติหลาย ๆ ทางมาจากความเชื่อที่ว่าไม่มีวิธีใดวิธีหนึ่งจะเหมาะสมที่สุดกับนักเรียนทุกคน

4. วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้ (Diversified Learning Resources) จากกิจกรรมให้เลือกหลายทางนั้นจำเป็นต้องมีวัสดุประกอบการเรียนหลาย ๆ อย่าง เช่น แผนภูมิภาพ หุ่นจำลอง เทปบันทึกเสียง เป็นต้น วัสดุหรือสื่อการเรียนรู้เป็นแหล่งที่จะช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ และเกิดการเรียนรู้นวัตกรรมที่กำหนดให้

5. แบบทดสอบ (Evaluation Instrument) ในการประเมินผลดูว่านักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้จากการสอนมากน้อยเพียงใด แบบทดสอบที่ใช้อาจใช้ใน 3 ลักษณะ

5.1 แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test)

5.2 แบบทดสอบตนเอง (Self-Test)

5.3 แบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test)

6. กิจกรรมสำรวจหรือกิจกรรมเพิ่มเติม (Breadth and Depth Activities) หลังจากให้นักเรียนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว อาจทำกิจกรรมที่เสนอแนะเพิ่มเติมตามความสนใจ

7. คำชี้แจงวิธีการใช้ชุดการเรียนรู้ (Instruction) เนื่องจากชุดการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นเพื่อให้นักเรียนเรียนด้วยตนเอง คำชี้แจงวิธีการใช้ชุดการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องบอกรายละเอียดของวิธีการใช้ชุดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเข้าใจและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545 : 52) ได้แบ่งองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับครูหรือนักเรียนตามแต่ชนิดของ ชุดการเรียนรู้ ภายในคู่มือจะชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดการเรียนรู้ อาจจะทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับก็ได้

2. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำจะเป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนหรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่าง ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ มักจะอยู่ในรูปของกระดาษแข็ง ซึ่งจะประกอบด้วย

2.1 คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา

2.2 คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม

2.3 การสรุปบทเรียน

3. เนื้อหาสาระและสื่อจะบรรจุไว้ในรูปของสื่อต่าง ๆ อาจประกอบด้วยบทเรียนโปรแกรม สไลด์ เทปบันทึกเสียง วีดิโอ แผ่นภาพโปรงใส วัสดุกราฟิก หุ่นจำลองของตัวอย่างรูปภาพ เป็นต้น ผู้เรียนจะศึกษาจากสื่อการสอนต่าง ๆ ที่บรรจุในชุดการเรียนรู้ตามบัตรคำสั่งที่กำหนดไว้ให้

4. แบบประเมินผลนักเรียนจะทำการประเมินผลความรู้ด้วยตนเองก่อนและหลังเรียน แบบประเมินผลที่อยู่ในชุดการสอนอาจจะเป็นแบบฝึกหัดให้เติมคำลงในช่องว่าง เลือกคำตอบที่ถูกจับคู่ดูผลจากการทดลองหรือให้ทำกิจกรรม ส่วนประกอบข้างต้นนี้จะบรรจุอยู่ในกล่องหรือซอง จัดเอาไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกแก่การใช้นิยมนแยกออกเป็นส่วนตัวต่าง ๆ ดังนี้

4.1 กล่อง

4.2 สื่อการสอนและบัตรบอกชนิดของสื่อการสอนเรียงตามการใช้

4.3 บันทึกรายการการสอน ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

4.3.1 รายละเอียดเกี่ยวกับวิชาและหน่วยการสอน

4.3.2 รายละเอียดเกี่ยวกับนักเรียน

4.3.3 เวลา จำนวนชั่วโมง

4.3.4 วัตถุประสงค์ทั่วไป

4.3.5 วัตถุประสงค์เฉพาะ

4.3.6 เนื้อหาวิชาและประสบการณ์

4.3.7 กิจกรรมและสื่อการสอนประกอบวิธีสอน

4.3.8 การประเมินผล วัตถุประสงค์ การทดสอบก่อนและหลังเรียน

ชานนท์ ศรีพ่องงาม (2549 : 39) กล่าวว่า องค์ประกอบของชุดการเรียนควรประกอบด้วย

1. ชื่อชุดการเรียน เป็นส่วนที่บอกให้ทราบว่าศึกษาเกี่ยวกับเรื่องอะไร
2. คำชี้แจง เป็นการบอกแนวทางในการเรียนให้นักเรียน
3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เช่น สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากทำชุดการเรียนจบลง
4. เวลา เป็นส่วนที่บอกเวลาในการศึกษาชุดการเรียนแต่ละชุด
5. สื่อการเรียน โดยระบุอุปกรณ์ที่ใช้ในชุดการเรียน
6. เนื้อหา เป็นส่วนที่เสนอความรู้ให้แก่ นักเรียน
7. แบบฝึกทักษะ เป็นส่วนที่ให้นักเรียนปฏิบัติหลังจากได้ศึกษาชุดการเรียนเรียบร้อยแล้ว
8. แบบทดสอบย่อยประจำชุดการเรียน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของชุดการเรียนส่วนใหญ่คล้ายกัน มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญคือ ชื่อชุดการเรียน คำชี้แจง คู่มือการใช้ชุดการเรียน จุดประสงค์ เวลาที่ใช้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียน และการประเมินผล

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้กำหนดองค์ประกอบของชุดการเรียนในการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับวิชาและความสามารถของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

1. ชื่อชุดการเรียน

2. คำแนะนำชุดการเรียน

3. เวลาเรียน
4. จุดประสงค์การเรียนรู้
5. สื่อการเรียน/แหล่งเรียนรู้
6. การประเมินผลการเรียนรู้
7. ใบงาน
8. แบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยการเรียนรู้
9. กระจายคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยการเรียนรู้
10. กิจกรรมท้ายบท
11. แบบทดสอบหลังเรียนหน่วยการเรียนรู้
12. กระจายคำตอบแบบทดสอบหลังเรียนหน่วยการเรียนรู้
13. แนวคำตอบ/เฉลยคำตอบ

3.4 หลักการ ทฤษฎีและจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

จากการศึกษาพบว่ามีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงแนวคิดและหลักการที่น่าสนใจไว้ ดังนี้

เคมพ์ และเคย์ตัน (Kemp and Dayton. 1985 : 13 -15) ได้เสนอแนวความคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพอยู่ 3 กลุ่มใหญ่ คือ

1. กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เป็นกลุ่มที่ตีความพฤติกรรมของมนุษย์ว่าเป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimuli) และการตอบสนอง (Responses) บางทีจึงเรียกว่าการเรียนรู้แบบ S-R สิ่งเร้าก็คือข่าวสารหรือเพื่อหาวิชาที่ส่งไปให้ผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน โปรแกรมการเรียนการสอนอิงหลักทฤษฎีนี้มาก โดยจะแตกลำดับขั้นออกเป็นขั้นตอนย่อย ๆ และเมื่อผู้เรียนเกิดการตอบสนองก็จะสามารถทราบผลได้ทันทีว่าเกิดการเรียนรู้หรือไม่ ถ้าตอบสนองถูกต้องก็จะมีเสริมแรง โปรแกรมการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลอิงทฤษฎีนี้

2. กลุ่มทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Theories) เป็นกลุ่มที่เน้นกระบวนการความรู้ ความเข้าใจ หรือการรู้คิด อันได้แก่ การรับรู้อย่างมีความหมาย ความเข้าใจและความสามารถในการจัดกระทำอันเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์ ทฤษฎีนี้ถือว่าการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของสติปัญญาและความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์

3. กลุ่มจิตวิทยาทางสังคมหรือการเรียนรู้ทางสังคม (Social Psychology or Social Learning Theory) เป็นกลุ่มที่เริ่มได้รับความสนใจมากขึ้น ทฤษฎีนี้เน้นปัจจัยทางบุคลิกภาพ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ การเรียนรู้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางสังคม โดยเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรงหรือผ่านสื่อการเรียนการสอน

ทฤษฎีทั้ง 3 กลุ่มนี้ต่างมีความคล้ายคลึงหรือจุดเน้นเกี่ยวกับการออกแบบและการใช้สื่อ การเรียนการสอนเกี่ยวกับแรงจูงใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การจัดเนื้อหา อารมณ์ การมีส่วนร่วม การสะท้อนกลับ การเสริมแรง การฝึกปฏิบัติ และการนำไปประยุกต์ใช้ทฤษฎีทั้งสามกลุ่มมีความคล้ายคลึงกัน หรือจุดเน้นที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ และการใช้สื่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. แรงจูงใจ (Motivation) หากนักเรียนมีความต้องการ ความสนใจ หรือความปรารถนาที่จะเรียนรู้ก็จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างให้นักเรียนเกิดความสนใจ โดยการเสนอสื่อการสอนที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจ คือ จัดประสบการณ์หรือจัดกิจกรรม ในการเรียนรู้ซึ่งมีความหมายหรือน่าสนใจสำหรับนักเรียน

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) นักเรียนต่างคนต่างมีอัตรา และวิธีการเรียนรู้ที่ต่างกัน ดังนั้นการจัดสื่อการเรียน การเสนอจะต้องคำนึงถึงประเด็นนี้ด้วย

3. วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ (Learning Objectives) ในการจัดการเรียนการสอน หากนักเรียนทราบวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ก็จะทำให้นักเรียนมีโอกาสบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากกว่าที่ไม่ทราบ นอกจากนี้วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้อย่างช่วยในการวางแผนสร้างสื่อการเรียน การสอน ซึ่งจะทำให้ทราบว่าควรจะทำอะไรในสื่อ

4. การจัดเนื้อหา (Organization of Content) การเรียนรู้ง่ายขึ้น หากมีการจัดลำดับ เนื้อหาในการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอน และสมเหตุสมผล

5. การจัดเตรียมความรู้ที่มีมาก่อน (Pre – learning Preparation) บางครั้งการเรียนรู้ สาระหนึ่ง ๆ จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีมาก่อน ดังนั้นการสร้างชุดการเรียน ควรคำนึงถึงธรรมชาติและระดับการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มเพื่อจัดเตรียมความรู้ให้กับกลุ่มผู้เรียน

6. อารมณ์ (Emotion) การเรียนรู้เกี่ยวกับอารมณ์ และความรู้สึกของบุคคล พยายาม ความสามารถทางสติปัญญา ดังนั้นการสร้างชุดการเรียนการสอนควรตอบสนองอารมณ์ ซึ่ง ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เป็นสำคัญ

7. การมีส่วนร่วม (Participation) การเรียนรู้จะเกิดผลอย่างรวดเร็วและคงทนหากได้ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งทางสติปัญญา และทางกายภาพ และควรจัดเป็นเวลายาวนานกว่าการเรียนรู้โดยการฟังหรือการดู

8. การสะท้อนกลับ (Feedback) การเรียนรู้เพิ่มขึ้นหากนักเรียนได้ทราบความก้าวหน้า ในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจ

9. การเสริมแรง (Reinforcement) เมื่อนักเรียนบรรลุผลในการเรียนรู้เนื้อหาสาระใดแล้ว ก็จะถูกกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ การเรียนรู้นี้เป็นรางวัลที่สร้างความเชื่อมั่น และส่งผลให้เกิด พฤติกรรมทางบวกแก่นักเรียน

10. การฝึกปฏิบัติและการกระทำซ้ำ (Practice and Repetition) บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ในเรื่องของความรู้ และทักษะได้ จะต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติ และการทำซ้ำอยู่เสมอ ซึ่งจะนำไปสู่ความคงทนในการเรียนรู้การนำไปประยุกต์ใช้ (Application) ผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาของการเรียนรู้คือการเพิ่มความสามารถของแต่ละบุคคล ในการประยุกต์หรือการถ่ายโยงการเรียนรู้ ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้กับปัญหาหรือสภาพการณ์ใหม่ได้

ชัยขันธ์ พรหมวงศ์ (2523 : 119 - 120) ได้กล่าวถึงแนวคิดและหลักการในการนำเอาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มาใช้ในระบบการศึกษาไว้ 5 ประการ คือ

1. การประยุกต์ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยคำนึงความถนัด ความสนใจ และความต้องการของนักเรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ เหมาะกับการจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลและการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้มีอิสระในการเรียนตามระดับปัญญา ความสนใจ และความสามารถของตนเอง โดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

2. ความพยายามที่จะเปลี่ยนแนวการเรียนการสอน ไปจากเดิม จากการใช้ครูเป็นหลัก มาเป็นการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้จากสื่อ หรือวิธีการต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยจะต้องมีการจัดสื่อให้ตรงกับเนื้อหาและประสบการณ์ ตามหน่วยการเรียนรู้ในรูปแบบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งนักเรียนจะได้เรียนกับครูเพียง 1 ใน 4 ส่วน ซึ่งนักเรียนจะต้องเรียนรู้เอง 3 ส่วน

3. การใช้สื่อการสอนได้เปลี่ยนแปลงและขยายตัวออกไป โดยเปลี่ยนแปลงจากการนำสื่อที่มีการผลิตตามกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นสื่อที่ครูใช้ในการช่วยสอนมาผสมผสานกันให้เหมาะสม และใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับนักเรียนแทนการใช้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ นักเรียนสามารถหยิบ และใช้สื่อการสอนได้ด้วยตนเองโดยสื่อดังกล่าวจะอยู่ในรูปของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. ปฏิกริยาสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับสภาพแวดล้อม เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นไปตามรูปแบบของครูเป็นผู้นำและนักเรียนเป็นผู้ตาม นักเรียนไม่มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นหรือการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อปรึกษาหารือกันระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ซึ่งมีผลต่อการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนในอนาคต จึงต้องมีการนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เข้ามาใช้ในการจัดระบบ การผลิตสื่อในรูปของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

5. การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ได้ยึดหลักจิตวิทยามาใช้ โดยจัดสภาพการออกมาเป็นการสอนแบบโปรแกรมเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้วยตนเองมีโอกาสทราบผลการตัดสินใจของตนเองว่าถูกหรือผิด สร้างแรงเสริมให้กับนักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ และรู้จักการเรียนรู้ไปตามขั้นตอนตามความสามารถ และความสนใจของนักเรียนโดยไม่ถูกบังคับ เครื่องมือที่สำคัญที่ใช้ในการช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทาง คือ การสอนแบบโปรแกรมและการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ธีระชัย ปุณณ โษติ (2537 : 40) ได้อาศัยแนวความคิดในการสร้างชุดการเรียนรู้จากหลักการทางจิตวิทยาการเรียนรู้ของสกินเนอร์ และธอร์นไคค์ โดยสรุปได้ ดังนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner, B.F. 1972) ที่นำมาเป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้ คือ

1. เงื่อนไขของการตอบสนอง ได้แก่ การเสริมแรงหรือการไม่เสริมแรงเมื่อนักเรียนได้ทำการตอบสนอง

2. การเสริมแรง เป็นสิ่งสำคัญต่อพฤติกรรมที่ดีควรได้รับรางวัล หรือการเสริมแรง ส่วนพฤติกรรมที่ไม่ดีก็ไม่ควรจะสนับสนุนให้เกิดขึ้นอีกต่อไป โดยละเว้นมิให้เกิดการเสริมแรงนั้นในการเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การรู้ผลการเรียนหรือรู้คำตอบเป็นตัวเสริมแรงอย่างหนึ่ง และในการเสริมแรงนั้นจะต้องกระทำทันทีทันใด

3. การจัดรูปพฤติกรรม เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้บางอย่างจะมีความซับซ้อนมาก ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ต่อเนื่องกันไป การจัดรูปพฤติกรรม ก็คือ ต้องรู้ว่าขั้นตอนสุดท้ายนั้นเป็นอะไร แล้วจึงเสริมแรงแต่ละขั้นไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่ขั้นแรกไปจนถึงขั้นสุดท้ายให้เป็นไปในทางที่ต้องการ

ทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอร์น ไคค์ (Thorndike, Edward Lee. (1975) ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้ คือ

1. กฎแห่งเหตุผล คือ การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองถ้านักเรียนตอบสนองแล้วได้รับผลที่สมประสงค์การตอบสนองนั้น ๆ ก็มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก ตรงกันข้ามถ้านักเรียนตอบสนองแล้วได้รับความไม่สบายใจ ความไม่สมประสงค์ การตอบสนองนั้น ก็มีแนวโน้มว่าจะไม่เกิดขึ้นอีก

2. กฎแห่งการฝึกหัด คือ การที่บุคคลได้มีโอกาสได้กระทำซ้ำ ๆ ในพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่งจะทำให้พฤติกรรมนั้น ๆ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. กฎแห่งความพร้อม คือ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี เมื่อนักเรียนพร้อมที่จะเรียน

สรุปได้ว่า การที่ผู้วิจัยจะสร้างชุดการเรียนรู้นั้นจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายด้าน เช่น ความแตกต่างระหว่างบุคคล การทำแบบฝึกหัด การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียน การเสริมแรงจูงใจในการทำชุดการเรียนรู้ ได้รับความสนใจด้วยสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ หรือการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นการช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้

3.5 ขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านเสนอหลักการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้คล้ายกัน ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 189 -191) กล่าวถึง ขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้ 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาสาระของวิชาทั้งหมดอย่างละเอียดว่าสิ่งที่จะนำมาสร้างชุดการเรียนรู้ นั้น ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้อะไรบ้าง เพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนในหน่วยอื่น ๆ ซึ่งจะสร้างความสับสนให้กับผู้เรียนได้ ผู้วิจัยจะต้องทำการศึกษาวิเคราะห์แล้วแบ่งหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยให้มีหัวเรื่องย่อย ๆ และควรเรียงลำดับขั้นตอนของเนื้อหาสาระให้ถูกต้องว่าอะไรเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ก่อนเป็นพื้นฐานตามขั้นตอนของความรู้ และลักษณะธรรมชาติของวิชานั้น

2. ผู้สร้างต้องพิจารณาและตัดสินใจว่าจะสร้างชุดการเรียนรู้แบบใด โดยคำนึงถึงว่าผู้เรียนคือใคร จะให้อะไรกับผู้เรียน จะทำกิจกรรมอย่างไร และเกณฑ์ที่ใช้ตัดสินคืออย่างไร สิ่งเหล่านี้จะเป็นเกณฑ์กำหนดการเรียนรู้

3. กำหนดหน่วยการเรียนรู้ ประมาณเนื้อหาสาระที่เราถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนหาสื่อการเรียนรู้ ศึกษาวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่งว่าหน่วยการเรียนรู้นี้มีหลักการหรือความคิดรวบยอดอะไรแต่ละหัวเรื่องย่อยมีความคิดรวบยอดหรือหลักการย่อย ๆ อะไรอีกบ้างที่จะต้องศึกษา พยายามดึงเอาแก่นของหลักการเรียนรู้ออกมาให้ได้

4. กำหนดความคิดรวบยอด ความคิดรวบยอดจะต้องสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ และหัวเรื่อง โดยสรุปแนวความคิด สาระ หลักเกณฑ์ที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกันเพราะความคิดรวบยอดเป็นเรื่องของความเข้าใจเกิดจากประสาทสัมผัสกับสิ่งแวดล้อม ตีความหมายออกเป็นพฤติกรรมทางสมอง แล้วนำสิ่งใหม่ไปเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมเกิดเป็นความคิดรวบยอด

5. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความคิดรวบยอด กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะวัดความสามารถของผู้เรียนที่แสดงออกมาให้เห็นได้ภายหลังการเรียนรู้แต่ละเรื่องจบแล้วถ้าผู้สอนกำหนดหรือระบุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้ชัดเจนมากเท่าใดจะช่วยให้การสอนประสบความสำเร็จมากเท่านั้น จึงควรตรวจสอบจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อให้ถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาสาระของการเรียนรู้

6. การวิเคราะห์งาน คือ การนำจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อมาทำการวิเคราะห์งาน เพื่อเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์แต่ละข้อที่กำหนดไว้

7. เรียงลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ หลังจากที่เรานำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมแต่ละข้อมาวิเคราะห์งาน แล้วเรียงลำดับกิจกรรมของแต่ละหัวข้อ เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างกลมกลืนและไม่ซ้ำซ้อนโดยคำนึงถึงพฤติกรรมพื้นฐานของผู้เรียนวิธีดำเนินการสอน การติดตามผล และการประเมินผล

8. สื่อการเรียนรู้ คือ วัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูและนักเรียนจะต้องทำร่วมกันครูจะต้องจัดทำและจัดหาเตรียมไว้ให้เรียบร้อย ถ้าสื่อการเรียนรู้เป็นของใหญ่หรือมีคุณค่าที่จะต้องจัดเตรียมมาก่อนจะต้องเขียนบอกไว้ให้ชัดเจนในกลุ่มมือครูเกี่ยวกับการใช้ชุดการเรียนรู้ว่า

จะให้มาจากที่ใด เช่น เครื่องฉายสไลด์ เครื่องบันทึกเสียง และพวกสิ่งทีเก็บไว้ไม่ได้ ทนทาน เพราะเกิดการนำเสีย เช่น ใบไม้ พืช สัตว์ เป็นต้น

9. การประเมินผล คือ การตรวจสอบว่าหลังจากเรียนแล้วนักเรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่จุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลนี้จะใช้วิธีใด จะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ถ้าประเมินผลไม่ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด ความยุติธรรมจะไม่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและไม่ตรงเป้าหมายที่กำหนดไว้การเรียนรู้ในสิ่งนั้นจะไม่เกิดขึ้นชุดการเรียน ที่สร้างขึ้นก็เป็นการเสียเวลาสร้างและจะเป็นชุดการเรียนที่ไม่มีคุณค่า

10. การทดลองใช้ชุดการเรียนเพื่อหาประสิทธิภาพ การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียน ทำเพื่อปรับปรุงชุดการเรียนให้เหมาะสมกับการใช้โดยนำชุดการเรียน ไปทดลองใช้กับกลุ่มเล็ก ๆ ก่อนเพื่อหาข้อบกพร่องและแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้กับเด็กทั้งชั้นหรือกลุ่มใหญ่ โดยกำหนดขั้นตอน ดังนี้

10.1 ชุดการเรียนนี้ต้องการทดสอบความรู้เดิมของผู้เรียนหรือไม่

10.2 การนำสูบทเรียนของชุดการเรียนนี้เหมาะสมหรือไม่

10.3 การทำกิจกรรมขณะเรียน สร้างความสับสนวุ่นวายให้ผู้เรียนหรือไม่จะดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ได้หรือไม่

10.4 การสรุปผลการเรียนเพื่อนำไปสู่ความคิดรวบยอดหรือหลักสำคัญของการเรียนรู้ในหน่วยนั้น ๆ ดีหรือไม่หรือจะต้องปรับเพิ่มอย่างไร

10.5 การประเมินผลหลังการเรียน เพื่อตรวจสอบว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นนั้นมีความเชื่อมั่นมากน้อยแค่ไหน

ปรีชา ตรีศาสตร์ (2530 : 44) กล่าวว่า ชุดการเรียนเป็นสื่อประสมที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง แต่ชุดการเรียนที่สร้างขึ้นจะมีประสิทธิภาพเชื่อถือได้หรือไม่ จำเป็นต้องใช้วิธีวิเคราะห์ระบบ ซึ่งเป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล คือ Systems Approach มาวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขึ้นปัญหา ที่ต้องการแก้ใขนั้นคืออะไร

2. ขึ้นกำหนดเป้าหมาย เพื่อแก้ไขปัญหโดยสามารถปฏิบัติหรือเห็นการกระทำได้

3. ขึ้นการสร้างเครื่องมือ กระทำหลังจากตั้งเป้าหมายแล้วเพื่อให้วัดได้ทุกระยะ

4. ขึ้นการกำหนดทางเลือกหรือวิธีแก้ปัญห เพื่อใช้ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

5. ขึ้นทดลอง เพื่อเลือกวิธีที่ดีที่สุดใช้เป็นแนวทางไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

6. ขึ้นวัดและประเมินผล โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นมาประเมินว่าสามารถใช้

ปฏิบัติงานตามเป้าหมายได้หรือไม่เพียงใดเพื่อปรับปรุงแก้ไข

ซานนท์ ศรีพ่องงาม (2549 : 39) กล่าวว่า ชุดการเรียนมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายวิชาคณิตศาสตร์

2. กำหนดเนื้อหา

3. กำหนดหัวเรื่อง
4. กำหนดหลักการ
5. กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
6. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน
7. สร้างชุดการเรียนรู้ โดยให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์
8. สร้างแบบประเมินผล
9. หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้
10. นำชุดการเรียนรู้ไปใช้

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้สามารถดำเนินการตามลำดับดังนี้คือการวิเคราะห์เนื้อหา การวางแผนการสอน การกำหนดจุดประสงค์ การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน การผลิตสื่อการเรียน และการทดสอบประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายวิชา ช่องทางการขยายอาชีพ
2. กำหนดหน่วยการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและเวลาในการสอน
3. กำหนดหัวเรื่องในการสอนให้น่าสนใจและตรงกับเนื้อหาที่จะสอน
4. กำหนดจุดประสงค์เพื่อวัตถุประสงค์ที่เปลี่ยนแปลงของผู้เรียน
5. กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์พฤติกรรมและเพื่อเป็นแนวทางการเลือกและผลิตสื่อการเรียน
6. กำหนดแบบประเมิน เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงหลังใช้ชุดการเรียนรู้
7. สร้างชุดการเรียนรู้ โดยให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์
8. การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้และการนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.6 การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning : SDL)

การเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ความต้องการ และความถนัดมีเป้าหมาย รู้จักแสวงหาแหล่งทรัพยากรของการเรียนรู้ เลือกวิธีการเรียนรู้ จนถึงประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองโดยจะดำเนินการด้วยตนเอง หรือร่วมมือช่วยเหลือกับผู้อื่นหรือไม่ก็ได้

วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ ต่อการดำเนินชีวิตที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาในปัจจุบัน ที่จะต้องมีส่งเสริมให้บุคคลมีคุณลักษณะ

ของการชี้นำตนเองในการเรียนรู้ เพื่อให้บุคคลมีประสบการณ์ และมีศักยภาพในการแสวงหาความรู้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาตลอดชีวิตต่อไป

พัชรี พลาวงศ์ (2536 : 84 - 85) การเรียนรู้ด้วยตนเองมีลักษณะดังนี้

1. Availability วิธีเรียนชนิดนี้จะเรียน เมื่อไรที่ไหน ก็ได้ตามความพอใจโดยเลือกเรียนตามเวลาที่ผู้เรียนว่าง ทำให้ผู้เรียนเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แตกต่างจากผู้เรียนบางคน ทำให้การเรียนล้มเหลวได้

2. Self-Paced เมื่อผู้เรียนเลือกสถานที่ได้ตามความพอใจแล้วผู้เรียนจะใช้เวลาในการทำความเข้าใจบทเรียนได้เต็มที่ บางคนอาจใช้เวลา 1 ชั่วโมงต่อหนึ่งบทเรียน บางคนอาจใช้เวลา 5 ชั่วโมงก็ได้ แต่ประสิทธิภาพเท่ากัน คือ เข้าใจทั้งบทเรียน เนื่องจากความสามารถในการรับรู้ของผู้เรียนแต่ละคนย่อมไม่เท่ากัน

3. Objectives แบบเรียนที่ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง ต้องบอกวัตถุประสงค์ในแต่ละบทไว้ให้ชัดเจน เพราะถ้าผู้เรียนสามารถตอบคำถามของวัตถุประสงค์ได้ทั้งหมด แสดงว่าผู้เรียนเข้าใจบทเรียนนั้น ๆ

4. Interaction การมีปฏิสัมพันธ์กัน ในขณะที่เรียน ช่วยให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียน โดยผู้สอนอาจชี้แนะหรือให้การปรึกษากี่ยวกับการวางแผนกิจกรรมการเรียน

5. Tutor Help ผู้สอนมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

6. Test as Learning Situation ในบทเรียนหนึ่ง ๆ จะมีแบบทดสอบซึ่งใช้เป็นเครื่องมือวัดตามวัตถุประสงค์ ไม่ใช่การประเมินผลการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนสอบได้หรือตกหรือในภาคปฏิบัติอาจใช้วิธีทดสอบเป็นรายบุคคล

7. การเลือกวิธีเรียน ผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีวิธีเรียนแบบที่ตนชอบ ฉะนั้นผู้เรียนสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง ขณะเดียวกันผู้เรียนก็มีอิสระในการเลือกเรียนบทเรียนก่อนหลังได้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความตระหนักและรับผิดชอบต่อแผนการเรียนของตนเอง ผู้เรียนจะทำการวางแผนและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกแหล่งข้อมูลเลือกวิธีการเรียนรู้ และการประเมินผลด้วยตนเองโดยจะมีผู้ช่วยเหลือหรือไม่มีผู้ช่วยเหลือก็ได้

รูปแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545 : 50 - 51) ได้เสนอหลักการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

1. ศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความสามารถในการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ เจตคติ ฯลฯ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความสามารถในการเรียนรู้ และวิธีการ

เรียนรู้ โดยจัดการเรียนรู้ เนื้อหา และสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้รายบุคคล รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้นำเอาประสบการณ์ของตนมาใช้ในการเรียนรู้ด้วย

2. จัดให้ผู้เรียนมีส่วนรับผิดชอบในการเรียน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อ ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงควรเปิด โอกาสให้ ผู้เรียนมีบทบาทตั้งแต่ การวางแผน กำหนดเป้าหมาย การเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของตน หรือกลุ่มกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียน การเลือกใช้วิธีการเรียนรู้การใช้แหล่งข้อมูล ตลอดจนจนถึงการประเมินผลการเรียนของตน

3. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกให้มีทักษะและยุทธศาสตร์การ เรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การบันทึกข้อความ การจัดประเภทหมวดหมู่ การ สังเกต การแสวงหาและใช้แหล่งความรู้ เทคโนโลยี และสื่อที่สนับสนุนการเรียนรวมทั้งเปิด โอกาสให้ผู้เรียน ได้มีประสบการณ์ในการตัดสินใจ แก้ปัญหากำหนดแนวทางการเรียนรู้ และเลือกวิธีการ เรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง

4. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ได้หมายความว่าผู้เรียนต้องเรียนคนเดียว โดยไม่มีชั้นเรียนหรือเพื่อนเรียน ยกเว้นการเรียนแบบรายบุคคล โดยทั่วไปแล้ว ในการเรียนรู้ด้วยตนเองผู้เรียนจะได้ทำงานร่วมกับเพื่อน กับครูและบุคคลอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงต้องพัฒนาทักษะการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นให้กับผู้เรียนเพื่อให้รู้จักการทำงานเป็น ทีม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อนที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะเจตคติที่ แตกต่างกัน เพื่อให้สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในกระบวนการ เรียนรู้

5. พัฒนาทักษะการประเมินตนเอง และการร่วมมือกันประเมินในการเรียนรู้ ด้วยตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการประเมินการเรียนรู้ ดังนั้น จึงต้องพัฒนาทักษะการ ประเมินให้แก่ผู้เรียน และสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนว่า การประเมินตนเองเป็นส่วนหนึ่งของ ระบบประเมินผล รวมทั้งยอมรับผลการประเมินจากผู้อื่นด้วย นอกจากนี้ต้องจัดให้ผู้เรียน ได้รับ ประสบการณ์การประเมินผลหลาย ๆ รูปแบบ

6. จัดปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน สภาพแวดล้อมเป็น ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นบริเวณใน โรงเรียนจึงต้องจัดให้เป็นแหล่ง ความรู้ที่นักเรียนจะค้นคว้าด้วยตนเองได้ เช่น ศูนย์วิทยากร บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน ฯลฯ รวมทั้งบุคลากร เช่น ครูประจำศูนย์วิทยะบริการที่ช่วยอำนวยความสะดวก และแนะนำเมื่อผู้เรียน ต้องการดังนั้น หลักการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้จัดกิจกรรมต้องศึกษา ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดให้ผู้เรียนมีส่วนรับผิดชอบในการเรียน พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน

พัฒนาทักษะการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น พัฒนาทักษะการประเมินตนเอง และการร่วมมือกันประเมิน และจัดปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน

3.7 หลักการสื่อสาร

ความหมายของการสื่อสาร

คำว่า การสื่อสาร (Communications) มีที่มาจากรากศัพท์ภาษาละตินว่า Communis หมายถึง ความเหมือนกันหรือร่วมกัน การสื่อสาร (Communication) หมายถึงกระบวนการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการจากผู้ส่งสาร โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ที่อาจเป็นการพูด การเขียน สัญลักษณ์อื่นใด การแสดงหรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไปยังผู้รับสาร ซึ่งอาจจะใช้กระบวนการสื่อสารที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสม หรือความจำเป็นของตนเองและคู่สื่อสาร โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดการรับรู้ร่วมกัน และมีปฏิริยาตอบสนองต่อกัน บริบททางการสื่อสารที่เหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล

การสื่อสารกับการศึกษา

การเรียนการสอน เป็นการสื่อสารอีกรูปแบบหนึ่ง มีทั้งผู้ส่งสารอันได้แก่ครูผู้สอนมีสารคือความรู้หรือประสบการณ์ที่จัดขึ้น ผู้รับสารคือ ผู้เรียน มีกระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วยเครื่องมือ สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ภายใต้สถานการณ์ที่จัดขึ้นในห้องเรียนหรือสถานการณ์ที่จัดขึ้นในสถานที่อื่น และมีจุดหมายของหลักสูตรเป็นเครื่องนำทางจุดมุ่งหมายของการสื่อสารในการเรียนการสอน คือการพยายามสร้างความเข้าใจ ทักษะ ความรู้ ความคิดต่าง ๆ ร่วมกัน ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ความสำเร็จของการเรียนการสอน พิจารณาได้จากพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้แต่ต้น ตามลักษณะการเรียนรู้ นั้น ๆ ปัญหาสำคัญของการสื่อสารในการเรียนการสอนคือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถสร้างความเข้าใจระหว่างครูกับนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสื่อสาร และที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งสำหรับครู คือการใช้สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม นอกเหนือการใช้คำพูดของครูแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะสื่อหรือโสตทัศนูปกรณ์ มีคุณลักษณะพิเศษบางประการที่ไม่มีในตัวบุคคลโดยคาดหวังให้เป็นไปตามที่ผู้ส่งต้องการดังนี้

ระบบการสื่อสารและการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่สำคัญของการสื่อสาร มี 4 ประการ ดังนี้

1. ผู้ส่งสาร (Sender) หรือ แหล่งสาร (Source) หมายถึง บุคคล กลุ่มบุคคล หรือ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการส่งสาร หรือเป็นแหล่งกำเนิดสาร ที่เป็นผู้เริ่มต้นส่งสารด้วยการแปลสารนั้นให้อยู่ในรูปของสัญลักษณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้นแทนความคิด ได้แก่ ภาษาและอากัปกิริยาต่าง ๆ เพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึก ข่าวสาร ความต้องการและวัตถุประสงค์ของตน ไปยังผู้รับสารด้วยวิธีการใด ๆ หรือส่งผ่านช่องทางใดก็ตามจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม เช่น ผู้พูด ผู้เขียน กวี ศิลปิน

นักจัดรายการวิทยุ โฆษกรัฐบาล องค์การ สถาบัน สถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีวิทยุโทรทัศน์
กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ หน่วยงานของรัฐ บริษัท สถาบันสื่อมวลชน เป็นต้น

คุณสมบัติของผู้ส่งสาร

1. เป็นผู้ที่มีความเจตนาแน่วแน่ที่จะให้ผู้อื่นรับรู้จุดประสงค์ของตนในการส่งสาร แสดง
ความคิดเห็นหรือวิจารณ์ ฯลฯ

2. เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาของสารที่ต้องการจะสื่อออกไปเป็นอย่างดี

3. เป็นผู้ที่มีบุคลิกลักษณะที่ดี มีความน่าเชื่อถือ แคล่วคล่องเปิดเผยจริงใจ และ
มีความรับผิดชอบในฐานะเป็นผู้ส่งสาร

4. เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจความพร้อมและความสามารถในการรับสารของผู้รับสาร

5. เป็นผู้รู้จักเลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสมในการส่งสารหรือนำเสนอสาร

2. สาร (Message) หมายถึง เรื่องราวที่มีความหมาย หรือสิ่งต่าง ๆ ที่อาจอยู่ในรูปของข้อมูล
ความรู้ ความคิด ความต้องการ อารมณ์ ฯลฯ ซึ่งถ่ายทอดจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารให้ได้รับรู้ และ
แสดงออกมาโดยอาศัยภาษาหรือสัญลักษณ์ใด ๆ ที่สามารถทำให้เกิดการรับรู้ร่วมกันได้ เช่น
ข้อความที่พูด ข้อความที่เขียน บทเพลงที่ร้อง รูปที่วาดเรื่องราวที่อ่าน ท่าทางที่สื่อความหมาย เป็นต้น

2.1 รหัสสาร (Message Code) ได้แก่ ภาษา สัญลักษณ์ หรือสัญญาณที่มนุษย์ใช้เพื่อ
แสดงออกแทนความรู้ ความคิด อารมณ์ หรือความรู้สึกต่าง ๆ

2.2 เนื้อหาของสาร (Message Content) หมายถึง บรรดาความรู้ ความคิด และ
ประสบการณ์ที่ผู้ส่งสารต้องการจะถ่ายทอดเพื่อการรับรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนเพื่อความเข้าใจร่วมกัน
หรือโต้ตอบกัน

2.3 การจัดสาร (Message Treatment) หมายถึง การรวบรวมเนื้อหาของสารแล้วนำมา
เรียบเรียงให้เป็นไปอย่างมีระบบ เพื่อให้ได้ใจความตามเนื้อหาที่ต้องการด้วยการเลือกใช้รหัสสาร
ที่เหมาะสม

3. สื่อหรือช่องทาง (Media or Channel) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการ
การสื่อสาร หมายถึง สิ่งที่เป็นพาหนะของสาร ทำหน้าที่นำสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ผู้ส่งสาร
ต้องอาศัยสื่อหรือช่องทางทำหน้าที่นำสารไปสู่ผู้รับสาร การแบ่งประเภทของสื่อมีหลากหลาย
ต่างกันอย่างออกไป

4. ผู้รับสาร (Receiver) หมายถึง บุคคล กลุ่มบุคคลหรือมวลชนที่รับเรื่องราวข่าวสารจากผู้
ส่งสาร และแสดงปฏิกิริยาตอบกลับ (Feedback) ต่อผู้ส่งสารหรือส่งสารต่อไปถึงผู้รับสารคนอื่น ๆ
ตามจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสาร เช่น ผู้เข้าร่วมประชุม ผู้ฟังรายการวิทยุ กลุ่มผู้ฟังการอภิปราย ผู้อ่าน
บทความจากหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

หลักในการสื่อสาร

การสื่อสารจะประสบความสำเร็จตรงตามจุดประสงค์หรือไม่ผู้ส่งสารควรคำนึงถึงหลักการสื่อสาร ดังนี้

1. ผู้ที่จะสื่อสารให้ได้ผลและเกิดประโยชน์จะต้องทำความเข้าใจเรื่ององค์ประกอบในการสื่อสารและปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับระบบการรับรู้ การคิด การเรียนรู้ การจำ ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพ ในการสื่อสาร
2. ผู้ที่จะสื่อสารต้องคำนึงถึงบริบทในการสื่อสาร บริบทในการสื่อสาร หมายถึง สิ่งที่อยู่แวดล้อมที่มีส่วนในการกำหนดรู้ความหมายหรือความเข้าใจในการสื่อสาร
3. คำนึงถึงกรอบแห่งการอ้างอิง (Frame of Reference) มนุษย์ทุกคน จะมีพื้นความรู้ทักษะ เจตคติ ค่านิยม สังคม ประสบการณ์ ฯลฯ เรียกว่าภูมิหลังแตกต่างกัน ถ้าผู้สื่อสารใดมีกรอบแห่ง การอ้างอิงคล้ายกัน ใกล้เคียงกันจะทำให้การสื่อสารง่ายขึ้น
4. การสื่อสารจะมีประสิทธิผลเมื่อผู้ส่งสารส่งสารอย่างมีวัตถุประสงค์ชัดเจน ผ่านสื่อหรือช่องทางที่เหมาะสม ถึงผู้รับสารที่มีทักษะในการสื่อสารและมีวัตถุประสงค์สอดคล้องกัน
5. ผู้ส่งสารและผู้รับสาร ควรเตรียมตัวและเตรียมการล่วงหน้า เพราะจะทำให้การสื่อสารราบรื่น สะดวก รวดเร็ว เป็นไปตามวัตถุประสงค์และสามารถแก้ไขได้ทันที่หากจะเกิดอุปสรรค ที่จุดใดจุดหนึ่ง
6. คำนึงถึงการใช้ทักษะ เพราะภาษาเป็นสัญลักษณ์ที่มนุษย์ตกลงใช้ร่วมกันในการสื่อความหมาย ซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจในการสื่อสาร ผู้สื่อสารต้องศึกษาเรื่องการใช้ภาษา และสามารถใช้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ บุคคล เนื้อหาของสาร และช่องทางหรือสื่อ ที่ใช้ในการสื่อสาร
7. คำนึงถึงปฏิกิริยาตอบกลับตลอดเวลา ถือเป็น การประเมินผลการสื่อสารที่จะทำ ให้ผู้สื่อสารรับรู้ผลของการสื่อสารว่าประสบผลดีตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขข้อบกพร่องใดเพื่อที่จะทำให้การสื่อสารเกิดผลตามที่ต้องการ

3.8 การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้

มีนักการศึกษาได้เสนอวิธีการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 494) กล่าวว่า การทดลองหาประสิทธิภาพของสื่อจะต้องนำสื่อไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองสอนจริง (Trial Run) เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เสร็จแล้ว จึงดำเนินการผลิตเป็นจำนวนมากหรือใช้สอนในชั้นเรียนตามปกติได้

การทดลองมีขั้นตอน ดังนี้

1. สำหรับทดลองแบบเดี่ยว (1:1) เป็นการทดลองครู 1 คน ต่อเด็ก 1 คน ให้ทดลองกับเด็กก่อนเสียก่อนทำการปรับปรุง แล้วนำไปทดลองกับเด็กปานกลาง และนำไปทดลองกับเด็กเก่ง อย่างไรก็ตามหากเวลาไม่อำนวย และสภาพการณ์ไม่เหมาะสม ก็ให้ทดลองกับเด็กอ่อนหรือปานกลาง
2. สำหรับทดลองแบบกลุ่ม (1:10) เป็นการทดลองที่ครู 1 คน ต่อเด็ก 6 – 12 คน โดยให้เด็กคละกันทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน ห้ามทดลองกับเด็กอ่อนส่วนหรือเด็กเก่งส่วน เวลาทดลองจะต้องจับเวลาด้วยว่ากิจกรรมแต่ละกลุ่มใช้เวลาเท่าใด
3. สำหรับการทดลองภาคสนามหรือกลุ่มใหญ่ (1:100) เป็นการทดลองที่ครู 1 คน กับเด็กทั้งชั้น 30 – 40 คน (หรือ 100 คน สำหรับชุดการสอนรายบุคคล) ชั้นที่เลือกมาทดลองจะต้องมีนักเรียนคละกันทั้งเก่งและอ่อน ไม่ควรเลือกห้องเรียนที่มีเด็กเก่ง หรือเด็กอ่อนส่วน หลังการทดลองคำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงแก้ไข ผลลัพธ์ที่ได้ควรจะได้ใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ต่ำกว่าเกณฑ์ได้ไม่เกิน 2.5%

กองวิจัยทางการศึกษา (2545 : 81) กล่าวว่า วิธีการหรือนวัตกรรมที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ เช่น ชุดการสอนแบบฝึก แผนการสอน แบบเรียนสำเร็จรูป หรือกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ผู้สอนพัฒนาขึ้นควรมีความถูกต้องด้านเนื้อหาที่เที่ยงตรงและครอบคลุมเนื้อหาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตลอดจนภาษา ถ้อยคำ รูปภาพ และขั้นตอนที่กำหนดขึ้น ควรเหมาะสมกับนักเรียนด้วย ซึ่งผู้สอนสามารถหาประสิทธิภาพของเครื่องมือได้ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหรือใช้การวิเคราะห์คะแนนหรือจะใช้ทั้งสองวิธีก็ได้เช่นกัน ดังนี้

1. ตรวจสอบด้านเนื้อหาและรูปแบบของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ เช่น ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนมีความคงทนทางการเรียน วิชาช่องทางการขยายอาชีพ จึงสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเองขึ้น ผู้สอนควรนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไปให้ผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 คน ตรวจสอบถ้ามีความเห็นสอดคล้องกัน 2 หรือ 3 คน แสดงว่าเนื้อหาและรูปแบบมีความถูกต้อง เที่ยงตรง และครอบคลุม

2. หาเกณฑ์ประสิทธิภาพของสื่อหรือนวัตกรรมการเรียนรู้โดยการวิเคราะห์คะแนน ใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{สูตร } E_1 = \frac{N}{A} \times 100 \text{ หรือ } \frac{\bar{X}}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพระหว่างเรียน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนที่ได้ระหว่างเรียนของผู้เรียนทุกคน
	A	แทน	ผลรวมคะแนนเต็มจากทุกคนระหว่างเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

$$\text{สูตร } E_2 = \frac{N}{B} \times 100 \quad \text{หรือ} \quad \frac{\bar{F}}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพหลังเรียน
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของการสอบหลังเรียนของผู้เรียนทุกคน
	B	แทน	คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียนของผู้เรียนทุกคน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

การกำหนดเกณฑ์ที่ยอมรับว่าสื่อหรือนวัตกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ คือ ด้านความรู้ ความจำ E_1/E_2 มีค่า 80/80 ขึ้นไป ด้านทักษะปฏิบัติ E_1/E_2 มีค่า 70/70 ขึ้นไป โดยที่ค่า E_1/E_2 ต้องไม่แตกต่างกันเกินกว่าร้อยละ 5

สรุปได้ว่าการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้จะช่วยตรวจสอบว่าสื่อการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพดีตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เพื่อให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาทั้งหมดที่ทำกิจกรรมจากแบบฝึกหัดระหว่างเรียนในแต่ละชุดการเรียนรู้โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละชุดการเรียนรู้โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80

3.9 คุณประโยชน์ของชุดการเรียนรู้

ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงคุณค่าหรือประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537 : 121) กล่าวถึงคุณค่าและประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ ซึ่งสรุปได้ว่า

1. ช่วยให้ผู้สอนถ่ายถอดเนื้อหาและประสบการณ์ที่สลับซับซ้อนและมีลักษณะเป็นนามธรรมสูงซึ่งครูไม่สามารถถ่ายถอดด้วยการบรรยายได้
2. ช่วยเร่งความสนใจของนักเรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษา เพราะชุดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนและสังคม
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นฝึกการตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
4. ช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ผู้สอนเพราะชุดการเรียนรู้ผลิตไว้เป็นหมวดหมู่สามารถหยิบไปใช้ได้ทันทีโดยเฉพาะผู้ไม่ค่อยมีเวลาในการเตรียมการสอนล่วงหน้า

5. ทำให้การเรียนการสอนของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ของผู้สอน ชุดการเรียนสามารถทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตลอดเวลาไม่ว่าอาจารย์ผู้สอนจะมีสภาพหรือความขัดข้องทางอารมณ์มากนักน้อยเพียงใด

6. ช่วยให้เป็นอิสระทางบุคลิกภาพของผู้สอนเนื่องจากชุดกิจกรรมทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แทนครู ไม่ว่าจะสอนหรือพูดไม่เก่ง ผู้เรียนก็สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจากชุดการเรียนที่ได้ผ่านการทดสอบทางประสิทธิภาพมาแล้ว

7. ในกรณีขาดครู ครูคนอื่นก็สามารถสอนแทนได้โดยใช้ชุดการเรียนทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แทนครู

8. ส่งเสริมการศึกษาของประชาชนทั่วไปได้อย่างดีทั้งยังประหยัดในแง่เศรษฐกิจ ภาณุณา เกียรติประวัติ (2524 : 175 - 176) กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนไว้ ดังนี้

1. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนของครูลดบทบาทในการบอกของครู
2. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียนเพราะสื่อประสม (Multi Media) ที่ได้จัดไว้ในระบบเป็นการเปลี่ยนกิจกรรม และช่วยรักษาระดับความสนใจของผู้เรียนตลอดเวลา
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองทำให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ พิจารณาข้อมูลและฝึกความรับผิดชอบการตัดสินใจ
4. เป็นแหล่งความรู้ที่ทันสมัยและคำนึงถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้อย่างดี
5. ช่วยขจัดปัญหาการขาดครูเพราะผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง
6. ส่งเสริมการศึกษานอกระบบเพราะสามารถนำไปใช้ได้ตลอดเวลาและไม่จำเป็นต้องใช้เฉพาะในโรงเรียน

บุญเกื้อ ควรวาณิช (2543 : 32 - 33) ได้สรุปคุณค่าและประโยชน์ของชุดการเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. ส่งเสริมการเรียนแบบรายบุคคล ผู้เรียนเรียนได้ตามความสามารถ ความสนใจตามเวลาและโอกาสที่เหมาะสมของแต่ละคน
2. ช่วยขจัดปัญหาการขาดแคลนครู เพราะชุดการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเองหรือต้องการความช่วยเหลือจากผู้สอนเพียงเล็กน้อย
3. ช่วยในการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพราะผู้เรียนสามารถนำเอาชุดการเรียนการสอนไปใช้ได้ทุกสถานที่และตลอดเวลา
4. ช่วยลดภาระของครูผู้สอนและช่วยสร้างความพร้อม และความมั่นใจให้แก่ครู เพราะชุดการเรียนการสอนผลิตไว้เป็นหมวดหมู่สามารถนำไปใช้งานได้ทันที
5. เป็นประโยชน์ในการสอนแบบศูนย์การเรียน
6. ช่วยให้ครูวัดผลผู้เรียนได้ตรงความมุ่งหมาย

7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองและมีความชอบต่อตนเองและสังคม

8. ช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากได้รับความรู้แนวเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพช่วยฝึกให้ผู้เรียนรู้จักเคารพนับถือความคิดเห็นของผู้อื่น

มิตรธิตาส อื่อเพชรพงษ์ (2545 : 116) ได้กล่าวถึงความสำคัญของชุดการเรียนรู้ ดังนี้

1. เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ที่สลับซับซ้อนและมีลักษณะเป็นนามธรรมสูงซึ่งผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดด้วยการบรรยายได้ดี

2. เพื่อเร้าความสนใจของผู้เรียน โดยชุดการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนเอง

3. เพื่อการทำงานเป็นหมู่คณะ

4. เพื่อฝึกการแสดงความคิดเห็น เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

5. เพื่อฝึกความรับผิดชอบของตนเอง มีระเบียบวินัยในตนเองมากขึ้นรู้จักบังคับตนเองโดยการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้

6. เพื่อสร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ผู้สอน เพราะชุดการเรียนรู้ผลิตเป็นหมวดหมู่สามารถหยิบได้ทันทีโดยเฉพาะผู้ที่ไม่ค่อยมีเวลาในการเตรียมตัวสอนล่วงหน้า

7. เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมีอิสระจากอารมณ์ของผู้สอน ชุดการเรียนรู้สามารถจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนตลอดเวลาไม่ว่าผู้สอนจะมีสภาพอารมณ์มากน้อยเพียงใด

8. เพื่อช่วยให้การเรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ของผู้สอน เนื่องจากชุดการเรียนรู้จะทำให้หน้าที่ถ่ายทอดความรู้แทนครู แม้ว่าผู้สอนจะพูดหรือสอนไม่เก่งผู้เรียนก็สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจากชุดการเรียนรู้ที่ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพแล้ว

ธงไชย ต้นทัพไทย (2548 : 15) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นสื่อการสอนที่มีคุณภาพ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สอนและส่งเสริมพัฒนาให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีโอกาสฝึกปฏิบัติ และแสดงความคิดอย่างสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลได้อย่างเต็มความสามารถ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสมบูรณ์ ทั้งด้านความรู้ เป็นคนดี และมีความสุข เสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรกับผู้อื่น จากการศึกษาประโยชน์ของชุดกิจกรรม สรุปได้ว่าชุดกิจกรรมมีประโยชน์ คือ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนของครู เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง เต็มศักยภาพ สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะการคิด การปฏิบัติ การแก้ปัญหา ลดบทบาทของครูผู้สอนและสะดวกต่อการนำไปใช้

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ นั้น สามารถช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้อย่างดี อีกทั้งชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ยังเป็นสื่อที่นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ตามความสามารถของแต่ละบุคคลช่วยลดภาระของครูและยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้

ขวัญตา ทองใบ (2553 : 56) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องป้าชายเลน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหลวงพ่อบ้านคลองด่านอนุสรณ์ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลวิจัยพบว่า

1. ชุดการเรียนรู้ เรื่องป้าชายเลน ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.15/83.43
2. ผลสัมฤทธิ์และความตระหนักต่อการอนุรักษ์ป้าชายเลนของนักเรียนหลังใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ป้าชายเลน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ เรื่องป้าชายเลน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ เรื่องป้าชายเลน ในระดับดี

ฐิตาพร วิภาวนิชย์ (2553 : 66) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้วรรณคดีด้วยตนเอง เรื่องอิเหนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดการเรียนรู้วรรณคดีด้วยตนเองเรื่องอิเหนา มีประสิทธิภาพ 80.40/80.57
2. นักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้วรรณคดีด้วยตัวเอง เรื่องอิเหนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดำรงศักดิ์ ทรัพย์เขื่อนขันธุ์ (2553 : 127 - 137) พัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการนวดไทย การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการนวดไทย เพื่อประเมินหาค่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การนวดไทย เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อหาผลการเรียน ทักษะ และเพื่อหาความพึงพอใจ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) คู่มือชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการนวดไทย และวิดีโอที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นสื่อหลักในการเรียนวิชาการนวดไทยด้วยตนเอง ได้วิเคราะห์สร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการนวดไทย โดยวิเคราะห์จากทฤษฎีการศึกษาผู้ใหญ่ ของโนลล์ เป็นแนวทางประกอบกับผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนนวดไทย การเรียนรู้ด้วยตนเอง เนื้อหาวิชาการนวดไทย รูปแบบคู่มือ และรูปแบบวิดีโอ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3)แบบสังเกตความรู้ทักษะ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การนวดไทย ที่สร้างจากการวิเคราะห์ ข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนจะมีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ความรู้ทักษะการนวดไทย อยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้ความเข้าใจมาก และมีความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก นอกจากนี้ ผู้เรียนมีความแตกต่างกัน ด้านเพศ อายุ ที่อยู่อาศัย สถานภาพ รายได้ และอาชีพ มีความต้องการใช้ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการนวดไทย ไม่แตกต่างกัน และโดยรวม เรียนเพื่อเป็นพื้นฐานเรื่อง คุณแลสุขภาพ และใช้ประกอบอาชีพ ความพึงพอใจชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการนวดไทยมาก เพราะทดแทน หรือเสริมวิธีการเรียนแบบกลุ่มในห้องเรียน ลดเวลาเรียน อ่อนตัว สะดวก มี ประสิทธิภาพและประหยัด

ประเสริฐชัย แซ่เอ็ง (2554 : 79) ได้ทำการศึกษาชุดการเรียนรู้ เรื่อง โครงการที่ส่งผลต่อ การเรียนรู้ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดแสงสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปทุมธานี เขต 2 อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า ชุดการเรียนรู้ เรื่อง โครงการที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีคะแนนร้อยละของ การทำใบงานและแบบสังเกตพฤติกรรม เท่ากับ 87.14 และมีคะแนนสอบวัดผล เท่ากับ 81.11 ซึ่งมี ประสิทธิภาพ 87.14/81.11 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ผลการเปรียบเทียบก่อนและหลังใช้ ชุดการเรียนรู้ เรื่อง โครงการที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัด แสงสรรค์ ก่อนเรียน ด้วยชุดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 ผลการศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง โครงการที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนวัดแสงสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 อยู่ในระดับมาก

วารุณี ภิรมย์เมือง และ มาเรียม นิลพันธุ์ (2556 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ สื่อประสมเรื่องการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า (1) ครูและนักเรียนต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ สื่อประสมโดยมีสื่อประสม ได้แก่ ซีดีรอมโปรแกรมนำเสนอรูปภาพประกอบ (2) ชุดการเรียนรู้สื่อ ประสม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.17/84.17 (3) ผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย ชุดการเรียนรู้สื่อประสม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และ (4) ความสามารถในการ ปฏิบัติงาน ด้านการใช้คอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูล อยู่ในระดับดี และความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้สื่อประสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

สมถวิล เชสูงเนิน และพจนีย์ เส็งยมจิต (2557 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาชุดการสอน เรื่อง งาน เกษตรหมู่บ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/7 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียน อนุบาลอุบลราชธานี จำนวน 45 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน

อาชีพและเทคโนโลยี เรื่องงานเกษตรหมู่บ้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับงานเกษตรหมู่บ้านและชุดการสอนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.82/83.05 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องงานเกษตรหมู่บ้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องงานเกษตรหมู่บ้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมากที่สุด

ชวิน พงษ์มา (2558 : บทคัดย่อ) การพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับแผนผังความคิด เรื่องธุรกิจกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยปรากฏผล ดังนี้ 1) ชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับแผนผังความคิด เรื่องธุรกิจกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.34/85.35 2) ศักยภาพผลของชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับแผนผังความคิด เรื่อง ธุรกิจกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.6267 หรือคิดเป็นร้อยละ 62.67 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับแผนผังความคิด เรื่องธุรกิจกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับแผนผังความคิด เรื่องธุรกิจกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 5) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับแผนผังความคิด เรื่อง ธุรกิจกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ปัญญาพร แสนจันทร์ (2558 : บทคัดย่อ) ได้การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเคมี ที่เน้นความรู้คู่คุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลงานวิจัย พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเคมี ที่เน้นความรู้คู่คุณธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเคมีที่เน้นความรู้คู่คุณธรรมอยู่ในระดับมาก จึงอาจกล่าวได้ว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเคมีที่เน้นความรู้คู่คุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ชุดการเรียนมีคุณค่าที่จะนำมาใช้สอนได้เพราะผลการเรียนจากชุดการเรียนไม่แตกต่างจากการสอนแบบปกติ ในบางโอกาสการเรียนจากชุดการเรียนให้ผลเรียนดีกว่าการสอนแบบปกติ นอกจากนี้ชุดการเรียนยังมีข้อดีในด้านอื่น ๆ อีกหลายประการเช่น นักเรียนมีความพอใจในการเรียนช่วยให้มีความคงทนในการจำดีกว่า ดังนั้นจึงควรศึกษาวิธีการใช้ให้เกิดผลดีที่สุดและส่งเสริมการผลิตการใช้ชุดการเรียนให้แพร่หลายต่อไป

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนข้างต้น สรุปได้ว่าการเรียนโดยชุดการเรียนเป็นการเรียนที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าตามศักยภาพของแต่ละบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพและยังสามารถช่วยลดภาระของครูในการเตรียมการสอน และลดภาวะการนัดขาดแคลนครูได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีความพึงพอใจที่ดีต่อการเรียนโดยใช้ชุดการเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาชุดการเรียนรู้อีกด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริเวณชายแดน

4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่

ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้ 2) จิตวิทยาการเรียนรู้ 3) การเรียนรู้ผู้ใหญ่ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้

การออกแบบโครงสร้างหรือลำดับของการนำเสนอเนื้อหาบทเรียน โดยใช้สื่อจะต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ในการออกแบบตามทฤษฎีการเรียนรู้ของมนุษย์ ได้แก่ ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ทฤษฎีปัญญานิยม (Cognitivist) ทฤษฎีโครงสร้างความรู้ (Schema Theory) และทฤษฎีความยืดหยุ่นทางปัญญา (Cognitive Flexibility)

มัลติมีเดียกับทฤษฎีการเรียนรู้ การออกแบบโครงสร้าง หรือลำดับของการนำเสนอเนื้อหา บทเรียน โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ออกแบบจะต้องพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ในการออกแบบ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ของมนุษย์ทฤษฎีหลัก ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของมนุษย์ และส่งผลกระทบต่อแนวคิดในการออกแบบ โครงสร้างของสื่อการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีปัญญานิยม ทฤษฎีโครงสร้างความรู้ และทฤษฎีความยืดหยุ่นทางปัญญา

ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เป็นทฤษฎีซึ่งเชื่อว่า จิตวิทยาเป็นเสมือนการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ของพฤติกรรมมนุษย์ (Scientific Study of Human/Behavior) และการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมภายนอก นอกจากนี้ยังมีแนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimuli and Response) ซึ่งเชื่อว่า การตอบสนอง

กับสิ่งเร้าของมนุษย์ จะเกิดควบคู่ในช่วงเวลาที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นพฤติกรรมแบบแสดงอาการกระทำ (Operant Conditioning) ซึ่งมีการเสริมแรง (Reinforcement) เป็นตัวการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นชุดของพฤติกรรมซึ่งจะต้องเกิดขึ้นตามลำดับที่แน่ชัด การที่ผู้เรียนจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้นจะต้องมีการเรียนตามขั้นตอนเป็นวัตถุประสงค์ๆ ไป ผลที่ได้จากการเรียนขั้นแรกนี่จะเป็นพื้นฐานของการเรียนในขั้นต่อๆ ไปไปในที่สุด สื่อการสอนมัลติมีเดียที่ออกแบบตามแนวคิดของทฤษฎีพฤติกรรมนี้จะมีโครงสร้างของบทเรียนในลักษณะเชิงเส้นตรง โดยผู้เรียนทุกคนจะได้รับการเสนอเนื้อหาในลำดับที่เหมือนกัน และตายตัว ซึ่งเป็นลำดับที่ผู้สอนได้พิจารณาแล้วว่าเป็นลำดับการสอนที่ดี และผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด นอกจากนั้นจะมีการตั้งคำถามๆ ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอโดยหากผู้เรียนตอบถูกก็จะได้รับการตอบสนองในรูปของผลป้อนกลับทางบวกหรือรางวัล (Reward) ในทางตรงกันข้ามหากผู้เรียนตอบผิดก็จะได้รับการตอบสนองในรูปของผลป้อนกลับในทางลบและคำอธิบายหรือการลงโทษ ซึ่งผลป้อนกลับนี้ถือเป็นการเสริมแรงเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการ

ทฤษฎีปัญญานิยม ทฤษฎีนี้เห็นว่า พฤติกรรมของมนุษย์นั้น เป็นผลเนื่องมาจากเรื่องภายในจิตใจ มนุษย์มีความสำนึกคิด มีอารมณ์จิตใจ และความรู้สึกภายในที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นการออกแบบการสอน ก็ควรคำนึงถึงความแตกต่างภายในของมนุษย์ด้วยทฤษฎีปัญญานิยมนี้ส่งผลต่อแนวคิดการเรียนการสอนก็ควรคำนึงถึงความแตกต่างภายในของมนุษย์ด้วยทฤษฎีปัญญานิยมนี้ส่งผลต่อแนวคิดการเรียนการสอน เกี่ยวกับการออกแบบในลักษณะสาขา ซึ่งการออกแบบบทเรียนในลักษณะสาขา เมื่อเปรียบเทียบกับบทเรียนที่ออกแบบตามแนวคิด ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมแล้ว จะทำให้ผู้เรียนมีอิสระมากขึ้นในการควบคุมการเรียนของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีอิสระมากขึ้นในการเลือกลำดับของการนำเสนอเนื้อหาบทเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง

ทฤษฎีโครงสร้างความรู้ ภายใต้ทฤษฎีปัญญานิยมยังก่อให้เกิดทฤษฎีโครงสร้างความรู้ขึ้น ซึ่งเป็นแนวคิดที่เชื่อว่าโครงสร้างภายในของความรู้ที่มนุษย์มีอยู่นั้นจะมีลักษณะเป็นกลุ่มที่มีการเชื่อมโยงกันอยู่ในการที่มนุษย์จะเรียนรู้อะไรใหม่ ๆ นั้นมนุษย์จะนำความรู้ใหม่ ๆ ที่เพิ่งได้รับนั้นไปเชื่อมโยงกับกลุ่มความรู้ที่มีอยู่เดิมซึ่งเป็นการรวบรวมความรู้เกี่ยวกับวัตถุ ลำดับเหตุการณ์รายการกิจกรรมต่าง ๆ เอาไว้ หน้าที่ของโครงสร้างความรู้นี้ ก็คือการนำไปสู่การรับรู้ข้อมูล การรับรู้ข้อมูลนั้นจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากขาดโครงสร้างความรู้ ทั้งนี้ก็เพราะการรับรู้ข้อมูลนั้นเป็นการสร้างความหมายโดยการถ่ายโอนความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม ภายในกรอบความรู้เดิมที่มีอยู่ และจากการกระตุ้นโดยการถ่ายโอนความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมภายในกรอบความรู้เดิมที่มีอยู่ และจากการกระตุ้นโดยเหตุการณ์หนึ่ง ๆ ที่ช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้ นั้น ๆ เข้าด้วยกันการรับรู้เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ เนื่องจากไม่มีการเรียนรู้ใดเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการรับรู้ นอกจากโครงสร้างความรู้จะช่วยในการรับรู้ และการเรียนรู้แล้ว โครงสร้างความรู้ยังช่วยในการระลึกถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เราเคยเรียนรู้มา

ทฤษฎีความยืดหยุ่นทางปัญญา นอกจากทฤษฎีโครงสร้างความรู้แล้วยังเกิดทฤษฎีความยืดหยุ่นทางปัญญาขึ้นอีก ซึ่งเชื่อว่าแต่ละองค์ความรู้นั้นมีโครงสร้างที่แน่นชัดและสลับซับซ้อนมากน้อยแตกต่างกันไป โดยองค์ความรู้บางประเภทสาขาวิชา เช่น คณิตศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ ภายภานั้นถือว่าเป็นความรู้ประเภทที่มีโครงสร้างตายตัวไม่สลับซับซ้อนเพราะตรรกะ และความเป็นเหตุเป็นผลที่แน่นอนของธรรมชาติขององค์ความรู้ ในขณะที่เดียวกันองค์ความรู้บางประเภทสาขาวิชา เช่น จิตวิทยาถือว่าเป็นองค์ความรู้ประเภทที่ไม่มีโครงสร้างความรู้ตายตัว และสลับซับซ้อนเพราะความไม่เป็นเหตุเป็นผลของธรรมชาติขององค์ความรู้ อย่างไรก็ตามการแบ่งลักษณะโครงสร้างขององค์ความรู้ตามประเภทสาขาวิชา ไม่สามารถหมายรวมไปทั้งองค์ความรู้ในวิชาหนึ่ง ๆ ได้ทั้งหมด บางส่วนขององค์ความรู้ บางประเภทสาขาวิชาที่มีโครงสร้างตายตัวก็สามารถที่จะเป็นองค์ความรู้ ประเภทที่ไม่มีโครงสร้างตายตัวได้เช่นกัน แนวคิดในเรื่องความยืดหยุ่นทางปัญญานี้ส่งผลให้เกิดความคิดในการออกแบบบทเรียน ที่ตอบสนองต่อโครงสร้างขององค์ความรู้ที่แตกต่างกันซึ่งได้แก่ แนวคิดในการออกแบบบทเรียนสี่หลายมิตินั้นเอง แม้ว่าทฤษฎีโครงสร้างความรู้ และต่างก็ส่งผลต่อการออกแบบในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ทฤษฎีทั้งสองต่างสนับสนุนแนวคิดเกี่ยวกับการจัดระเบียบโครงสร้างการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะสี่หลายมิติ ซึ่งจะตอบสนองต่อวิธีการเรียนรู้ของมนุษย์ในความพยายามที่จะเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้ที่มีอยู่เดิมได้เป็นอย่างดีในลักษณะโครงสร้างของบทเรียนที่มีการโยงใยถึงกัน โดยที่การเสนอเนื้อหาจะไม่มีการลำดับที่ตายตัวแต่จะขึ้นอยู่กับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการออกแบบสื่อมัลติมีเดียเพื่อการสอนนั้น ผู้ออกแบบไม่จำเป็นต้องยึดแนวคิดหรือทฤษฎีหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว ในทางตรงกันข้ามผู้ออกแบบควรผสมผสานแนวคิดหรือทฤษฎีต่าง ๆ ให้เหมาะสมตามลักษณะเนื้อหาและโครงสร้างขององค์ความรู้ในสาขาต่าง ๆ ตัวอย่าง เช่น ในการออกแบบโครงสร้างหรือลำดับการนำเสนอของบทเรียนหนึ่ง ๆ นั้น ผู้ออกแบบสามารถที่จะประยุกต์การออกแบบในลักษณะเชิงเส้นตรงในส่วนของเนื้อหาความรู้ ซึ่งเป็นลักษณะขององค์ความรู้ ที่ต้องการลำดับการเรียนรู้ที่ตายตัวหรือองค์ความรู้ประเภทที่มีโครงสร้างตายตัวไม่สลับซับซ้อนในขณะเดียวกันก็สามารถที่จะประยุกต์การออกแบบในลักษณะของสาขาหรือสี่หลายมิติได้ในเนื้อหาความรู้ซึ่งเป็นลักษณะขององค์ความรู้ที่ไม่ต้องการลำดับการเรียนรู้ที่ตายตัวหรือการออกแบบในลักษณะสี่หลายมิติ สำหรับองค์ความรู้ประเภทที่มีโครงสร้างไม่ตายตัวและมีความสัมพันธ์ภายในที่สลับซับซ้อน เป็นต้น

2. จิตวิทยาการเรียนรู้

ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคลของสกินเนอร์ (Skinner) นักการศึกษาซึ่งได้นำเอาหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอน ที่จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

ซึ่งอาจแตกต่างกันด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และความแตกต่างด้านความต้องการ เป็นต้น (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2533 : 260)

ทฤษฎีเกี่ยวกับความพร้อมของบรูเนอร์ (Bruner) ได้กล่าวว่าการจัดระบบระเบียบของเนื้อหาให้สอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียน ควรเรียงประสบการณ์จากง่ายไปหาประสบการณ์ที่ยาก และเมื่อจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับความเจริญงอกงามทางสติปัญญาของผู้เรียน อายุของผู้เรียนจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เลย มนุษย์เราสามารถเรียนรู้วิชาพื้นฐานต่าง ๆ ได้ไม่ว่าจะอายุเท่าไรในเมื่อผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน

ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) กล่าวถึง กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) การเรียนรู้เกิดได้ เมื่อมีความพร้อม ถ้าเมื่อถึงวุฒิภาวะ (Maturity) ย่อมมีผลให้ทำกิจกรรมในขั้นนั้นได้สำเร็จ ความพอใจย่อมตามมากับความสำเร็จ การตอบสนองจะได้ผลดีเมื่อร่างกาย มีความพร้อมที่จะกระทำ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะตอบสนองกฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) เมื่อมีการฝึกทำบ่อย ๆ มีการทดสอบความสามารถแล้วตามด้วยแรงเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับแรงเสริมจะแน่นขึ้นจนเกิดความเคยชิน แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าไม่มีการทำบ่อย ๆ ย่อมขาดตอนและอ่อนล้าไปในที่สุด อาจกล่าวได้ว่าในกิจกรรมการเรียนรู้ถ้าได้มีการฝึกปฏิบัติหรือกระทำบ่อย ๆ จะเกิดทักษะหรือมีความชำนาญ แต่ถ้าขาดการฝึกหัด ความชำนาญก็จะลดน้อยลงกฎแห่งความพอใจ (Law of Effect) เมื่อมีการให้แรงจูงใจ การให้รางวัล และการเสริมแรง เป็นความพอใจ ก็จะส่งผลให้แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้จะได้ผลดีถ้าหากผู้เรียนเกิดความพอใจและถ้าไม่ได้รับความพอใจจะเกิดผลน้อย (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2533 : 321)

มัลติมีเดียกับจิตวิทยาการเรียนรู้ การออกแบบมัลติมีเดียที่มีประสิทธิภาพ ผู้ออกแบบจำเป็นต้องพิจารณาถึงทฤษฎีการเรียนรู้ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับหลักทางจิตวิทยา ซึ่งในที่นี้จะมุ่งเน้นทางจิตวิทยาพุทธิพิสัย แนวคิดทางด้านจิตวิทยา พุทธิพิสัย เกี่ยวกับการเรียนรู้ของมนุษย์ ที่เกี่ยวกับการออกแบบมัลติมีเดีย ได้แก่ ความสนใจและการรับรู้อย่างถูกต้อง การจดจำ ความเข้าใจ ความกระตือรือร้นในการเรียน แรงจูงใจ การควบคุมการเรียนรู้และการถ่ายโอนการเรียนรู้ กล่าวโดยสังเขปได้ ดังนี้

1. ความสนใจและการรับรู้อย่างถูกต้อง การเรียนรู้ของมนุษย์นั้นเกิดจากการที่มนุษย์ให้ความสนใจกับสิ่งเร้าต่าง ๆ นั้นอย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตามก็ดีหากมีสิ่งเร้าเข้ามาพร้อมกันหลายตัวและมนุษย์ไม่ได้ให้ความสนใจกับตัวกระตุ้นที่ถูกต้องอย่างเต็มที่ การรับรู้ที่ต้องการก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ ดังนั้นมัลติมีเดียที่ดีจะต้องออกแบบให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยง่ายและเที่ยงตรงที่สุดการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจกับสิ่งเร้าและรับรู้สิ่งเร้าต่าง ๆ อย่างถูกต้องนั้น ผู้ออกแบบจะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องยกตัวอย่างได้แก่ ปัจจัยในเรื่องรายละเอียด และความเหมือนจริงของบทเรียน การออกแบบจะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม เช่น ผู้เรียนที่เป็นเด็ก

อาจไม่ชอบภาพเหมือนจริงหรือเต็มไปด้วยรายละเอียด ในขณะที่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ต้องการที่จะเห็นบทเรียนที่มีลักษณะหรือตัวอย่างที่เหมือนจริง และต้องการที่จะขอดูรายละเอียดของบทเรียนจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจไม่ว่าจะเป็นการใช้เสียง การใช้ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว นอกจากนี้ ผู้ออกแบบยังต้องพิจารณาถึงการออกแบบหน้าจอ วางตำแหน่งของสื่อต่าง ๆ บนหน้าจอ รวมทั้งการเลือกชนิดและขนาดของตัวอักษรหรือการเลือกสีที่ใช้ในบทเรียนอีกด้วย การรับรู้ในตัวกระตุ้นที่ถูกต้องจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อผู้เรียนให้ความสนใจกับสิ่งเร้าที่ถูกต้อง ตลอดทั้งบทเรียน ไม่ใช่แค่เพียงช่วงแรกของบทเรียนเท่านั้น นอกจากนี้ผู้ออกแบบยังต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการรับรู้ ได้แก่ คุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นระดับของผู้เรียน ความสนใจ ความยากง่ายของบทเรียน ความเร็วความช้าของการเรียน ฯลฯ การรับรู้ และการให้ความสนใจของผู้เรียนนับว่ามีความสำคัญมากเพราะเป็นสิ่งที่ชี้นำการออกแบบหน้าจอและการสร้างแรงจูงใจต่าง ๆ

2. การจดจำสิ่งที่มนุษย์เรารับรู้ นั้นจะถูกเก็บเอาไว้และเรียกกลับมาใช้ในภายหลัง แม้ว่ามนุษย์จะสามารถจำเรื่องต่าง ๆ ได้มาก แต่การที่จะแน่ใจว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เรารับรู้นั้น ได้ถูกจัดเก็บไว้อย่างเป็นระเบียบ และพร้อมที่จะนำมาใช้ในภายหลังนั้น เป็นสิ่งที่ยากจะควบคุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสิ่งที่รับรู้นั้นมีอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น การเรียนคำศัพท์ใหม่ ๆ ในภาษาอื่น ๆ เป็นต้น ดังนั้นเทคนิคการเรียนเพื่อที่จะช่วยในการจัดเก็บหรือจดจำสิ่งต่าง ๆ นั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็น ผู้สร้างบทเรียนจึงต้องออกแบบบทเรียน โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์สำคัญที่จะช่วยในการจดจำได้ดี 2 ประการ คือ หลักในการจัดระเบียบหรือโครงสร้างเนื้อหา และหลักในการทำซ้ำเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 วิธี แล้ววิธีการจัดโครงสร้างเนื้อหาให้ระเบียบ และแสดงให้ผู้เรียนดูนั้นเป็นสิ่งที่ง่ายและมีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีที่ให้ผู้เรียนทำซ้ำ ๆ เพราะการจัดโครงสร้างเนื้อหาให้เป็นระเบียบจะช่วยในการดึงข้อมูลความรู้นั้นกลับมาใช้ในภายหลังหรือที่เรียกว่าการระลึกได้

3. ความเข้าใจการที่มนุษย์จะนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้นั้น มนุษย์จะต้องผ่านขั้นตอนในการนำสิ่งที่มนุษย์รับรู้ นั้นมาตีความและบูรณาการให้เข้ากับประสบการณ์ และความเร็วในโลกปัจจุบันของมนุษย์เอง โดยการเรียนรู้ที่ถูกต้องนั้น ไม่ใช่แค่เพียงการจำและการเรียกสิ่งที่เรานั้นกลับคืนมา หากแต่รวมไปถึงความสามารถที่จะอธิบาย เปรียบเทียบ แยกแยะ และประยุกต์ใช้ความรู้นั้น ในสถานการณ์ที่เหมาะสม เป็นต้น หลักการที่มีอิทธิพลมากต่อการออกแบบมัลติมีเดีย คือ หลักการเกี่ยวกับการได้มาซึ่งแนวคิดและการประยุกต์ใช้กฎต่าง ๆ ซึ่งหลักการทั้งสองนี้เกี่ยวข้องโดยตรงกับแนวคิดในการออกแบบมัลติมีเดีย เกี่ยวกับการประเมินความรู้ก่อนการใช้บทเรียน การให้คำนิยามต่าง ๆ การแทรกตัวอย่าง การประยุกต์กฎ และการให้ผู้เรียนอธิบาย โดยใช้ข้อความของตน โดยมีวัตถุประสงค์ของการเรียนเป็นตัวกำหนดรูปแบบการนำเสนอ และกิจกรรมต่าง ๆ ในบทเรียน

4. ความกระตือรือร้นในการเรียน การเรียนรู้ของมนุษย์นั้นไม่ใช่เพียงสังเกต หากแต่รวมไปถึงการปฏิบัติด้วย การมีปฏิสัมพันธ์ไม่เพียงแต่คงความสนใจเท่านั้น หากยังช่วยทำให้เกิดความรู้และ

ทักษะใหม่ ๆ ในผู้เรียน การที่จะออกแบบบทเรียนที่ทำให้เกิดความกระตือรือร้น ในการเรียนได้นั้น จะต้องออกแบบให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการสอนอย่างสม่ำเสมอและปฏิสัมพันธ์นั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับเนื้อหาและเนื้อหาอันเกี่ยวข้องการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. แรงจูงใจ ที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มัลคิมิเดย์เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพสูงในการสร้างแรงจูงใจ เนื่องจากลักษณะพิเศษของมัลคิมิเดย์นั่นเอง นอกจากนี้มีทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจที่น่าสนใจหลายทฤษฎีที่ได้อธิบายถึงเทคนิคต่าง ๆ ในการออกแบบมัลคิมิเดย์ที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน ทฤษฎีแรงจูงใจที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบมัลคิมิเดย์ได้แก่

5.1 ทฤษฎีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก ทฤษฎีนี้เชื่อว่าแรงจูงใจที่ใช้ในบทเรียน ควรที่จะเป็นแรงจูงใจภายในหรือแรงจูงใจที่เกี่ยวกับบทเรียนมากกว่าแรงจูงใจภายนอก ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่ไม่เกี่ยวเนื่องกับบทเรียน แต่เป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องการ เช่น การได้เล่นสนุกหรือได้คำตอบแทน แรงจูงใจภายนอกทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนน้อย เนื่องจากเป้าหมายของการเรียนอยู่ที่รางวัลที่จะได้รับมากกว่าการเรียนรู้ ในทางตรงกันข้ามแรงจูงใจที่เกี่ยวเนื่องกับบทเรียนเป็นแรงจูงใจที่ดีต่อการเรียนรู้ ซึ่งเทคนิคในการออกแบบบทเรียนให้เกิดแรงจูงใจภายใน เช่น การใช้เทคนิคพิเศษในการนำเสนอภาพ มีกิจกรรมที่ทำทนายผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นให้กำลังใจผู้เรียนแม้ว่าผู้เรียนทำผิด เป็นต้น

5.2 ทฤษฎีแบบจำลองอาร์ค ได้แก่ การเร้าความสนใจความรู้สึกละเอียดพันกับเนื้อหา ความมั่นใจ และความพึงพอใจของผู้เรียน (สวักสัน วัฒนวงศ์. 2533 : 140) กล่าวโดยย่อดังนี้ คือ

5.2.1 การเร้าความสนใจ จะต้องไม่จำกัดเฉพาะในช่วงแรกของบทเรียนเท่านั้น หากเป็นหน้าที่ของผู้ออกแบบที่จะต้องพยายามทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจตลอดทั้งบทเรียน วิธีหนึ่งที่เรียกความสนใจจากผู้เรียนได้ดีก็คือการทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นนั่นเอง ซึ่งสามารถทำได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

5.2.2 ความรู้สึกละเอียดพันกับเนื้อหา หมายถึง การทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่สิ่งที่ตนกำลังเรียนอยู่นั้น มีความหมายหรือมีประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนเอง เช่น การใช้ตัวอย่างที่มีบริบทตรงกับ ความสนใจหรือตรงกับสาขาของผู้เรียน เป็นต้น

5.2.3 ความมั่นใจ หมายถึง การทำให้ผู้เรียนทราบถึงสิ่งที่ตนเองควรคาดหวังในการเรียนอยู่นั้น มีความหมายหรือมีประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนเอง เช่น การใช้ตัวอย่างที่มีบริบทตรงกับ ความสนใจหรือตรงกับสาขาของผู้เรียน เป็นต้น

5.2.4 ความพึงพอใจของผู้เรียน การทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนมากขึ้นนั้น ทำได้โดยการจัดหากิจกรรม ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้สิ่งที่ตนเรียนมาในสถานการณ์จริงและจัดหาผลป้อนกลับในทางบวก หลังจากให้ผู้เรียนได้แสดงความก้าวหน้า และให้คำปลอบใจเมื่อผู้เรียนทำผิดพลาด ทั้งนี้จะต้องอยู่บนฐานของความยุติธรรม

6. การควบคุมบทเรียน ตัวแปรสำคัญในการออกแบบสื่อการสอนมัลติมีเดีย ประการหนึ่งนั้น ได้แก่ การออกแบบการควบคุมบทเรียนซึ่งได้แก่ การควบคุมลำดับการเรียน เนื้อหา ประเภทของบทเรียน เป็นต้น การทำให้ผู้เรียนมีโอกาสในการเลือกสิ่งที่จะเรียนหรือลำดับการเรียนเนื้อหาใดก่อน-หลังนั้น ไม่จำเป็นว่าจะเกิดผลดีเสมอไป จากการศึกษาพบว่า จะเกิดผลดีภายใต้เงื่อนไขบางประการ เช่น เมื่อผู้เรียนเป็นผู้ใหญ่เมื่อผู้เรียนมีผลการเรียนดี เมื่อเนื้อหานั้นเกี่ยวกับการใช้ทักษะสูงหรือเป็นเนื้อหาที่ผู้เรียนคุ้นเคย หรือเมื่อบทเรียนนั้นมีคำแนะนำในการตัดสินใจต่าง ๆ เป็นต้น

7. การถ่ายโอนการเรียนรู้ โดยปกติแล้วการเรียนรู้จากมัลติมีเดียนั้น เป็นการเรียนรู้ในขั้นแรก ก่อนจะมีการนำไปประยุกต์ใช้จริง การนำความรู้ที่ได้จากการเรียนในบทเรียน และชุดเวลาแล้ว ไปประยุกต์ใช้ใน โลกจริง ก็คือ การถ่ายโอนการเรียนรู้นั่นเองสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความสามารถของมนุษย์ในการถ่ายโอนการเรียนรู้ได้แก่ ความเหมือนจริงของบทเรียน ในการฝึกอบรมใด ๆ การถ่ายโอนการเรียนรู้ถือเป็นผลการเรียนรู้ที่พึงปรารถนาที่สุด

8. ความแตกต่างรายบุคคล ผู้เรียนแต่ละคนมีความเร็วช้าในการเรียนรู้แตกต่างกันไป ผู้เรียนบางคนจะเรียนได้ดีจากบางประเภทของมัลติมีเดีย การออกแบบให้บทเรียนมีความยืดหยุ่นเพื่อที่จะตอบสนองความสามารถทางการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนได้เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งความแตกต่างของมนุษย์นั้น แตกต่างกันไปทั้งในด้านของบุคลิกภาพ สติปัญญา วิธีการเรียนรู้ และลำดับของการเรียนรู้ ดังนั้นการออกแบบบทเรียนผู้ออกแบบจึงควรคำนึงถึงความแตกต่าง และออกแบบบทเรียนให้สนองความแตกต่างนี้ให้มากที่สุด สิ่งที่จะช่วยได้ในการออกแบบบทเรียน เช่น การจัดให้มีการประเมินผลก่อนเรียน จะช่วยให้ทราบถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน และการให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอตลอดบทเรียน เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าจิตวิทยาการเรียนรู้ประกอบด้วยหลักการหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอน การจัดระบบระเบียบของเนื้อหาให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์ของผู้เรียน การเรียนรู้เกิดได้เมื่อมีความพร้อม การออกแบบมัลติมีเดีย ที่มีประสิทธิภาพ พิจารณาทฤษฎีการเรียนรู้ที่ดีของมนุษย์ ที่เกี่ยวข้องกับหลักทางจิตวิทยา ซึ่งในที่นี้จะมุ่งเน้นทางหลักจิตวิทยาพุทธรพิสัย แนวคิดทางด้านจิตวิทยาพุทธรพิสัย เกี่ยวกับการเรียนรู้ของมนุษย์ ที่เกี่ยวกับการออกแบบมัลติมีเดีย ได้แก่ ความสนใจและการรับรู้อย่างถูกต้อง การจดจำ ความเข้าใจ ความกระตือรือร้นในการเรียน แรงจูงใจ การควบคุมการเรียน และการถ่ายโอนการเรียนรู้

3. การเรียนรู้ผู้ใหญ่

ตามแนวคิดของ โนลล์ (Malcolm S. Knowles.) ได้สรุปพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (สวัตน์ วัฒนวงศ์. 2533 : 160) กล่าวว่า ผู้ใหญ่จะถูกชักจูงให้เกิดการเรียนรู้ได้ ในกรณีเกิดความต้องการและความสนใจ ในส่วนของตนเองที่เคยผ่านประสบการณ์นั้นมา จึงมีความพึงพอใจที่จะเรียนรู้ในสิ่งนั้นที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้ใหญ่เอง (Life Situations) การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ตาม

แนวคิดของ โนลล์ (Malcolm S. Knowles, 1975) มีองค์ประกอบพื้นฐานสรุปได้ ดังนี้ 1) ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีกว่าเรื่องนั้นตรงกับความต้องการและความสนใจ 2) สถานการณ์ในชีวิตที่เกิดขึ้นถือเอาตนเองเป็นศูนย์กลาง 3) การวิเคราะห์ประสบการณ์ที่ข้องเกี่ยวกับการเรียนรู้จักจะมีคุณค่ามากที่สุด 4) ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเอง (Self Directing) ความต้องการที่อยู่ในส่วนลึกของผู้ใหญ่ คือ การมีความรู้ดีกว่าตัวเองนำตัวเองได้โดยไม่ต้องมีใครเป็นผู้ชี้แนะ 5) ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) ผู้ใหญ่มีอายุมากขึ้นจะมีความแตกต่างระหว่างบุคคลมากขึ้น ดังนั้น จำต้องคำนึงถึงความแตกต่างของการเรียน การจัดเตรียมรูปแบบของการเรียนการสอน เวลา สถานที่ และความสามารถในการเรียนรู้ ในแต่ละขั้นของผู้ใหญ่ย่อมเป็นไปตามความสามารถของผู้ใหญ่แต่ละคน (Pace of Learning)

ทฤษฎีการเรียนรู้สามารถนำมาใช้กับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ มี 3 กลุ่มใหญ่ เช่น กลุ่มพฤติกรรมนิยม ได้แก่ พาฟลอฟ (Pavlov) วัตสัน (Watson) ธอร์นไดค์ (Thorndike) และ สกินเนอร์ (Skinner) กลุ่มสติปัญญานิยม ได้แก่ ไคซ์เลอร์ (Kaiser) เลวิส (Lewis) บรูเนอร์ (Bruner) และ เพียเจต์ (Piaget) และกลุ่มมนุษยนิยม ได้แก่ มาสโลว์ (Maslow) และ โรเจอร์ (Rogers)

กฎแห่งการเรียนรู้ของ Thorndike (สุชา จันทร์เอม, 2522 : 5) ได้แก่ กฎแห่งผล ซึ่งได้กล่าวถึง การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนอง ซึ่งจะนำความพอใจมาให้ กฎนี้ได้พุ่งถึงถึงความพึงพอใจของผลที่เกิดขึ้นจากการเรียน ดังเช่น ความพึงพอใจของผู้เรียน ในผลผลิตที่ตนได้สร้างขึ้น ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดความสนใจ และตั้งใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ต่อไป และสิ่งที่จะให้ผลการเรียนได้รับความพึงพอใจ ก็คือ การเสริมแรง ทั้งทางบวกและการเสริมแรงทางลบ กฎแห่งการฝึกหัด ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองจะดีขึ้น เมื่อมีการฝึกหัดหรือกระทำซ้ำบ่อย ๆ จากผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนรู้ทักษะจำเป็นต้องการฝึกหัดมาก ยิ่งมีการฝึกหัดมาก ทักษะที่ได้รับก็ยิ่งจะดีมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการฝึกหัดจะต้องกระทำภายใต้เงื่อนไขที่เหมาะสม เช่น ไม่ปล่อยให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดตามลำพัง ต้องการควบคุมและเสริมแรงอย่างใกล้ชิด ผู้เรียนต้องทราบผลการฝึกเป็นระยะ และต้องฝึกหัดภายใต้เหตุผล กฎแห่งความพร้อม ถ้าบุคคลจะเรียนรู้สิ่งใดได้ จะต้องมีความพร้อมที่จะเรียน พร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมบางอย่างที่จำเป็นสำหรับขบวนการเรียนรู้ นั้น กฎแห่งความพร้อมนี้ จึงสอดคล้องกับเงื่อนไขพื้นฐานของการสื่อความหมายข้อหนึ่ง ที่ว่าผู้รับต้องตั้งใจ และสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ ข้อที่ 1 ที่ได้กล่าวมาข้างต้นว่าเราจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อ เรามีความพร้อมที่จะเรียน ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องสร้างความพร้อมให้เกิดขึ้นในการสอนเสมอ

เพียเจต์ ได้ให้แนวคิดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาการตนเอง (นิรมล ศตวุฒิ, 2526 : 138) เพื่อการพัฒนาการของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความพร้อม และเวลาของพัฒนาการที่แตกต่างกันของผู้เรียนแต่ละคน การให้ความคิดใหม่ การฝึกทักษะใหม่ หรือการตัดสินใจว่าควรใช้เทคนิคการเรียนการสอนอย่างไร ต้องคำนึงถึงการที่ไม่สามารถบังคับให้ผู้เรียนรู้ได้ทั้งหมด

แต่สามารถสร้าง หรือเตรียมสิ่งแวดล้อม และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้ดีขึ้น

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า หลักการแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ได้ว่าการเรียนรู้ผู้ใหญ่มีพื้นฐานทฤษฎี ประกอบด้วย การเรียนในเรื่องที่มีความต้องการและสนใจ ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและประสบการณ์ที่ผ่านมา และผู้เรียนมีความแตกต่างกัน พฤติกรรมที่แสดงออกจากความคิดและทักษะขึ้นอยู่กับสิ่งเร้า ได้แก่ เนื้อหาวิชาส่งผ่านผู้เรียน โดยกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

4.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน

4.2.1 ความเป็นมาของประชาคมอาเซียนและคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์

กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ (2555 : ออนไลน์) ได้อธิบายโดยสรุปเกี่ยวกับอาเซียน คือ อาเซียนมีชื่อเต็มว่า สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีสมาชิก 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม อาเซียน จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ ให้สามารถทำงานร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้อาเซียนมีความร่วมมือระหว่างกันในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ การเกษตร อุตสาหกรรมการคมนาคม รวมทั้งการช่วยเหลือให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีเพื่อสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้กับอาเซียน ปัจจุบันนี้ อาเซียนมีประชากร จำนวน 500 กว่าล้านคน มีพื้นที่กว้างใหญ่ถึง 4.5 ล้านตารางกิโลเมตร ผู้คนจำนวนมากมาอยู่ที่นี่เมื่อมารวมตัวกันเป็นครอบครัวใหญ่ ย่อมทำให้อาเซียนมีแหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติ และมีวัตถุดิบที่มีมูลค่ามหาศาล เป็นที่ต้องการของประเทศต่าง ๆ ทำให้อาเซียนมีความได้เปรียบและสามารถค้าขายสินค้าแข่งกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในทวีปยุโรป และอเมริกา ทำให้ประชาชนมีรายได้ และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีมากขึ้น อาเซียนเกิดขึ้นจากความพยายามของ 5 ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย มาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และราชอาณาจักรไทย ที่ต้องการให้อาเซียนเป็นดินแดนแห่งสันติภาพ มีความร่วมมือกัน ในการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์ การเกษตร และอุตสาหกรรม โดยได้มีการลงนามในข้อตกลงร่วมกัน เรียกว่า ปฏิญญากรุงเทพฯ ที่วังสราญรมย์ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ผู้แทนจาก 5 ประเทศ ที่ได้ร่วมกันสร้างอาเซียน ได้แก่ นายอาดัม มาลิก จากสาธารณรัฐอินโดนีเซีย นายตุน อับดุลราซัคบิน ฮุสเซน จากประเทศมาเลเซีย นายนาซิ โซ รามอส จากสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ นายเอส ราชารัตนัม จากสาธารณรัฐสิงคโปร์ พันเอก(พิเศษ) ถนัด คอมันตร์ จากราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็นอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

ต่างประเทศ ในรัฐบาล จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จนถึง จอมพลถนอม กิตติขจร (ระหว่างวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2502 – 17 พฤศจิกายน 2514)

อาเซียน ได้จัดตั้งสำนักงาน เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2519 หลังจากที่ได้มีการลงนามในข้อตกลงการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการอาเซียน ที่กรุงจาการ์ตาสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ต่อมาเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2524 รัฐบาลอินโดนีเซียได้มอบอาคารทางตอนใต้ของกรุงจาการ์ตา เพื่อใช้เป็นสำนักงานใหญ่ ของสำนักเลขาธิการอาเซียน อาคารดังกล่าวได้ใช้เป็นสำนักงานใหญ่ถาวรของอาเซียนจนถึงทุกวันนี้ สำนักเลขาธิการอาเซียน ทำหน้าที่ประสานงานและดำเนินงาน ตามโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ของอาเซียน และเป็นศูนย์กลางในการติดต่อระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนกับคณะกรรมการชุดต่าง ๆ รวมทั้งรัฐบาลของประเทศสมาชิก ผู้ดูแลการทำงานของอาเซียน และเป็นหัวหน้าใหญ่ของสำนักเลขาธิการอาเซียน ได้แก่ เลขาธิการอาเซียน ซึ่งจะอยู่ในตำแหน่ง 5 ปี และเมื่อครบวาระจะไม่สามารถต่ออายุได้อีก โดยประเทศที่เป็นสมาชิกอาเซียนมีโอกาที่จะเสนอชื่อผู้แทนประเทศของตน ให้ได้รับการแต่งตั้งเป็น เลขาธิการอาเซียน สำนักเลขาธิการอาเซียน จะมีหน่วยงานเฉพาะด้านที่ดำเนินความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ทั้งทางการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ประเทศสมาชิกอาเซียน ได้จัดตั้งหน่วยงาน ซึ่งรับผิดชอบดูแลงานอาเซียนของประเทศนั้น ๆ เรียกว่า สำนักงานอาเซียนแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในกระทรวงการต่างประเทศ ของประเทศสมาชิก สำหรับหน่วยงานที่ดูแลงานอาเซียนของประเทศไทย ได้แก่ กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ ทำหน้าที่ประสานการดำเนินงานอาเซียนในประเทศไทย กับประเทศสมาชิกอาเซียน และสำนักงานเลขาธิการอาเซียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ของอาเซียน เช่น การเมือง และความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม อาเซียนมีคำขวัญคือ “One Vision, One Identity, one Community” หมายถึง “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์ หนึ่งประชาคม” อาเซียน มีเพลงประจำอาเซียนที่บ่งบอกถึงความเป็นอาเซียนชื่อว่า เพลง The ASEAN Way เป็นเพลงที่แต่งโดยคนไทย คือ นายกิตติคุณ สดุดประเสริฐ (ทำนองและเรียบเรียง) นายสำเภา ไตรอุดม (ทำนอง) และนางพะยอม วลัยพัชรา (เนื้อร้อง)

เมื่ออาเซียนอายุครบ 30 ปี ผู้นำของอาเซียนได้รับรองเอกสาร เพื่อกำหนดการดำเนินงานของอาเซียนในอนาคต เรียกว่า “วิสัยทัศน์อาเซียน 2020 (ASEAN Vision 2020)” เพื่อให้อาเซียนเป็นดินแดนแห่งสันติภาพมีความเจริญรุ่งเรือง และความมั่นคงอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งส่งเสริมให้เกิดสังคมที่ประชาชนทุกคนรักใคร่ดูแลกัน เอื้ออาทร และร่วมแบ่งปันกันไม่มีการแบ่งแยกกีดกัน มีความสามัคคีกัน นอกจากนี้ ผู้นำอาเซียนได้ตกลงกันที่จะจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ภายในปี 2563 ที่ประกอบด้วย 3 เสาหลักได้แก่ 1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community - APSC) 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) และ 3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community - ASCC)

กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ (2555. ออนไลน์) ได้อธิบายโดยสรุปเกี่ยวกับ 3 เสาหลัก ดังนี้

1. ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community - APSC) จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางการเมือง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาทางเศรษฐกิจ มีวัตถุประสงค์หลัก คือ 1) สร้างแนวปฏิบัติร่วมกันของอาเซียนในด้านต่าง ๆ ด้วยการไม่ใช้กำลังแก้ไขปัญหา และการไม่ใช้อาวุธนิวเคลียร์ 2) เสริมสร้างขีดความสามารถของอาเซียน ในการเผชิญกับภัยคุกคามที่มีผลต่อความมั่นคงของมนุษย์ เช่น การก่อการร้าย การลักลอบค้ายาเสพติด และอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น และ 3) สร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับประเทศต่าง ๆ ในโลกโดยให้อาเซียนมีบทบาทนำในภูมิภาค

2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) อาเซียนให้ความสำคัญในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกันเพื่อให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน อาเซียนมีประชากรรวมกันกว่า 550 ล้านคน ซึ่งจะรวมเป็นฐานตลาดเดียวกัน และจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า การบริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี ภายในปี 2558 ปัจจุบันอาเซียนได้ยอมรับคณาธิปไตยร่วมกันใน 7 สาขาอาชีพเพื่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเสรี ได้แก่ วิศวกร พยาบาล สถาปนิก นักสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์ และนักบัญชี ซึ่งประเทศอาเซียนจะต้องเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้มีพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และภาษาเพื่อนบ้าน สำหรับใช้ในการติดต่อสื่อสารและการทำงานในประเทศสมาชิกอาเซียน ได้อย่างคล่องตัว ประโยชน์ที่ไทยจะได้รับจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ 1) อาเซียนจะกลายเป็นตลาดที่สำคัญของไทย โดยเฉพาะอุตสาหกรรมยานยนต์ และชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ 2) ประโยชน์จากการใช้วัตถุดิบร่วมกันในอาเซียน และ 3) การพัฒนาเป็นศูนย์กลางการผลิตของอาเซียนในสาขาที่ประเทศไทยมีความถนัด

3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community - ASCC) อาเซียน ตั้งเป้าหมายการเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ในสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน มีสภาพความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกในความเป็นหนึ่งเดียวกันของอาเซียน โดยมีความร่วมมือเฉพาะด้าน (Functional Cooperation) ภายใต้ประชาคม สังคม และวัฒนธรรมอาเซียนที่ครอบคลุมในหลายด้าน เช่น การศึกษา การพัฒนาเยาวชน สิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม และการสาธารณสุข เป็นต้น การจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ทำให้เกิดความร่วมมือกันในด้านต่าง ๆ เช่น 1) การพัฒนาสังคม โดยการยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น 2) การพัฒนาการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี 3) การส่งเสริมความร่วมมือ

ในด้านสาธารณสุข เช่น การป้องกันและการควบคุมโรคติดต่อ 4) การจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และ 5) การส่งเสริมความรู้สึกร่วมในการเป็นอาเซียน และอยู่ในครอบครัวอาเซียนร่วมกัน เช่น การจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนอาเซียน การจัดกิจกรรมที่จะช่วยให้พลเมืองอาเซียนเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ของกันและกัน

4.2.2 คุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์

คำว่า “คุณลักษณะ” ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน.2542 : 121) หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งชี้ให้เห็นความดี หรือลักษณะประจำตัวทั้งนี้ในทัศนะของนักวิชาการ เช่น พรรณพร วรรณลักษณ์ (2548 : 22) ได้กล่าวถึง “คุณลักษณะ” ว่าหมายถึง สิ่งชี้ให้เห็นถึงความดี หรือพฤติกรรมที่ปรากฏให้เห็นหรือลักษณะประจำตัวของบุคคลซึ่งเป็นการแสดงออกที่สามารถสังเกตและเห็นได้

ขณะที่คำว่า “พึงประสงค์” ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน. 2542 : 135) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้น

ความหมายที่ได้จากพจนานุกรมข้างต้น สรุปได้ว่าคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในฐานะพลเมืองอาเซียน ซึ่งผลจากการสังเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสมาชิกอาเซียน 7 ประเทศ บูรณาการกับผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการสนทนากลุ่ม มีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มความรู้ (Knowledge) ได้แก่
 - 1.1 ความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนและเพื่อนบ้าน
 - 1.2 การมีความรู้ทางวิชาการที่ได้มาตรฐานสากล
2. กลุ่มทักษะ (Skills) ได้แก่
 - 2.1 ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
 - 2.2 ทักษะการทำงานเป็นทีม
 - 2.3 ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21
 - 2.3.1 ทักษะชีวิต
 - 2.3.1.1 ความตระหนักรู้ในตัวเอง
 - 2.3.1.2 ทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหา
 - 2.3.1.3 ทักษะการวางแผนและการจัดการ
 - 2.3.1.4 ทักษะความรับผิดชอบต่อสังคม
 - 2.3.2 ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม
 - 2.3.2.1 ทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์
 - 2.3.2.2 ทักษะการคิดสร้างสรรค์

2.3.2.3 ทักษะการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์

2.3.2.4 ทักษะความร่วมมือ

2.3.3 ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

3. กลุ่มเจตคติ (Attitude)

3.1 การมีสุขภาพกายและสุขภาพใจดี

3.2 การมีคุณธรรมและจริยธรรม

3.3 การเป็นประชาธิปไตย

3.4 ความภูมิใจในความเป็นไทย

3.5 การอยู่อย่างพอเพียง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าคนไทยต้องเตรียมความพร้อมในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ โดยเฉพาะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาราชการของอาเซียน และเป็นภาษาสากลของโลก นอกจากนี้ภาษาอาเซียนยังมีความจำเป็น และสำคัญสำหรับคนไทยที่ต้องเรียนเพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตในด้านอื่น ๆ ต่อไป

4.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน

4.3.1 ความเป็นมา / การก่อเกิด

ความเป็นมา/การก่อเกิด การค้าชายแดนเกิดขึ้นมาพร้อม ๆ การเกิดชุมชนของมนุษย์บนโลกใบนี้ ไม่สามารถจะสืบค้นหาหลักฐานมาชี้ชัดได้ว่าเกิดขึ้นมาแต่เมื่อใด แต่สามารถอธิบายได้ว่านับแต่เมื่อมนุษย์มาอยู่รวมกันเป็นชุมชนและสามารถสร้างผลผลิตได้หลากหลาย แล้วนำผลผลิตนั้น ๆ มาแลกเปลี่ยนกันเพื่อสนองความต้องการของตนในการดำรงชีวิตเป็นเบื้องต้น ซึ่งขณะนั้นยังไม่มีการใช้เงินตราที่กำหนดราคาสินค้า เพื่อกำหนดราคาผลผลิตเพื่อซื้อขายกันเหมือนเช่นทุกวันนี้

กาลต่อมามนุษย์เกิดการเรียนรู้จนเกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวางจนสามารถเพิ่มผลผลิตได้มากขึ้นความต้องการในผลผลิตก็เพิ่มมากขึ้นด้วย นอกจากนั้นอัตราการเพิ่มของประชากรโลกก็มีมากขึ้น เมื่อประชากรของชุมชนมีปริมาณเพิ่มขึ้นย่อมมีปัญหาของการอยู่ร่วมกัน ดังนั้นจึงเกิดผู้นำชุมชนที่ได้รับการยอมรับจากประชากรของชุมชนนั้น ๆ ให้มีอำนาจในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาของชุมชนให้ประชากรได้อาศัยอยู่อย่างมีความสุขร่วมกัน และเริ่มขยายบทบาทสู่กิจกรรมอื่น ๆ อีกมากมาย การปกครองชุมชนก็เริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้น รวมถึงการกำหนดค่าเงินตราของท้องถิ่นตน เพื่อการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าแทนการนำผลผลิตต่อผลผลิตมาแลกกันแบบเดิม และนำไปสู่การกำหนดพื้นที่ด้วยการกำหนดเส้นเขตแดน ซึ่งกลายมาเป็นประเทศตราบเท่าทุกวันนี้

การกำหนดเส้นเขตแดนเพื่อแสดงอาณาบริเวณของเขตปกครองดังกล่าวได้แบ่งแยกชุมชนที่เคยอยู่รวมกันออกไปเป็นชุมชนของประเทศที่จัดตั้งขึ้นใหม่ที่มีขนบธรรมเนียมประเพณี

ปฏิบัติ ตลอดจนระเบียบ กฎหมายที่แตกต่างกัน แต่การไปมาหาสู่กันแล้วนำผลผลิตที่ตนผลิตได้มาแลกเปลี่ยนกัน เพื่อการค้าจึงชีพ ก็ยังคงดำเนินต่อไปไม่มีการหยุดหย่อนแม้ว่าชุมชนที่อาศัยอยู่ได้ถูกแบ่งออกไปเป็นคนละประเทศแล้วก็ตาม และด้วยเหตุนี้เองที่เป็นที่มาของ “การค้าชายแดน”

นอกจากการค้าชายแดนดังกล่าวประกอบกับเส้นทางคมนาคมขนส่งได้มีการพัฒนาจนสามารถเชื่อมโยงข้ามประเทศได้หลายประเทศ จึงมีการค้าอีกประเภทหนึ่งที่อาศัยการขนส่งข้ามเขตแดนทางบก เพื่อขนผ่านประเทศที่มีชายแดนติดกันสู่ประเทศที่สาม เช่นการค้าที่ผู้ประกอบการค้าไทยได้ขายสินค้าให้ประเทศเวียดนาม ได้ขนส่งสินค้าข้ามเขตแดนไทย – ลาว ผ่านประเทศลาวสู่ประเทศเวียดนาม เป็นต้น การค้ารูปแบบนี้เรียกว่า “การค้าข้ามแดน” (เหตุผลที่ใช้คำว่าการค้าข้ามแดนเพราะคุณสมบัติคล้องกับความเป็นจริงที่สินค้านั้น ๆ ถูกส่งข้ามแดนของประเทศที่มีเขตแดนติดกันและไม่ให้เกิดความสับสน หากใช้คำว่า “การค้าผ่านแดน” จะพ้องกับคำว่า “สินค้าผ่านแดน” ซึ่งอาจจะทำให้เกิดการเข้าใจผิดขึ้นได้ ทั้ง ๆ ที่ความหมายแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง)

4.3.2 วิวัฒนาการและความหมาย

วิวัฒนาการ

จากความเป็นมาและการก่อเกิดของการค้าชายแดนดังกล่าวข้างต้น การค้าชายแดนได้ดำเนินมาโดยตลอด และอย่างต่อเนื่อง เริ่มต้นจากการค้าด้วยวิธีแลกเปลี่ยนผลผลิตที่จำเป็นต่อการดำรงชีพต่อกัน ซึ่งมีปริมาณเพียงเล็กน้อย ต่อเมื่อมีผลผลิตมากขึ้นและเกินความต้องการในการดำรงชีพของตนเองก็เริ่มพัฒนาสู่การแลกเปลี่ยนผลผลิต (สินค้า) เพื่อหวังผลกำไรแต่ก็ยังคงจำกัดอยู่ในเฉพาะพื้นที่บริเวณตามแนวชายแดนที่เคยเป็นชุมชนดั้งเดิม ด้วยการขนส่งข้ามแดนผ่านเส้นทางที่เคยใช้อยู่แต่เดิม เมื่อครั้งยังไม่ได้แบ่งเขตแดนหรืออาณาเขตที่เรียกกันว่า “ช่องทางการค้าตามธรรมชาติ” หรือ ที่เรียกกันว่า “จุดผ่อนปรนทางการค้า” ในปัจจุบัน จนกระทั่งเส้นทางคมนาคมขนส่งสะดวกมากขึ้น จึงขยายพื้นที่กว้างออกไป แต่ก็ยังคงครอบคลุมเฉพาะพื้นที่ตามบริเวณแนวชายแดนของประเทศคู่ค้าที่มีเขตแดนติดกันเท่านั้น การค้าเช่นนี้ก็เรียกว่า “การค้าชายแดน”

การค้าชายแดนในดินแดนที่มีเส้นเขตแดนติดต่อกัน และมีประชาชนที่มีความเหมือนกันในเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ภาษา เป็นผลส่งให้เกิดความสัมพันธ์กัน ไม่ว่าจะเป็นขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเป็นอยู่ ส่งผลให้มีมูลค่าการค้าสูง และจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ต่อไปในอนาคต ซึ่งจะสามารถพัฒนาให้การค้าชายแดนที่มีเขตแดนติดต่อกัน ให้เจริญก้าวหน้าและยั่งยืนต่อไป

ความหมาย

การค้าผ่านแดน หมายถึง การค้าที่อาศัยประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกันแล้วผ่านไปยังอีกประเทศหนึ่ง การค้าในรูปแบบนี้ประเทศไทยได้ทำความตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านเพียงประเทศเดียวเท่านั้น คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามความตกลงว่าด้วยการส่งทางถนนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย และรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อส่งเสริมและกระชับความสัมพันธ์ฉันมิตร และฉันเพื่อนบ้านที่

ใกล้ชิดระหว่างประเทศทั้งสองพัฒนาการขนส่งสินค้า และผู้โดยสารอำนวยความสะดวกให้แก่กัน และกัน โดยการขนส่งสินค้าผ่านดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่งไปยังประเทศที่สาม หรือในทางกลับกัน จากประเทศที่สามผ่านดินแดนของภาคีสัญญา ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไปยังดินแดนของภาคีสัญญาอีก ฝ่ายหนึ่ง ทั้งนี้ไม่รวมถึงการขนส่งสินค้า และผู้โดยสารระหว่างจุดภายในดินแดนของภาคีสัญญา คือ การค้าชายแดนที่อาศัยการขนส่งข้ามเขตแดนทางบกผ่านดินแดนของประเทศเพื่อนบ้านที่มี ชายแดนติดกัน ไปสู่ประเทศที่สาม ซึ่งได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อความเป็นมาการค้ารูปแบบนี้จึง น่าจะเป็นการค้าข้ามแดน ไม่ใช่การค้าผ่านแดนตามความตกลงดังกล่าว และที่จะกล่าวต่อไปในเรื่อง การค้าชายแดนจะเป็นการค้าในรูปแบบของการค้าข้ามแดนจะสอดคล้องกับความเป็นจริงมากกว่า

4.3.3 รูปแบบการค้าชายแดนและข้ามแดน

1. นำติดตัวไปบริโภค (Consumer Trade) เป็นการซื้อ - ขาย กันระหว่างประชาชนใน บริเวณแนวชายแดนของทั้งสองประเทศ ส่วนมากจะเป็นสินค้าประเภทอุปโภค บริโภค ซึ่งจะ ดำเนินการซื้อ - ขายกันทุกวัน และไม่สามารถเก็บเป็นสถิติข้อมูลปริมาณการค้าได้

2. การค้าแบบเงินสด (Cash) เป็นการซื้อ - ขายกันในบริเวณชายแดนที่ใช้เงินสด และ มีการสำแดง และเสียภาษี ณ ด่านศุลกากรที่ควบคุมพื้นที่นั้น ๆ ผู้ซื้อจะเป็นผู้สำแดงตามระเบียบ ศุลกากร และมีการเก็บสถิติข้อมูลทางการค้า

3. การค้าแบบขายฝาก (Sale on Consignment License) เป็นการค้าแบบการ ให้สินเชื่อซึ่งกันและกัน การค้ารูปแบบนี้ต้องอาศัยความเชื่อใจกัน ซึ่งพ่อค้าชายแดนมีความสามารถ ในการติดต่อกับพ่อค้าในประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้นผู้ที่ต้องการจะไปลงทุนทำการค้ากับประเทศ เพื่อนบ้านจะต้องติดต่อกับพ่อค้าชายแดนเพราะเขาจะรู้ข้อมูลต่าง ๆ เป็นอย่างดีในการค้าและ สามารถให้สินเชื่อแก่กันได้

4. การค้าแบบต่างตอบแทน (Balance Trade)

Import License คือ กรณีที่พ่อค้าในประเทศ ต้องการซื้อสินค้า และนำสินค้าของ ประเทศเพื่อนบ้านเข้ามา ก็จะต้องส่งสินค้าของในประเทศออกไปก่อน จากนั้นเมื่อมีการนำสินค้าเข้า และสินค้าออกในมูลค่าที่เท่ากันแล้วก็จะได้ License เมื่อพ่อค้าที่ทำการค้าได้ License แล้ว ก็จะนำ License ที่ได้ไปส่งสินค้านำเข้าได้ในมูลค่าที่เท่ากันกับที่ส่งสินค้าออกที่ทุกประเทศ ทำการค้าในรูปแบบนี้เพื่อความเสมอภาคทางการค้า และรักษาเงินตรา และเพื่อปกป้อง อุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในประเทศของตน ประเทศเพื่อนบ้านของไทยที่นิยมใช้วิธีการค้ารูปแบบนี้ คือ สหภาพเมียนมาร์ นิยมใช้มากกว่าสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศกัมพูชา

Border Trade Agreement เป็น รูปแบบ การ ค้า ที่ ประเทศ เพื่อน บ้าน เสนอ โดยกระทรวงพาณิชย์ เข้าร่วมประชุม JTC (Joint Trade Committee) และกระทรวงการต่างประเทศ เข้าร่วมประชุม JCC ทั้งสองหน่วยงานของไทย จะประชุมร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านทุกปีเพื่อเจรจา

เรื่องการค้าที่ค้าขายผ่านบริเวณชายแดนให้เป็นการค้าที่ถูกต้อง และมีรูปแบบที่ตรงกัน แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากสหภาพเมียนมาร์ยังไม่ยอมแก้ไขกฎหมายเพื่อรองรับการค้ารูปแบบนี้

การค้าแบบหักบัญชี (Account Trade หรือ Counter Trade) การค้ารูปแบบนี้เป็นนโยบายของรัฐบาลที่แล้ว เพื่อแก้ไขปัญหาการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านเรียกร้องเพื่อให้การค้าชายแดนเป็นการค้าที่ถูกต้องจึงคิดรูปแบบการค้าโดยการเปิดบัญชีขึ้นมาบัญชีหนึ่งโดยรัฐบาลของแต่ละประเทศ หากผู้ค้าคนใดจะทำการค้าต้องมาลงทะเบียนเป็นผู้ค้า และดำเนินการส่งของเข้ามาแล้วไปตัดหรือหักบัญชีภายหลังแต่ไม่ประสบความสำเร็จปัจจุบันไม่ได้ใช้แล้ว

การค้าแบบสากล (Normal Trade) เป็นการค้าแบบมาตรฐานสากล โดยใช้วิธีการเปิด L/C เป็นรูปแบบการค้าที่นิยมใช้แพร่หลาย

4.3.4 ประเพณี/วัฒนธรรมทางการค้าของแต่ละท้องถิ่น (ประเทศ)

ผู้ประกอบการค้าจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมการค้าจริง วัฒนธรรมการค้าทั้งของเรา และประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อปรับให้เข้าสู่ระบบ และระเบียบการค้า เช่น การค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ แม่สอด-เมียวดี ใช้เงินบาทแลกกับเงินจ๊าด มายาวนานหลายสิบปี นับแต่มีการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ และถือว่าเป็นวัฒนธรรมทางการค้าท้องถิ่น ระหว่าง 2 ประเทศ ที่พ่อค้าไทยและเมียนมาร์ รวมทั้งประชาชน 2 ฝ่ายแม่น้ำเมย กระทำร่วมกันมายาวนาน และไว้ใจซึ่งกันและกัน โดยไม่ต้องพึ่งเงินดอลลาร์ เป็นต้น

4.3.5 ความเปลี่ยนแปลงทางการค้านโยบายของประเทศที่มีอิทธิพลต่อการค้าด้านนั้น ๆ

ต้องติดตามความเคลื่อนไหว นโยบายของประเทศเพื่อนบ้านในเรื่องการค้า เช่น แนวโน้มการค้าชายแดนไทย - เมียนมาร์ ในปี 2550 ว่า การค้าชายแดน แม่สอด - เมียวดี จะยังไม่ขยายตัว เพราะภาครัฐมีกฎระเบียบและเงื่อนไขเพิ่มมากขึ้น สิ่งที่สำคัญ คือ มาตรการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจกองปราบปรามได้เข้ามาตรวจค้น และจับกุมร้านค้าแลกเปลี่ยนเงินจ๊าดกับเงินบาท ทำให้พ่อค้าไทย และเมียนมาร์ ขาดความมั่นใจ และขาดเสถียรภาพในการการค้าชายแดนมีการย้ายฐานการแลกเปลี่ยนเงินจ๊าดไปยังฝั่งเมียนมาร์ ที่จังหวัดเมียวดี ส่งผลกระทบรุนแรงต่อระบบการค้า เพราะความไม่แน่นอนของนโยบายของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการดูแลการค้าชายแดน (ศึกษาเพิ่มเติมที่ www.thaiechamber.com) อีกทั้งยังต้องติดตามนโยบายการค้าของประเทศยักษ์ใหญ่อย่างประเทศจีน และอินเดีย ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการค้า รวมตลอดถึงเส้นทางการคมนาคมที่มีความสะดวก รวดเร็ว เนื่องจากมีการเชื่อมโยงเส้นทางของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปถึงประเทศที่สามได้โดยง่าย เมื่อเส้นทางคมนาคมสะดวก และเอื้อต่อระบบโลจิสติกส์ของภูมิภาค ย่อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการค้าการลงทุน และมีกระทบต่อการวางแผนนโยบายของแต่ละประเทศด้วย อย่างเช่น

1. การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ เชื่อมโยงไทย พม่า ลาว จีน ได้แก่
 - เส้นทาง แม่สาย - เชียงตุง - เชียงรุ่ง - คุณหมิง
 - เส้นทาง เชียงของ - หลวงน้ำทา - เชียงรุ่ง - คุณหมิง
 - เส้นทาง ห้วยโก๋น (จ.น่าน) - เมืองเงิน (แขวงไชยบุรี) - ปากแบ่ง (แขวงอุดมไชย)
2. การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก เชื่อมโยงพม่า - ไทย - ลาว - เวียดนาม ได้แก่
 - ฟังตะวันออก : มุกดาหาร - สหวันนะเขต - ดองฮาเว้ - ดานัง
 - ฟังตะวันตก: แม่สอด - เมียวดี - เมะลำไย
3. การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ เชื่อมโยง ไทย - กัมพูชา - เวียดนาม ได้แก่
 - เส้นทาง ตราด - เกาะกง - สเรแอมปัด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางเลียบชายฝั่งทะเลไทย - กัมพูชา - เวียดนาม
 - เส้นทาง ช่องสะง่า - อันลองเวง - เสียมราฐ ซึ่งเชื่อมโยงภาคอีสานใต้ของไทย กับเมืองเสียมราฐ

4.3.6 กฎหมาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติของการค้าชายแดน

เรื่องของกฎหมายศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับสินค้า และข้อผูกพันต่าง ๆ ที่ประเทศไทยรับมาปฏิบัติ เพราะจะนำไปสู่การปฏิบัติโดยชอบ เป็นภาระหน้าที่ที่ศุลกากรจะต้องรู้ อย่างเช่นข้อผูกพันต่าง ๆ หรือ MOU กับประเทศเพื่อนบ้าน ล้วนเป็นหน้าที่ให้แก่สำนักงานศุลกากร ภาคและด่านศุลกากรตามแนวชายแดน อย่างเช่น กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน จากการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวของประเทศในเขตภูมิภาคที่สำคัญ ได้แก่ กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) คือ การให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรแก่ประเทศในกลุ่มอาเซียน และกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี – เจ้าพระยา - แม่โขง (ACMECS)

ACMECS คือ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ 5 ประเทศคือไทย ลาว พม่า กัมพูชา และเวียดนาม ครอบคลุมความร่วมมือ 5 สาขาได้แก่ การอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน ความร่วมมือด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การคมนาคม การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งได้กำหนดโครงการตามแนวพื้นที่บริเวณชายแดนที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากรไว้มากมาย เช่น

1. โครงการ One Stop Service : OSS คือโครงการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า-ส่งออก มาปฏิบัติงานในที่เดียวกันแบบเบ็ดเสร็จ
2. Contract Farming คือ โครงการที่รัฐบาลไทยส่งเสริมให้เอกชนเข้าไปทำการเกษตรในประเทศเพื่อนบ้าน โดยผลผลิตที่ได้จะได้รับการยกเว้นอากรเพื่อเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมเกษตรของประเทศไทย

3. AISP คือ การให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรแก่ประเทศในกลุ่มอาเซียน

4. Single Inspection เป็นความร่วมมือด้านการศุลกากรระหว่างประเทศโดยมีสาระสำคัญ คือ หากศุลกากรฝ่ายใดเปิดตรวจสินค้าขาออกแล้ว ฝ่ายนั้นจะออกไปตรวจสินค้าและส่งให้อีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อยกเว้นการตรวจสำหรับสินค้าที่ขบวนการนำเข้านั้น

นอกจากนี้ ยังมีแผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย – มาเลเซีย – ไทย (IMT - GT) และยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมสำหรับพื้นที่ชายแดนไทย - มาเลเซีย (JDS)

4.3.7 เทคนิค/แทรกคติก ที่ช่วยสนับสนุนการค้าชายแดนให้พัฒนาและขยายตัวอย่างยั่งยืน

4.3.7.1 ปัจจัยภายในระบบการค้าชายแดน

1. ความเป็นชนเชื้อชาติเดียวกันของชุมชนตามแนวชายแดน ที่มีภาษาพูดที่สามารถสื่อสารกันเข้าใจได้ง่าย มีวัฒนธรรม ประเพณีที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีเอกลักษณ์ในเรื่อง “ความมีน้ำใจ อธิษาศัยไมตรี” ที่ไม่แตกต่างกัน อันเป็นแต้มต่อที่ได้เปรียบประเทศอื่นซึ่งเป็นชนต่างเชื้อชาติ

2. การค้าแบบให้เครดิตสินเชื่อ ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของผู้ประกอบการค้าไทยที่แตกต่างจากผู้ประกอบการค้าของประเทศอื่น ๆ ที่ทำการค้าแบบเงินสดเท่านั้น

3. มีความเชื่อถือและเชื่อใจกันระหว่างผู้ค้าของทั้งสองฝ่าย เช่น การค้าพลอยในแถบชายแดน จังหวัดจันทบุรี หากมีผู้นำเอาอัญมณีปลอมมาจำหน่ายจะโดนกลุ่มพ่อค้าต่อต้านและไม่ทำการค้าขายด้วย และในที่สุดจะทำการค้าไม่ได้อีกต่อไป

4.3.7.2 ปัจจัยภายนอกระบบการค้าชายแดน

1. ความสะดวก โปร่งใส ประหยัด ที่เกิดจากพิธีการศุลกากร (แรงสนับสนุนศุลกากร) การค้าชายแดนส่วนใหญ่ทำพิธีการส่งออกสินค้าอย่างถูกต้อง แต่ด้วยระบอบการปกครองภายในของประเทศเพื่อนบ้าน และระบบการค้าจะเป็นด้วยเหตุผลใดก็แล้วแต่การนำเข้าประเทศเพื่อนบ้านเป็นการนำเข้าที่ไม่ถูกต้อง เข้าลักษณะการลักลอบเข้าประเทศเพื่อนบ้าน มีคำจำกัดความว่าคำหนึ่งว่า “การค้าล่อครรัฐ” ซึ่งมีผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยในเชิงลบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นที่ทราบกันมายาวนานแล้ว ทำให้มองว่าไม่โปร่งใส ซึ่งศุลกากรพยายามแก้ไขให้สิ่งเหล่านั้นเกิดความชัดเจนให้เป็นที่ยอมรับ โดยไม่ต้องไปอ้างว่าศุลกากรเรามีนอกมีใน เช่น เรานำระบบ Paperless มาใช้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

2. ความเป็นมาตรฐานของการปฏิบัติพิธีการศุลกากร นอกจากการสร้างกฎระเบียบแล้ว เราจะต้องสร้างมาตรฐานการปฏิบัติทางการค้าควบคู่กันไปในแต่ละท้องที่จะสามารถช่วยทำให้การค้าชายแดนพัฒนาได้ซึ่ง การค้าชายแดนบางท้องที่ปัญหาและอุปสรรคเกิดจากหน่วยงานในท้องที่มักจะอ้างเรื่องนโยบายความมั่นคงจึงทำให้เกิดอุปสรรคทางการค้า ดังนั้นศุลกากรจะต้องชูประเด็นเรื่องของการสนับสนุนการค้าชายแดนอย่างถูกต้องให้เขายอมรับ

4.3.8 เส้นทางสายหลักการค้าชายแดน

การค้าชายแดน และการค้าผ่านแดน ไทยไป สปป.ลาว ไปจีน และเวียดนาม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับเส้นทางขนส่งทางถนนที่เชื่อมต่อระหว่างสี่ประเทศ กฎเกณฑ์แนวนโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง โดยพบว่า ในทางปฏิบัติการค้าระหว่างกันจะมีการใช้เส้นทางสายหลัก รวมทั้งสิ้น 4 สาย ประกอบด้วยเส้นทางถนนสาย R3A R8 R9 และ R12 ซึ่งจะข้ามพรมแดนจากไทยไปยัง สปป.ลาว โดยอาศัยสะพานข้ามพรมแดน (สะพานมิตรภาพไทย - ลาว) ซึ่งในปัจจุบันมีทั้งหมด 4 แห่ง ได้แก่ สะพานมิตรภาพแห่งที่ 1 ระหว่างจังหวัดหนองคาย - นครหลวงเวียงจันทน์ สะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 ระหว่างจังหวัดมุกดาหาร - แขวงสะหวันนะเขต สะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 ระหว่างจังหวัดนครพนม - แขวงคำม่วน และสะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 ระหว่างจังหวัดเชียงราย-แขวงบ่อแก้ว ในขณะที่มีจุดผ่านแดนถาวร และจุดผ่อนปรนทางการค้าตลอดแนวทางชายแดน ซึ่ง ณ เดือนกรกฎาคม 2558 จุดผ่านแดนของไทยบริเวณชายแดนไทย-สปป.ลาว ประกอบด้วย จุดผ่านแดนถาวร 19 แห่ง และจุดผ่อนปรนทางการค้า 29 แห่ง ทั้งนี้หากมีการการเชื่อมต่อทางเศรษฐกิจได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ก็จะเป็นตัวส่งเสริมศักยภาพการค้าของไทยเพิ่มขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

การค้าผ่านแดน หมายถึง การค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ที่ประชาชนหรือผู้ประกอบการค้าจากประเทศที่หนึ่งส่งผ่านประเทศที่สองไปยังประเทศที่สามหรือจากประเทศที่สามผ่านแดนประเทศที่สองมายังประเทศที่หนึ่ง ทั้งนี้แต่ละประเทศจะต้องยินยอมให้มีการขนส่งสินค้าผ่านแดนกันได้ ตลาดการค้าประเทศใกล้เคียงกับประเทศที่อยู่ถัดไป เช่น จีน อินเดีย บังคลาเทศ และเวียดนาม ซึ่งมีประชากรรวมกันกว่าหนึ่งพันล้านคน นับว่าเป็นตลาดการค้าที่สำคัญที่น่าสนใจ การขนส่งสินค้าทางบกผ่านแดนไปยังประเทศดังกล่าว สามารถย่นระยะทางการขนส่งสินค้าเป็นการลดต้นทุนค่าขนส่งได้เป็นจำนวนมาก และยังช่วยส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทย

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ไพศาล หวังพานิช (2523 : 209) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

ความสามารถของบุคคล อันเกิดจากการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรมหรือจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถ หรือผลสัมฤทธิ์ของบุคคลว่าเรียนรู้เท่าไรมีความสามารถชนิดใดซึ่งสามารถวัดได้ 2 แบบ ตามจุดหมาย และลักษณะวิชาที่สอน คือ

1. การวัดด้วยการปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติ หรือทักษะของผู้เรียนโดยผู้เรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าว ในรูปการกระทำจริงให้ออกมาเป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้จึงต้องวัดโดยใช้ข้อสอบปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาอันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนรวมถึงการตรวจสอบความสามารถในด้านต่าง ๆ สามารถวัดได้โดยใช้ข้อสอบผลสัมฤทธิ์

อัจฉรา สุขารมณ์ และอรพินทร์ ชูชม (2530 : 10) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียนที่อาศัยการทดสอบ เช่น จากการสังเกตหรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรด ที่ได้มาจากโรงเรียนซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อน และช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป

กู๊ด (Good 1973 : 103) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในสถานศึกษา โดยปกติวัดจากคะแนนที่ครูเป็นผู้ให้ หรือจากแบบทดสอบ หรืออาจรวมทั้งคะแนนที่ครูเป็นผู้ให้ และคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ด้านวิชาการและทักษะซึ่งเกิดจากการทำงานที่ประสานกันทั้งองค์ประกอบทางด้านสติปัญญา ที่แสดงออกในรูปของความสำเร็จ โดยประเมินผลจากการใช้แบบทดสอบหลังการเรียน

5.2 ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ประกิจ รัตนสุวรรณ (2525 : 210) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้เอง ครูผู้สอนจัดสร้างขึ้นเพื่อวัดความก้าวหน้าของนักเรียนหลังจากได้มีการเรียนการสอนไประยะหนึ่งแล้ว โดยปกติแบบทดสอบประเภทนี้จะใช้เฉพาะภายในกลุ่มนักเรียน ที่ครูผู้ออกข้อสอบเป็นผู้สอนจะไม่นำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่น ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบนักเรียนว่ามีความรู้ความสามารถ ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใดและจะนำผลสอบนี้ไปใช้ทั้งปรับปรุงซ่อมเสริมการเรียนการสอนกับนำไปตัดสินผลการเรียนของนักเรียนด้วยตัวอย่างแบบทดสอบที่ครูใช้การสอบปลายภาคหรือปลายปี หรือเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละบทเรียนนั่นเอง

2. แบบทดสอบมาตรฐาน เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เช่นเดียวกับแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้เองแต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบการเรียนด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่ต่างกลุ่มกัน

บุญชม ศรีสะอาด (2532 : 8 - 9) ได้แบ่งลักษณะของแบบทดสอบออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีคะแนนเกณฑ์ที่ใช้ตัดสินใจว่าผู้เรียนมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่การวัด เพื่อให้ตรงตามจุดประสงค์ซึ่งเป็นหัวใจของการทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตรสร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตรสามารถจำแนกผู้เรียนตามเก่งอ่อนได้ การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐานซึ่งเป็นคะแนนมาตรฐานที่สามารถวัดได้และแสดงสถานภาพความสามารถของบุคคลเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่ใช้กลุ่มเปรียบเทียบ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2536 : 146 -147) ได้แบ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบของครู หมายถึง ชุดของคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้นเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียนว่านักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน บทพร้อมตรงไหนจะได้สอนซ่อมเสริม หรือเป็นการวัดความพร้อมที่จะได้เรียนในบทเรียนใหม่ขึ้นอยู่กับการต้องการของครู

2. แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบประเภทนี้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาหรือจากครูผู้สอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองคุณภาพหลายครั้งจนกระทั่งมีคุณภาพดีจึงสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนั้นสามารถใช้เป็นหลักเปรียบเทียบผล เพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใดก็ได้ แบบทดสอบมาตรฐานจะมีคู่มือดำเนินการสอบ บอกรวิธสอนและยังมีมาตรฐานในด้านการแปลคะแนนด้วย ทั้งแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น และแบบทดสอบมาตรฐานมีวิธีการสร้างข้อคำถามเหมือนเป็นคำถามที่วัดเนื้อหา และพฤติกรรมที่สอน ไปแล้ว จะเป็นพฤติกรรมที่สามารถตั้งคำถามวัดได้ ซึ่งควรจัดให้ครอบคลุมพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 ความรู้ความจำ
- 2.2 ความเข้าใจ
- 2.3 การนำไปใช้
- 2.4 การวิเคราะห์
- 2.5 การสังเคราะห์
- 2.6 การประเมินค่า

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2551 : 28) ได้จำแนกแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ได้หลายมิติ แต่โดยทั่วไปมักจำแนกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ แบบสอบมาตรฐานกับแบบสอบที่ครูสร้างขึ้น แบบสอบมาตรฐาน และแบบสอบที่ครูสร้างขึ้นมีความแตกต่างกันใน 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การจำกัดของเนื้อหาวิชาที่สอบ
2. การทดลองใช้แบบสอบ

3. วิธีดำเนินการสอบ
4. วิธีการให้คะแนน
5. ตารางปกติวิสัยเพื่อการเปรียบเทียบ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นแบบทดสอบวัดความรู้เชิงวิชาการมักใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเน้นการวัดความรู้ความสามารถจากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ควรคำนึงถึงเนื้อหาหรือทักษะภายในขอบเขตที่ใช้วัดสิ่งที่ต้องการวัดจะต้องเกิดการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งโดยทั่วไปแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์จำแนกประเภทได้ดังนี้

1. เป็นแบบทดสอบของครูและแบบทดสอบมาตรฐาน
2. เป็นแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์และแบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม
3. เป็นลักษณะการวัดด้านปฏิบัติและการวัดเนื้อหา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์และแบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม

5.3 หลักเกณฑ์เบื้องต้นในการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิญญา วิศาลาภรณ์ (2530 : 12) กล่าวว่า ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น มีหลักเกณฑ์เบื้องต้นที่ควรพิจารณาประกอบในการสร้างแบบทดสอบ ดังต่อไปนี้

1. วัดให้ตรงกับวัตถุประสงค์ การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรจะวัดตามจุดมุ่งหมายทุกอย่างของการสอน และจะต้องมั่นใจได้ว่าสิ่งที่ต้องการจะวัดได้จริง ในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในทุกรายวิชา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องวัดให้ตรงและครบจุดประสงค์

2. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการวัดความเจริญงอกงามของนักเรียน การเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าไปสู่จุดหมายที่วางไว้ ดังนั้นครูควรจะทราบมาก่อนเรียน นักเรียนมีความรู้ความสามารถอย่างไร

3. การวัดผลเป็นการวัดทางอ้อม เป็นการยากที่จะใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบวัดพฤติกรรมที่จะสอบวัดจะต้องทำอย่างรอบคอบและถูกต้อง

4. การวัดผลการศึกษาเป็นการวัดที่ไม่สมบูรณ์ เป็นการยากที่จะวัดทุกสิ่งทุกอย่างที่สอนได้ภายในเวลาจำกัด สิ่งที่สอบได้วัดได้เป็นเพียงตัวแทนของพฤติกรรมทั้งหมดเท่านั้น ดังนั้นจึงต้องมั่นใจว่าสิ่งที่สอบวัดนั้น เป็นตัวแทนที่แท้จริงได้

5. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานั้น มิใช่เพียงเพื่อจะให้เกรดเท่านั้น การวัดผลเป็นเครื่องช่วยในการพัฒนาการสอนของครูเป็นเครื่องช่วยในการเรียนของนักเรียน ดังนั้นการสอบปลายภาคครั้งเดียวจึงไม่พอที่จะวัดกระบวนการเจริญงอกงามของนักเรียนได้

6. ในการให้การศึกษาที่สมบูรณ์นั้น สิ่งสำคัญไม่ได้อยู่ที่การทดสอบแค่เพียงอย่างเดียว กระบวนการสอนของครูก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

7. การวัดผลการศึกษาที่มีความผิดพลาดของที่ซึ่งได้น้ำหนักเท่ากันโดยตาชั่งหยาบ ๆ อาจมีน้ำหนักต่างกัน ถ้าชั่งโดยตาชั่งละเอียดทฤษฎีการวัดผลเชื่อว่า

$$\text{คะแนนที่สอบได้} = \text{คะแนนจริง} + \text{ความผิดพลาดในการวัด}$$

8. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรจะเน้นการวัดความสามารถในการใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ หรือการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ

9. ควรคำนึงถึงขีดจำกัดของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เครื่องมือที่ใช้โดยมาก คือ ข้อสอบขีดจำกัดของข้อสอบ ได้แก่ การเลือกตัวแทนของเนื้อหา เพื่อมาเขียนข้อสอบความเชื่อถือได้คะแนนและการตีความหมายของคะแนน เป็นต้น

10. ควรจะใช้ชนิดของแบบทดสอบหรือคำถามให้สอดคล้องกับเนื้อหา เพื่อวิชาที่สอบ และจุดประสงค์ที่จะสอบวัด

11. ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน คะแนนที่สอบได้อาจแตกต่างกัน ดังนั้นในการวัดผลการศึกษาจึงจะทำข้อสอบได้เสร็จ

12. ให้ข้อสอบมีความเหมาะสมกับนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น มีความยากง่ายพอเหมาะ มีระดับความยากง่ายของภาษาที่ใช้เหมาะสม มีเวลาสอบนานพอที่นักเรียนส่วนใหญ่จะทำข้อสอบได้เสร็จ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีหลักเกณฑ์ คือ วัดให้ตรงกับวัตถุประสงค์การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรจะใช้ชนิดของแบบทดสอบหรือคำถามให้สอดคล้องกับเนื้อหา เพื่อวิชาที่สอบและจุดประสงค์ที่จะสอบวัดให้ข้อสอบมีความเหมาะสมกับนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น มีความยากง่ายพอเหมาะ มีระดับความยากง่ายของภาษาที่ใช้เหมาะสม

5.4 กระบวนการสร้างแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ (2524 : 21 - 30) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนของกระบวนการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนสร้างแบบทดสอบ พิจารณา ดังนี้

จุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้การวางแผนสร้างแบบทดสอบว่าจะสร้างแบบทดสอบอย่างไรหรือทราบจุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบความรู้ก่อนทำการเรียนการสอน

เพื่อที่ผู้สอนจะสามารถนำมาปรับปรุงวิธีการสอน ดังนั้นจุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้อาจจำแนกเป็น 4 จุดประสงค์ คือ

1. ใช้ตรวจสอบความรู้เดิมจะทำการสอบก่อนที่จะเริ่มต้นทำการสอนเพื่อพิจารณาว่านักเรียนมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับเนื้อหาที่จะเรียนเพียงพอหรือไม่ และนักเรียนมีความรู้เนื้อหาที่จะสอนหรือไม่

2. ใช้ตรวจสอบความก้าวหน้าและปรับปรุงการเรียนการสอน

3. ใช้วินิจฉัยผู้เรียน

4. ใช้สรุปบทเรียน

เนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด คือ เนื้อหาและพฤติกรรมที่ทำการสอน การวิเคราะห์หลักสูตร

การวิเคราะห์หลักสูตร เป็นกระบวนการในการจำแนกแยกแยะในวิชานั้น ๆ มีหัวข้อเนื้อหาสาระที่สำคัญอะไรบ้าง มีจุดประสงค์ที่จะให้เกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง ดังนั้น การวิเคราะห์หลักสูตร จึงประกอบด้วย การวิเคราะห์ 2 อย่าง คือ

1. การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา

การวิเคราะห์เนื้อหาวิชาเป็นการจำแนกหรือจัดหมวดหมู่เนื้อหาวิชาเป็นหัวข้อสำคัญ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1.1 ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันของเนื้อหา

1.2 ความยากง่ายของเนื้อหา

1.3 ขนาดของเนื้อหา

1.4 เวลาที่สอน

2. การวิเคราะห์จุดประสงค์

การวิเคราะห์จุดประสงค์ เป็นการจำแนก หรือจัดหมวดหมู่เนื้อหาวิชา เป็นหัวข้อสำคัญ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

2.1 รวบรวมจุดประสงค์ เป็นการจำแนก หรือจัดหมวดหมู่เนื้อหาวิชา เป็นหัวข้อสำคัญ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

2.2 เขียนพฤติกรรมที่สำคัญของแต่ละจุดประสงค์ทั้งหมด

2.3 ยุบพฤติกรรมที่สำคัญที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันให้เป็นพฤติกรรมเดียวกัน

2.4 นิยามความหมายของพฤติกรรมที่ยุบรวมแล้ว

ขั้นที่ 2 การเตรียมงานและเขียนข้อสอบ

เมื่อวางแผนการสร้างแบบทดสอบ โดยการสร้างเป็นตารางวิเคราะห์หลักสูตรเรียบร้อยแล้ว ต้องเตรียมงานและเขียนข้อสอบต่อไป

ขั้นที่ 3 การทดลองสอบ เมื่อเขียนข้อสอบ และจัดพิมพ์เรียบร้อยแล้ว จึงนำไปทดลองสอบ

ขั้นที่ 4 การประเมินผลแบบทดสอบ

การประเมินผลแบบทดสอบเป็นการตรวจสอบว่าแบบทดสอบมีคุณภาพหรือไม่ โดยพิจารณาตามคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบ ดังนี้

1. ความแม่นยำ หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดพฤติกรรมได้ตรงตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์และตามที่ทำการสอนจริง
2. ความเชื่อมั่น หมายถึง แบบทดสอบให้ผลการสอบสอดคล้องตรงกันทุกครั้ง
3. อำนาจจำแนก หมายถึง ข้อสอบที่แบ่งแยกคนเก่งอ่อนออกจากกันได้ กล่าวคือ คนเก่งจะตอบถูก คนอ่อนจะตอบผิด
4. ความเป็นปรนัย หมายถึง ข้อสอบที่มีคำถามชัดเจนและการให้คะแนนชัดเจน
5. ความเฉพาะเจาะจง หมายถึง ข้อสอบที่มีคำถามชัดเจนและการให้คะแนนชัดเจน
6. ประสิทธิภาพ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้เวลานั้น ประหยัดเวลาในการสร้าง การดำเนินการสอบการตรวจให้คะแนนให้แต่ผลการสอบถูกต้อง
7. ความสมดุล หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดได้ครอบคลุมตามจุดประสงค์ และมีเนื้อหา มีสัดส่วนจำนวนข้อสอดคล้องตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร
8. ความยุติธรรม หมายถึง แบบทดสอบมีความชัดเจนไม่คลุมเครือ และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีโอกาสที่จะตอบถูกได้เท่ากัน
9. ความเหมาะสมของเวลา หมายถึง แบบทดสอบได้กำหนดเวลาให้เพียงพอในการตอบข้อสอบจนเสร็จ

อุทุมพร จามรمان (2540 : 27) กล่าวถึงการสร้างข้อสอบที่เป็นระบบนั้นมีขั้นตอน ดังนี้

1. การระบุจำนวนจุดมุ่งหมายในการทดสอบ
2. การระบุเนื้อหาให้ชัดเจน
3. การทำตารางเนื้อหาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการทดสอบ
4. การทำน้ำหนักร
5. การกำหนดเวลาสอบ
6. การกำหนดจำนวนข้อหรือคะแนน
7. การเขียนข้อสอบ
8. การตรวจสอบข้อเขียนที่เขียนขึ้น
9. การทดลองใช้ แก้ไข ปรับปรุง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการสร้างแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีกระบวนการ และขั้นตอนในการสร้างที่เป็นระบบ คือ มีการวางแผน การเตรียม และเขียนข้อสอบ การนำไปทดลองสอบ การประเมินผลแบบทดสอบ

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

6.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ มีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จและประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ ที่ตอบสนองได้ตรงกับความต้องการของนักเรียน และยังมีผู้ให้ความหมายของคำว่า “ความพึงพอใจ” ไว้หลายท่านพอสรุปได้ ดังนี้

เฮิร์ซเบิร์ก และคณะ (Herzberg, F., Bernard, M.; & Barbara. 1959 : 186) ได้คิด ทฤษฎีการจูงใจแบบมีปัจจัย 2 ด้าน คือ ปัจจัยทางด้านความพึงพอใจ และปัจจัยทางด้านความไม่พึงพอใจ โดยกล่าวว่าปัจจัยที่สร้างความพึงพอใจได้นั้น ต้องเป็นปัจจัยพิเศษนอกเหนือจากที่ผู้อื่นมีและควรหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดสิ่งที่จะนำไปสู่ความไม่พึงพอใจซึ่งจะส่งผลต่อการตัดสินใจของบุคคล

วอลเลอร์สไตน์ (Wallerstein.1971 : 256) ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้น เมื่อได้รับผลสำเร็จตามความต้องการและอธิบายว่าความพึงพอใจเป็น กระบวนการทางจิตวิทยาไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน แต่สามารถคาดคะเนได้จากการสังเกต พฤติกรรมของคนที่ทำให้เกิดความพึงพอใจจะต้องศึกษาปัจจัย และองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุ แห่งความพึงพอใจ

กู๊ด (Good. 1973 : 320) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกพอใจ ซึ่งเป็น ผลมาจากความสนใจและทัศนคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

มณี โปธิเสน (2543 : 12) ได้ให้ความหมาย ความพึงพอใจว่า เป็นความรู้สึก ยินดีเจต ชาติที่ดีของบุคคลเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการของตนทำให้เกิดความรู้สึกดีต่อสิ่งนั้น ๆ

กรชกร ชวติ (2544 : 24) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความสัมพันธ์ระหว่าง ความ คาดหวังกับผลประโยชน์ที่ได้รับจากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลที่ได้รับการตอบสนองต่อสิ่งที่ตนได้สัมผัส เรียนรู้ แล้วแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมเชิงบวกหรือลบ เช่น พอใจ ไม่พอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้

6.2 ทฤษฎีสร้าง ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจของมนุษย์ เกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการ ซึ่งมีนักการศึกษา ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสร้าง ความพึงพอใจ เช่น ทฤษฎีลำดับความต้องการ (Maslow's Need Hierarchy) มาสโลว์ (1954 : 80-101) กล่าวว่า มนุษย์จะถูกจูงใจ หรือกระตุ้นให้ปฏิบัติงานอย่างใด อย่างหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการบางอย่างที่อยู่ภายในจิตใจ ทฤษฎีนี้มีสมมติฐานที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) มนุษย์ทุกคนมีความต้องการและไม่มีที่สิ้นสุด 2) ความต้องการที่ได้รับการ

ตอบสนองแล้วจะไม่เป็นแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมอีกต่อไป แต่ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจะมีอิทธิพลก่อให้เกิดพฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อตอบสนองความต้องการ 3) ความต้องการของมนุษย์จะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูงตามลำดับความต้องการในขณะที่ความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองบางส่วนแล้วความต้องการขั้นสูงถัดไปก็จะตามมาเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมต่อไป ลำดับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ Maslow (1954 : 80 -101) ได้แบ่งไว้เป็น 5 ลำดับ ขึ้นจากต่ำไปหาสูง คือ

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Biological and Physiological needs) เป็นความต้องการ ขั้นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อความอยู่รอด เช่น ความต้องการในเรื่องอาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค การพักผ่อน ที่พัก อาศัย และความต้องการทางเพศ

2. ความต้องการทางด้านความปลอดภัยและมั่นคง (Safety needs) เป็นความต้องการที่จะได้รับการคุ้มครองภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับร่างกาย ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงในหน้าที่การงาน สถานะทางสังคม ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการทางด้านความปลอดภัยและมั่นคง ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต

3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness and Love Needs) เมื่อความต้องการทางร่างกาย และความต้องการความปลอดภัยได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการความรัก และความเป็นเจ้าของก็จะเริ่มเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคล ความต้องการความรัก และความเป็นเจ้าของหมายถึงความต้องการที่จะเข้าร่วมและได้รับการยอมรับ ได้รับความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อนร่วมงาน

4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม (Esteem Needs) เป็นความต้องการเกี่ยวกับความมั่นใจในตนเองในเรื่องของความรู้ความสามารถ รวมทั้งความที่จะให้บุคคลอื่นยกย่องสรรเสริญหรือเป็นที่ยอมรับนับถือในสังคมและความต้องการในด้านสถานภาพ

5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ เป็นความต้องการที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดหรือตามความคาดหวังของตน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าทฤษฎีลำดับความต้องการของ Maslow แสดงให้เห็นว่าความต้องการของมนุษย์มีระดับความสำคัญที่แตกต่างกันจากความต้องการขั้นพื้นฐานไปจนถึงความต้องการขั้นสูงสุด เมื่อความต้องการขั้นใดขั้นหนึ่งได้รับการตอบสนองก็จะมีความต้องการขั้นอื่นต่อไปไม่สิ้นสุด ต่อให้ความต้องการขั้นสูงสุดได้รับการตอบสนองก็ใช้ว่าความต้องการจะสิ้นสุด

6.3 วิธีสร้างความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้

การที่มนุษย์จะเกิดความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือการจัดการเรียนการสอน ต้องมีวิธีการสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้น ซึ่งมีนักการศึกษากล่าวไว้น่าสนใจ ดังนี้

บลูม (Bloom, 1976 : 72 - 74) กล่าวว่า ถ้าสามารถจัดให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการก็จะคาดหวังได้แน่นอนว่านักเรียนทุกคนได้เตรียมใจสำหรับกิจกรรมที่ตนเองเลือกนั้น ด้วยความกระตือรือร้น พร้อมทั้งความมั่นใจสามารถสังเกตเห็นความแตกต่างของความพร้อมทางด้านจิตใจได้อย่างชัดเจนและทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและประสบผลสำเร็จสูง

วิจารณ์ พานิช (2556 : 3 - 37) กล่าวว่า การจัดการเรียนสอนให้นักเรียนสนุกกับการเรียน เป็นการสร้างความพึงพอใจให้นักเรียนมีองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด 2 อย่าง คือ แรงบันดาลใจกับการเรียนแบบที่นักเรียนลงมือปฏิบัติ (Learning By Doing) ซึ่งสามารถสร้างได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. จัดสภาพและบรรยากาศห้องเรียน 3 แบบ ได้แก่ 1) สร้างความรู้สึกร่วมกัน เป็นชุมชนในห้องเรียนที่สมาชิกมีความเอื้ออาทรต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการเรียนรู้ไปด้วยกัน โดยสมาชิกของชุมชน คือ ผู้เรียนและครูมีความสัมพันธ์แนบแน่นระหว่างสมาชิก 2) ผู้เรียนเรียนอยู่ในสภาพที่มีระดับความท้าทาย เหมาะสมสำหรับผู้เรียน โดยทั่วไปความท้าทายแรก คือ การเรียนรู้แบบครูไม่สอน โดยบรรยายหน้าชั้นเรียนผู้เรียนต้องเรียนเองโดยการลงมือทำ 3) การจัดการเรียนรู้แบบที่ผู้เรียนได้เรียนอย่างบูรณาการ ครูต้องหาวิธีจัดการเรียนรู้ให้ครบทุกด้านของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้นำไปสู่ปัญญาในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

2. ทำให้ผู้เรียนสนใจด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์มีสื่อที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน

3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนตามความสะดวกของตน ผู้เรียนแต่ละคนจะกำหนดวิธีเรียนของตนร่วมกับครูเพื่อให้ได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่รวมแล้วต้องได้ผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของรายวิชา โดยผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบพิสูจน์ว่าตนเองทำได้

4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเกรดของตนเองได้ ซึ่งหมายความว่าหากอยากได้ เกรดดีก็ต้องทำงานหนักและต้องพิสูจน์ระดับการเรียนของตนว่าคุณควรแก่เกรดนั้น โดยที่มึการทำงาน และสอบสะสมคะแนนในการประเมินที่หลากหลายแบบ เพื่อให้ผู้นำหนักคะแนนที่ช่วยให้ประเมินคุณภาพของการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

5. การใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร ช่วยให้ผู้เรียนโพสต์ข้อความเพื่อให้มีการวิจารณ์กันและกันของผู้เรียนและครู

6. ครูผู้สอนต้องมีความรักความเมตตาต่อศิษย์ และมีความชัดเจนต่อมาตรฐานการเรียนรู้ในรายวิชาที่ตนเองสอน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าวิธีการสร้างความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ สามารถทำได้หลายวิธีซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความต้องการของผู้เรียน กับวิธีการจัดการเรียนรู้ของครูที่จะตอบสนองความต้องการของผู้เรียนซึ่งต้องมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านบรรยากาศของห้องเรียนต้องเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ 2) ด้านสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องสร้างสรรค์หลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการลงมือทำ 3) ด้านครูผู้สอนต้องมีบุคลิกภาพที่เปี่ยมไปด้วยความรัก ความเมตตา ความหวังดี มีความชัดเจนในการถ่ายทอดความรู้ ในรายวิชาที่ตนสอนมีความยุติธรรม และมีวิธีการประเมินผลที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน 4) ด้านผู้เรียนครูต้องมีความสามารถในการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียนรู้โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในการเรียนรู้

6.4 เครื่องมือวัดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่อยู่ภายในจิตใจของนักเรียนจะเกิดความพึงพอใจหรือไม่ขึ้นอยู่กับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะตอบสนองความต้องการของนักเรียนเพราะความพึงพอใจเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล การวัดจึงวัดจากพฤติกรรมที่แสดงออกเมื่อมีสิ่งเร้าภายนอกมากระตุ้นซึ่งการตอบสนองต่อสิ่งเร้าของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ และปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ มีผู้เสนอวิธีการวัดความพึงพอใจไว้ที่น่าสนใจ ดังนี้

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2536 : 3 - 4) และวิไล รัตนพลที (2548 : 33) ได้เสนอวิธีวัดความพึงพอใจไว้ ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) เป็นการวัด โดยคอยสังเกตพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วนำข้อมูลไปอนุมานว่าบุคคลมีความพึงพอใจต่อสิ่งนั้น ๆ อย่างไร
2. การรายงานตนเอง (Self-Report) เป็นการวัดโดยการให้บุคคลเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้นออกมาจากการเหล่านี้สามารถที่จะกำหนดค่าของคะแนนความพึงพอใจได้
3. วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการซักถามกลุ่มบุคคลที่ใช้เป็นตัวอย่างอาจไม่ยอมเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริง
4. เทคนิคจินตนาการ (Projective Techniques) วิธีนี้อาศัยสถานการณ์หลายอย่างไปเร้าผู้สอบเมื่อผู้สอบเห็นภาพแปลก ๆ ก็จะเกิดจินตนาการออกมาแล้วนำมาตีความหมายจากการตอบนั้น ๆ ก็พอจะวัดความพึงพอใจได้ว่าพอใจหรือไม่
5. วิธีการวัดทางสรีระ คือ ใช้เครื่องมือเพื่อสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงของร่างกาย การวัดทางสรีระนี้ สามารถกระทำได้โดยการวัดความต้านกระแสไฟฟ้าของผิวหนัง การขยายของลูกนัยน์ตา การวัดฮอร์โมนบางชนิด

6. การใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายวิธีหนึ่ง จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของแต่ละบุคคลที่แสดงออกมา เมื่อได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอกสามารถวัดความพึงพอใจได้จากเครื่องมือหลายชนิด เช่น การสังเกต การรายงานตนเอง วิธีการสัมภาษณ์ เทคนิคจินตนาการ วิธีการวัดทางสรีระ และ การใช้แบบสอบถามทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทความเหมาะสม ตลอดจนจุดประสงค์ของการวัด เพื่อให้มีประสิทธิภาพน่าเชื่อถือ

โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งเป็นเครื่องมือวัดความพึงพอใจใกล้ชิดกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนที่ได้พบกับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มากมาย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่จะช่วยในการตัดสินใจและแก้ปัญหา อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสาระการพัฒนาอาชีพที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และเห็นคุณค่าของการนำความรู้ต่อชีวิตจริงได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รายงานการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสุรินทร์ ที่ลงทะเบียนเรียน รายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ (อช31001) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 268 คน

กลุ่มตัวอย่าง

- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ นักศึกษาการศึกษานอกระบบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จากอำเภอกาบัง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 51 คน โดยพิจารณาจากผลการเรียน และความสมัครใจของนักศึกษา โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจนักศึกษาคณะการศึกษานอกระบบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จากอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 40 คน โดยพิจารณา จากความสมัครใจ โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

วิธีการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1. แบ่งอำเภอในจังหวัดสุรินทร์ออกเป็นกลุ่ม (Cluster Sampling) คือ 1) อำเภอที่มีพื้นที่ติดชายแดนไทย – กัมพูชา 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอกาบเชิง อำเภอบัวเชด อำเภอพนมดงรัก อำเภอสังขะ และ 2) อำเภอที่มีพื้นที่ไม่ติดชายแดนไทย – กัมพูชา 13 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอปราสาท อำเภอศีขรภูมิ อำเภอรัตนบุรี อำเภอท่าตูม อำเภอสำโรงทาบ อำเภอชุมพลบุรี อำเภอจอมพระ อำเภอสนม อำเภอลำดวน อำเภอศรีณรงค์ อำเภอเขวาสินรินทร์ อำเภอโนน-นารายณ์

ขั้นที่ 2 เลือกอำเภอจากขั้นตอนที่ 1 มา กลุ่มละ 1 อำเภอ โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกอำเภอกาบเชิง เป็นตัวแทนของกลุ่มอำเภอที่มีพื้นที่ติดชายแดนไทย กัมพูชา และเลือกอำเภอเมืองสุรินทร์เป็นตัวแทนของกลุ่มอำเภอที่มีพื้นที่ไม่ติดชายแดนไทย กัมพูชา ทั้งนี้เนื่องจาก อำเภอกาบเชิงเป็นที่ตั้งของด่านการค้าชายแดนไทย - กัมพูча ส่วนที่เลือกอำเภอเมืองสุรินทร์ เนื่องจากจังหวัดสุรินทร์มีความเติบโตทางเศรษฐกิจการค้าขายที่สูง นักศึกษามีความต้องการที่จะพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารเพื่อเป็นช่องทางในการประกอบอาชีพค้าขายให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น

ขั้นที่ 3 สุ่มนักศึกษาการศึกษานอกระบบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จากอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากผลการเรียนและความสนใจของนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อหาความเหมาะสมเบื้องต้นของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แล้วรับฟังความคิดเห็นจากนักศึกษา จำนวน 4 คน ประกอบด้วยนักศึกษามีผลการเรียนเฉลี่ยทุกวิชา เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน แล้วนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมาปรับปรุงแก้ไข ต่อมาได้้นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปทดลองใช้กับนักศึกษา กลุ่ม ๆ ละ 4 คน รวมจำนวน 12 คน จำแนกเป็น เก่ง 3 คน ปานกลาง 6 คน และอ่อน 3 คน เพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น แล้วนำไปหาประสิทธิภาพภาคสนาม (หาค่า E_1/E_2) กับนักศึกษา จำนวน 35 คน

ขั้นตอน 4 สุ่มนักศึกษาการศึกษานอกระบบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จากอำเภอเมืองสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่างได้มาจากวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งพิจารณาจากความสนใจ ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนนี้ จำนวน 40 คน ทั้งนี้เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบบประเมินและเครื่องมือในการหาคุณภาพ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน

1. ศึกษารวบรวมสภาพปัญหา ความสนใจต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา โดยการสอบถามจาก ครู กศน. ตำบล ทั้ง 21 ตำบล ที่สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า นักศึกษาการศึกษานอกระบบ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและค้าขายควบคู่กันโดยจะใช้เวลาว่างไปค้าขายที่ตลาดช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะประสบปัญหาด้านการสื่อสารในการค้าขายกับนักท่องเที่ยว และประชาชนจากประเทศกัมพูชา เนื่องจากปัจจุบัน ตลาดด่านพรมแดนช่องจอมมีนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศจำนวนมาก ดังนั้น นักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงมีความต้องการที่จะพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร เพื่อเป็นช่องทางให้การประกอบอาชีพค้าขายให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น และพบว่า ครู กศน.ทุกตำบลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ไม่ได้จบเกี่ยวกับด้านภาษาศาสตร์โดยตรง ประกอบกับมีภาระในการปฏิบัติงานมาก รวมทั้งสถานศึกษาเองก็ขาดสื่อสำหรับการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

นอกจากนี้ผู้วิจัย ยังได้สอบถามนักศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มเติม เกี่ยวกับความต้องการในการเรียนรู้ การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้มีสื่อที่เป็นนวัตกรรมสำหรับการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา และต้องการสื่อที่น่าสนใจอ่านเข้าใจง่าย สามารถนำกลับไปศึกษาที่บ้านได้ และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันในที่ต่าง ๆ ได้

2. รวบรวมผลการวิเคราะห์และเสนอต่อผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ และครู กศน. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาสื่อ ได้ข้อสรุปว่า ให้ผู้วิจัยพัฒนาสื่อเกี่ยวกับการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชาที่น่าสนใจ อ่านเข้าใจง่าย สามารถนำกลับไปศึกษาที่บ้านได้โดยให้เป็นสื่อเสริมประกอบการเรียนรู้ สารระการประกอบอาชีพ รายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ (อช 31001) เพื่อให้ให้นักศึกษานำความรู้ที่ได้ใช้ในชีวิตประจำวันในที่ต่างๆ ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ นักศึกษาสามารถศึกษาได้ทุกที่ทุกเวลา ตามความสนใจ และความพร้อม

3. ผู้วิจัยศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา และสารระการประกอบอาชีพ รายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ (อช 31001) จากบุคคลที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ จากหนังสือเรียน จากวารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. ศึกษาองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เทคนิคการเรียบเรียงเนื้อหาให้เชื่อมโยงเนื้อหาไปยังชีวิตจริงตามประสบการณ์ และสิ่งแวดลอมแล้ว ยังทำให้นักศึกษามีความสามารถในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นอีกด้วยและยังสอดคล้องกับแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาพื้นฐานของการศึกษานอกโรงเรียน “คิดเป็น ”

5. กำหนดเนื้อหา จัดลำดับความสำคัญ และเรียบเรียงเนื้อหา กำหนดเวลาที่ต้องใช้ในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ให้กับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารระการประกอบอาชีพ รายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ

ตอนที่ 2 การพัฒนาและหาคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นที่ 1 การเตรียมเอกสารด้านวิชาการและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารระการประกอบอาชีพ รายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ (อช 31001) เกี่ยวกับโครงสร้างมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี แนวทางการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.3 วิเคราะห์ กำหนดเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา เพื่อให้สอดคล้องกับรายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ (อช 31001)

1.4 กำหนดหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้ร่วมกับครู กศน.ตำบล และนักศึกษาศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เลื่อนเนื้อหาการเรียนรู้เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา และแบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- หน่วยที่ 1 การสื่อสารและการค้าชายแดน
- หน่วยที่ 2 ธุรกิจการค้าชายแดน
- หน่วยที่ 3 ผลิตภัณฑ์สินค้าและช่องทางการจัดจำหน่าย
- หน่วยที่ 4 การตลาด
- หน่วยที่ 5 การกำหนดราคาและอัตราแลกเปลี่ยน
- หน่วยที่ 6 คำศัพท์และการสนทนาเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า

ขั้นที่ 2 การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ ดำเนินการ ดังนี้

2.1 กำหนดรูปแบบและสร้างของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดการสร้างชุดการเรียนรู้ของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 120) ; วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 131-139) ; ยุพิน พิพิธกุล (2545 : 117) ; สมฤดี ดุคหลิม (2552 : 86) และขวัญตา ทองใบ (2553 : 111-115) โดยกำหนดองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1.1 ชื่อชุดการเรียนรู้

2.1.2 รายละเอียดชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยคำอธิบายชุดการเรียนรู้ จุดประสงค์ ขอบข่ายเนื้อหา การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

2.1.3 คำแนะนำการใช้ เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

2.1.4 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย แนวคิด วัตถุประสงค์ ขอบข่ายเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ประจำหน่วย แบบทดสอบก่อนเรียนประจำหน่วย เนื้อหาประจำหน่วย กิจกรรมท้ายบทเรียนประจำหน่วย แบบทดสอบหลังเรียนประจำหน่วย เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียนและกิจกรรมท้ายหน่วย

2.2 นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบการวัดผล อีก 2 ท่าน ดังรายนามต่อไปนี้

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 1) ผศ.ดร.รณฤทธิ์ ทามณี (สาขาวิทยาการจัดการ) รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี 2) นายวรารุช พยัคฆพงษ์ (สาขาบริหารการศึกษา)

ผู้อำนวยการ (เชี่ยวชาญ) สถาบัน กศน. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดระยอง 3) นายสมโภชน์ กุศลรัตน์นาม (สาขาบริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลประเมินผล 1) นายเผด็จ เกาะสมบัติ (สาขารัฐประศาสนศาสตร์) ครูชำนาญการพิเศษ (ข้าราชการบำนาญ) ส่วนวิจัยและพัฒนา สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี 2) นางสาวฉันทลักษณ์ ศรีพา (สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา) ครูชำนาญการพิเศษ ส่วนวิจัยและพัฒนา สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เพื่อตรวจสอบเหมาะสมของเนื้อหาความชัดเจนและความถูกต้องของภาษาและกิจกรรม ที่ใช้ในชุดการเรียนรู้ เพื่อนำมาปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม และหาค่าดัชนีระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้

คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้

คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้

2.3 ผลตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่า IOC เท่ากับ .80 – 1.00 ขึ้นไป (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ตาราง 8 หน้า 148-149) ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสม นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญ ได้เสนอแนะให้ผู้วิจัยปรับปรุง ดังนี้

2.3.1 ตรวจสอบคำถูกผิดและแก้ไข

2.3.2 ปรับรูปแบบตัวอักษรให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน และให้ปรับรูปแบบตัวอักษรที่เป็นเงาออก เนื่องจากอ่านยาก

2.3.3 ในส่วนอื่นชัดเจน สวยงามดีมากแล้ว

2.4 ดำเนินปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน อีกครั้ง เพื่อประเมินคุณภาพ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดความหมายได้ ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	มีคุณภาพดีมาก
คะแนน 4	หมายถึง	มีคุณภาพดี
คะแนน 3	หมายถึง	มีคุณภาพพอใช้
คะแนน 2	หมายถึง	ต้องปรับปรุง
คะแนน 1	หมายถึง	ไม่มีคุณภาพ

2.5 นำผลจากการประเมินมาพิจารณาค่าเฉลี่ย เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการยอมรับคุณภาพของชุดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง	มีคุณภาพดีมาก
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง	มีคุณภาพดี
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง	มีคุณภาพพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง	ต้องปรับปรุง
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง	ไม่มีคุณภาพ

เกณฑ์ในการยอมรับว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ ผู้ศึกษากำหนดให้มีคุณภาพระดับดีขึ้นไป คือ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ผลปรากฏว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี ขึ้นไป และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านคือ ด้านแนวคิด จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมทำยบทเรียนประจำหน่วย และด้านแบบทดสอบท้ายชุดการเรียนรู้ พบว่า ทุกด้านมีคุณภาพอยู่ในระดับดีขึ้นไป (รายละเอียดปรากฏในตาราง 3 หน้า 100 -101 และภาคผนวก ง ตาราง 9 -11 หน้า 150 -155)

ขั้นที่ 3 การหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ตามเกณฑ์ 80/80 โดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนนอกกระบวน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ โดยนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่ปรับปรุงแล้วจากขั้นที่ 2 ไปใช้กับนักเรียนการศึกษานอกกระบวนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 35 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ให้เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักเรียนการศึกษานอกกระบวน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลังทดลองภาคสนามกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง มีประสิทธิภาพซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 คือ มีค่าเท่ากับ 84.00/84.70 (รายละเอียดปรากฏในตาราง 4 บทที่ 4 หน้า 102)

ต่อมาผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษาประสิทธิภาพภาคสนามมาดำเนินการปรับปรุงชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักเรียนการศึกษานอกกระบวน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มิให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น นำชุดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาการศึกษานอกกระบวนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จากอำเภอเมืองสุรินทร์ จำนวน 40 คน เพื่อการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ต่อไป

3.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา

เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ แบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ศึกษาหนังสือเรียนสาระการประกอบอาชีพ รายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ (อช 31001) และเนื้อหา เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา รวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลและประเมินผล วิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1.2 ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และมาตรฐานการเรียนรู้ รายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ (อช 31001) และวัตถุประสงค์การเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.1.3 สร้างตารางวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ เนื้อหา เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

3.1.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา โดยให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 60 ข้อ โดยแบ่งจากหน่วยการเรียนรู้ 6 หน่วย ๆ ละ 10 ข้อ รวมจำนวน 60 ข้อ เพื่อให้ได้ข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

3.1.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา จำนวน 60 ข้อที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

- คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์
- คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์
- คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ไม่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์

บันทึกผลการพิจารณาลงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในแต่ละข้อ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมทั้ง 5 ท่าน ปรากฏว่า ได้ค่า IOC มีค่าตั้งแต่ .80 – 1.00 จำนวน 32 ข้อ ซึ่งถือว่าใช้ได้จึงคัดเลือกไว้ (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ง ตาราง 12 หน้า 156-166)

3.1.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ที่แก้ไขแล้วไปทดลองกับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กศน. อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 35 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

3.1.7 ตรวจสอบให้คะแนนแบบทดสอบที่นักศึกษาทำได้โดยให้ 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบถูก และให้ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิด ไม่ตอบ หรือตอบเกิน 1 ข้อ

3.1.8 นำคะแนนที่ได้จากการตรวจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยวิเคราะห์ข้อทดสอบรายข้อ โดยใช้เทคนิคแบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ 33 % จากนั้นเลือกข้อที่มีค่าความยาก ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ ปรากฏว่าได้ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .23-.58 และค่าความยาก (p) ระหว่าง .18-.63 คัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.23-.58 และค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.33 – 0.63 จำนวน 30 ข้อ โดยตัดข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .14 และข้อสอบที่มีค่าความยากเท่ากับ .21 ทิ้ง(รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ง ตาราง 13 หน้า 167 -168)

3.1.9 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ที่คัดเลือก จำนวน 30 ข้อ มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ลิวิน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2543: 168; อ้างอิงจาก Kuder Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.85 (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ง หน้า 169)

3.1.10 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ที่ผ่านการปรับปรุงและหาคุณภาพแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เครื่องมือวัดความพึงพอใจที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผู้วิจัยพัฒนามาจาก ขวัญตา ทองใบ (2553) โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยสร้างแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ใช้เกณฑ์ ดังนี้

5	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจมาก
3	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง

2	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
1	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103)

ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51-5.00	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51-4.50	หมายถึง	พึงพอใจมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51-3.50	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51-2.50	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.50	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

3.2.2 นำแบบสอบถามความพึงพอใจ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คนชุดเดิม ประเมินแล้ว นำผลการประเมินมาดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงเชิง โครงสร้าง และความเหมาะสมของแบบสอบถามโดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

3.2.3 นำผลการพิจารณาเชิงปริมาณ นำมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องโดยจะคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องไม่ต่ำกว่า .50 ไว้ดำเนินการต่อปรากฏว่าแบบสอบถามทุกข้อได้ค่า IOC มีค่าตั้งแต่ .80–1.00 ซึ่งถือว่าใช้ได้ทุกข้อ (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ง ตาราง 14 หน้า 170)

3.2.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้า บริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไปใช้กับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอทาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 35 คน แล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) โดยใช้สูตรของครอนบัค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.85 (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ง หน้า 171)

3.2.5 จัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเตรียมไว้ใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองชนิด One-Group Pre-test Post-test Design ซึ่งมีกลุ่มทดลองกลุ่มเดียวทดสอบสองครั้ง (ล้วนสายยศ; และอังคณา สายยศ. 2539: 149) ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลอง One-Group Pre-test Post-test Design

กลุ่ม	ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
E	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

E	แทน	กลุ่มทดลอง
X	แทน	การเรียนรู้โดยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
T ₁	แทน	การทดสอบก่อนเรียน (Pre - test)
T ₂	แทน	การทดสอบหลังเรียน (Post - test)

4.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

4.2.1 ขั้นหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไปทดลองสอนกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 35 คน โดยจัดเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 คน ที่มีคนเก่ง 10 คน ปานกลาง 15 คน และอ่อน 10 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2 โดย 80 ตัวแรก คือ คะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบท้ายกิจกรรมแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80 และ 80 ตัวหลัง คือ ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน ที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80 พบว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองหลังทดลองภาคสนามกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 คือ มีค่าเท่ากับ 84.00/84.70

4.2.2 ขั้นรายงานผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยดำเนินการดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงตารางเวลาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	วัน เดือน ปีที่พบกลุ่ม
		การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน การชี้แจงการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ธันวาคม 2558
1	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การสื่อสารการค้าชายแดน	1. การสื่อสารและการค้าชายแดน 2. รูปแบบการค้าชายแดน 3. คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน	ธันวาคม 2558
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตลาด	1. ความหมายและความสำคัญของการตลาด 2. กลยุทธ์การตลาด 3. ส่วนประสมของการตลาด 4. คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการตลาด	ธันวาคม 2558
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ผลิตภัณฑ์สินค้าและช่องทางการจัดจำหน่าย	1. ผลิตภัณฑ์สินค้า 2. การจัดจำหน่ายและช่องทางการจัดจำหน่าย 3. คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์และช่องทางการจัดจำหน่าย	มกราคม 2559
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ธุรกิจการค้าชายแดน	1. ธุรกิจการค้าและประเภทของร้านค้าปลีก 2. ความหมายของการค้าส่ง 3. กลยุทธ์ตลาดการค้าส่ง 4. คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการค้า	มกราคม 2559
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การกำหนดราคาและอัตราแลกเปลี่ยน	1. การกำหนดราคา 2. รูปแบบการกำหนดราคา 3. สกุลเงินต่างๆและอัตราแลกเปลี่ยน	กุมภาพันธ์ 2559
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 คำศัพท์และการสนทนาที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้า	1. คำศัพท์เกี่ยวกับเครื่องใช้ไฟฟ้าและของที่ระลึก 2. คำศัพท์เกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม และผลไม้ 3. ประโยคที่ใช้ในการซื้อสินค้า 4. ประโยคที่เกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าเครื่องไฟฟ้า 5. บทสนทนาเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า	กุมภาพันธ์ 2559

4.2.3 นำข้อมูลจากข้อ 2 มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. การจัดการกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดการกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

5.2 เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ชุดเดียวกับการทดสอบหลังเรียน และสอบถามความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

5.3 ตรวจสอบให้คะแนนผลการทดสอบของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองครั้ง คือ ก่อนเรียนและหลังเรียน และผลการสอบถามความพึงพอใจแล้วนำมาคะแนนที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์จากผล ดังนี้

5.4.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน

5.4.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการทดสอบค่าที่ (t-test) แบบ t-test for Dependent Samples และเปรียบเทียบความพึงพอใจ โดยการทดสอบค่าที่ แบบ One Sample t-test

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการทดลองมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

6.1 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยใช้คำสั่ง โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ดังนี้

Analyze → Descriptive Statistics → Descriptive → Option → Mean

6.1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้คำสั่ง โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ดังนี้

Analyze → Descriptive Statistics → Descriptive → Option → Std. deviation

6.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

6.2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้คำสั่งใน โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ดังนี้

Analyze → Descriptive Statistics → Descriptive

6.2.2 การหาค่าความยาก (P) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้คำสั่งในโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ดังนี้

Analyze → Descriptive Statistics → Descriptive

6.2.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยแบ่งกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ เป็นกลุ่มละ 33% โดยใช้คำสั่งในโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ดังนี้

Analyze → Descriptive Statistics → Frequencies

6.2.4 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน

$$\text{สูตร KR-20} \quad r_{tt} = \frac{n}{(n-1)} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือ
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่งๆ นั่นคือสัดส่วนของคนทำถูกกับคนทำทั้งหมด
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่งๆ คือ $1 - P$
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนสอบของเครื่องมือทั้งฉบับ

6.2.5 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ตามวิธีของครอนบัค (Cronbach) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	n	แทน	จำนวนของแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนในแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามฉบับนั้นของเครื่องมือทั้งฉบับ

6.2.6 หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองฯ วิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละคะแนนระหว่างเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียนด้วยประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 ด้วยสูตร ดังนี้

E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) โดยใช้สูตร

$$E_1 = \frac{N}{A} \times 100 \quad \text{หรือ} \quad \frac{\bar{X}}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนที่ได้จากแบบฝึกหัดหรืองาน
	A	แทน	ผลรวมคะแนนเต็มจากแบบฝึกหัดหรืองาน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

E_2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์) โดยใช้สูตร

$$E_2 = \frac{N}{B} \times 100 \quad \text{หรือ} \quad \frac{\bar{F}}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของผลลัพธ์หลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของผลลัพธ์หลังเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

6.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

6.3.1 ใช้วิธีทางสถิติแบบ t-test dependent เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากคะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน โดยใช้คำสั่งใน โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ดังนี้

Analyze → Compare Mean → Independent sample t- test

6.3.2 ใช้วิธีทางสถิติแบบ t-test for one sample dependent เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนคณิตศาสตร์ที่เน้นเทคนิคเรียนรู้ด้านบริบท เรื่องสถิติเบื้องต้น ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 โดยใช้คำสั่งใน โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ดังนี้

Analyze → Compare Mean → One sample t- test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลผลและความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย (Mean)
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
$\sum D$	แทน	ผลรวมของความต่างเป็นรายคู่
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของความต่างเป็นรายคู่
μ_0	แทน	ค่าเฉลี่ยมาตรฐานที่ใช้เป็นเกณฑ์ (ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม)
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ที่ได้จากคะแนนระหว่างเรียนทุกชุดผ่านเกณฑ์การเรียนรู้อย่างน้อยร้อยละ 80
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ที่ได้จากจำนวนนักศึกษาที่ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์การเรียนรู้ที่กำหนดอย่างน้อยร้อยละ 80
\bar{D}	แทน	ค่าเฉลี่ยความแตกต่างของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t -distribution
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความอิสระ ($n-1$)
**	แทน	มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ที่พัฒนาไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

ตอนที่ 1. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

ในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ให้มีคุณภาพระดับดี และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยเนื้อหา 6 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียนหน่วยละ 6 ชั่วโมง รวมเวลาเรียนทั้งหมด จำนวน 36 ชั่วโมง แบ่งออกได้ ดังนี้

หน่วยที่ 1. การสื่อสารและการค้าชายแดน

หน่วยที่ 2. การตลาด

หน่วยที่ 3. ผลกระทบที่สินค้าและช่องทางการจัดจำหน่าย

หน่วยที่ 4. ธุรกิจการค้าชายแดน

หน่วยที่ 5. การกำหนดราคาและอัตราแลกเปลี่ยน

หน่วยที่ 6. คำศัพท์และการสนทนาเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า

เนื้อหาของชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับเนื้อหา ในรายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ (อช 31001) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีเนื้อหาประกอบด้วย 1) เรื่อง การงานอาชีพ 1.1) ความสำคัญ และความจำเป็นในการขยายอาชีพ 1.2) การขยายอาชีพในชุมชน ประเทศ และโลก 1.3) การขยายกระบวนการจัดการงานอาชีพในชุมชน สังคม ประเทศ และภูมิภาคโลก 5 ทวีป 2) เรื่อง ช่องทางการขยายอาชีพ 2.1) ความจำเป็นในการมองเห็นช่องทางการประกอบอาชีพ 2.2) ความเป็นไปได้ในการขยายอาชีพ 3) เรื่อง การตัดสินใจเลือกขยายอาชีพ 3.1) ภารกิจเพื่อความมั่นคงในการทำธุรกิจ

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของชุดการเรียนรู้ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1.1 การประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา โดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประเมินคุณภาพ ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยของผลการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้า
บริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา รายด้าน

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
	จุดประสงค์การเรียนรู้			
1	จุดประสงค์ของชุดกิจกรรมระบุชัดเจน	4.70	0.53	มากที่สุด
2	จุดประสงค์ของกิจกรรมระบุชัดเจน	4.50	0.63	มาก
3	มีความเป็นไปได้	4.23	0.56	มาก
	รวม	4.47	0.57	มาก
	เนื้อหา/ความรู้			
1	เนื้อหามีความถูกต้อง	4.57	0.73	มากที่สุด
2	เนื้อหามีความต่อเนื่อง	4.43	0.86	มาก
3	เนื้อหามีความเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด	4.50	0.68	มาก
4	เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์	4.43	0.86	มาก
5	เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.53	0.82	มากที่สุด
6	การใช้ภาษาเข้าใจง่ายไม่วกวน เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.37	0.85	มาก
	รวม	4.47	0.80	มาก
	กิจกรรมท้ายบท			
1	สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา	4.10	0.66	มาก
2	เวลาที่กำหนดเหมาะสม	4.53	0.63	มากที่สุด
3	มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	4.37	0.72	มาก
4	เรียงลำดับกิจกรรมเหมาะสม	4.50	0.57	มาก
5	ภาษาที่ใช้ชัดเจน	4.50	0.51	มาก
6	ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตประจำวัน	4.63	0.62	มากที่สุด
7	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดเป็น	4.40	0.68	มาก
	รวม	4.43	0.63	มาก
	แบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้			
1	แบบทดสอบสอดคล้องกับกิจกรรม	4.40	0.68	มาก
2	มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	4.50	0.73	มาก
3	ครอบคลุมเนื้อหา	4.43	0.63	มาก

4	จำนวนข้อคำถามเหมาะสม	4.40	0.72	มาก
	รวม	4.43	0.69	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.44	0.67	มาก

จากตาราง 3 สรุปผลการประเมินคุณภาพ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้า บริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวม เท่ากับ 4.44 ซึ่งแสดงว่าชุดการเรียนรู้มีคุณภาพทั้งฉบับในระดับมาก โดยด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ และด้านเนื้อหาความรู้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยมาก เท่ากับ 4.47

เมื่อพิจารณาผลการประเมินคุณภาพแต่ละรายการของแต่ละด้าน ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้พบว่า จุดประสงค์ของกิจกรรมระบุชัดเจน มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.70 ในขณะที่ด้านเนื้อหาความรู้ พบว่า เนื้อหามีความถูกต้อง มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.57 ส่วนด้านกิจกรรมท้ายหน่วย พบว่า กิจกรรมท้ายบทส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตประจำวันมีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.63 และด้านแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ พบว่า แบบทดสอบท้ายหน่วยมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับผู้เรียน มีค่าคะแนนเฉลี่ยมาก เท่ากับ 4.50

ตอนที่ 2. ประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย กัมพูชา ที่พัฒนาไปทดลองสอนกลุ่มตัวอย่าง

การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ผู้วิจัยได้นำชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับ นักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอทาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ สรุปผลได้ ดังนี้

จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ที่ปรับปรุงแล้วจากครั้งที่ 1) และครั้งที่ 2) ไปทดลองกับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน โดยมีนักเรียนคละกันทั้งเก่งและอ่อน เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ผลประเมินแสดง ดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

ชุดการเรียนรู้ เรื่อง	คะแนนระหว่างเรียน ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ของชุดการเรียนรู้ (รวมเต็มเฉลี่ย 60 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน ของชุดการเรียนรู้ (เต็ม 20 คะแนน)	E_1/E_2
การสื่อสารการค้าบริเวณ ชายแดนไทย - กัมพูชา	50.40 (84.00%)	16.94 (84.70%)	84.00/84.70

จากตาราง 4 สรุปได้ว่านักศึกษาทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 50.40 และทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 16.94 ดังนั้นจึง สรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.00/84.70 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และได้ทำการปรับปรุงชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา แล้วนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาหาค่าประสิทธิภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจต่อไป

การศึกษานำผลการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย กัมพูชา ที่พัฒนาไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ที่สร้างและพัฒนาขึ้นจนมีคุณภาพระดับดี และมีประสิทธิภาพ 84.00/84.70 นำไปใช้กับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยผู้วิจัยศึกษาผลการทดลองในประเด็น ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

การทดสอบ	n	\bar{X}	S.D.	t	df	p
ก่อนเรียน	40	11.30	.79	20.46**	39	.00
หลังเรียน	40	16.87	1.84			

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ของกลุ่มตัวอย่าง โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 11.30 ส่วนคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 16.87 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน และจากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนพบว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ตอนที่ 3. ความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความพึงพอใจของนักศึกษาต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
	ด้านตัวอักษร ภาษา และรูปเล่ม			
1	ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	4.25	.49	มาก
2	ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีตัวอักษร	4.30	.46	มาก
3	ความถูกต้องของภาษาที่ใช้	4.35	.48	มาก
4	ความสะดวกในการเรียนรู้เนื้อหาจากชุดการเรียนรู้	4.20	.52	มาก
5	ขนาดของชุดการเรียนรู้มีความพอเหมาะ	4.13	.55	มาก
	รวม	4.25	.35	มาก
	ด้านเนื้อหาและกิจกรรมเรียนรู้			
1	เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.13	.46	มาก
2	เนื้อหาเรียงลำดับอ่านเข้าใจง่าย มีความครบถ้วน ทันสมัย	4.30	.52	มาก
3	กิจกรรมทุกขั้นตอนน่าสนใจ ชวนให้ติดตามไม่เบื่อหน่าย และช่วยในการจำเนื้อหา	4.05	.50	มาก
4	การได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง	3.95	.75	มาก
5	การได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.15	.77	มาก
	รวม	4.12	.39	มาก

	ด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้			
1	การได้รับความรู้อย่างครบถ้วนตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.18	.71	มาก
2	การเกิดทักษะวิธีการคิดและเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตจริง	4.23	.58	มาก
3	เกิดทักษะการสื่อสารเพื่อการประกอบอาชีพการค้า	4.03	.58	มาก
4	การพัฒนาความก้าวหน้าในการเรียนของตนได้อย่างต่อเนื่อง	3.70	.69	มาก
5	การเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการสื่อสารเพื่อการประกอบอาชีพการค้า	4.20	.69	มาก
	รวม	4.07	.46	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.14	.33	มาก

จากตาราง 6 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา โดยรวมเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14, S.D. = 0.33$) เมื่อพิจารณารายด้านโดยรวม พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากทุกด้าน โดยมีความพึงพอใจรวมด้านตัวอักษร ภาษา และรูปเล่ม มากที่สุด ($\bar{X} = 4.25, S.D. = 0.35$) รองลงมาได้แก่ ด้านเนื้อหาและกิจกรรมเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.12, S.D. = 0.39$) และด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.07, S.D. = 0.46$) ตามลำดับ

ตาราง 7 เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับเกณฑ์ที่กำหนด

ชุดการเรียนรู้	ค่าร้อยละ	\bar{X}	S.D.	t	p	ระดับ
ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้า บริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา	85.25	4.35	.56	11.03	.00	มาก

$$**t (.01; df 32) = 2.4487$$

จากตาราง 7 พบว่า ความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 คิดเป็นร้อยละ 85.25 ซึ่งอยู่ในระดับมาก จึงสรุปได้ว่านักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (สูงกว่าร้อยละ 80) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา มีข้อสรุปเรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้

ข้อดี

1. นักศึกษาการศึกษานอกระบบได้รับความสุขจากการเรียน (N = 28) คิดเป็นร้อยละ 84.85
2. นักศึกษาการศึกษานอกระบบมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น (N = 20) คิดเป็นร้อยละ 60.61
3. นักศึกษาการศึกษานอกระบบยังมีโอกาสช่วยเพื่อนในกลุ่มคิดตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น และตรวจสอบผลงานในกลุ่ม (N = 18) คิดเป็นร้อยละ 54.55

ข้อเสนอแนะ

นักศึกษากการศึกษานอกระบบต้องการให้มีการพัฒนาชุดการเรียนแบบนี้กับรายวิชาอื่นที่มีเนื้อหายาก (N = 22) คิดเป็นร้อยละ 66.67

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

รายงานการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการและสรุปผล ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่อด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักศึกษามีความพึงพอใจ ต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในระดับมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกาบเชิงสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลเพื่อการหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้า บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา 1) การทดลองกับนักศึกษา จำนวน 4 คน 2) ไปทดลองกับนักศึกษา จำนวน 12 คน 3) ไปทดลองกับนักศึกษากลุ่มใหญ่ จำนวน 35 คน รวม 51 คน ในระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2558 - วันที่ 30 กันยายน 2558

2. การเก็บข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และศึกษาความพึงพอใจ ของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 40 คน ในระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2558 - วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2559 ที่ใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา 1) ให้นักศึกษาทดสอบก่อนเรียน (Pre - test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา โดยใช้สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกระบบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3) ให้นักศึกษาทดสอบหลังเรียน (Post - test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิม และสอบถามความพึงพอใจในการเรียน โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียน โดยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistic Packages for the Social Sciences) และ (Microsoft Excel) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าทีแบบ (t - test)

สรุปผลการวิจัย

1) ผลจากการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีคุณภาพในระดับดี ส่วนค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ได้เท่ากับ 84.00/84.70 ซึ่งเป็นค่าที่ใกล้เคียงกัน โดยต่างกันไม่เกินร้อยละ 5 แสดงว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามลำดับขั้น และเมื่อเทียบค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ที่ได้กับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่าแม้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ระหว่างเรียน และหลังเรียน บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ของชุดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ แสดงว่าแม้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ระหว่างเรียน และหลังเรียน บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ของชุดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ แต่ยังคงต้องปรับปรุงเนื้อหา กิจกรรมระหว่าง

เรียน และแบบทดสอบหลังเรียน ของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้จริง

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน สำหรับนักศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ศึกษาด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. นักศึกษามีความพอใจต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา โดยรวมเฉลี่ยในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ทุกด้าน ($\bar{X} = 4.14, S.D. = 0.35$)

จากที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ที่พัฒนาขึ้นมีเนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องความต้องการของผู้เรียน มีสื่อผสมที่สะดวกในการนำไปใช้ และทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ระดับภาษา มีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน สามารถสื่อสารโดยใช้คำ สำนวน และประโยคง่ายๆ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ได้ ผู้เรียนสามารถศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ทุกที่ทุกเวลาตามความพร้อมของตนเอง และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการสื่อสารเพื่อการค้าชายแดน

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย เสนอตามลำดับผลการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.00/84.70 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

ประการแรก ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ได้ดำเนินการตามหลักการสร้างชุดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนจากการวิจัย เช่น ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 120) ; ยุพิน พิพิธกุล (2545 : 117) ; สมฤดี ดุกหลิม (2552 : 86) เป็นต้น มีการศึกษาหลักสูตรการเรียนการสอนนอกกระบวนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เอกสารทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและได้ปรับปรุงแก้ไข ทั้งในด้านเนื้อหาสาระ ภาษา และระยะเวลาที่ใช้ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาประสิทธิภาพทั้งรายบุคคล รายกลุ่ม ก่อนนำชุดการเรียนการสอนไปใช้จริงซึ่ง

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี ภิรมย์เมือง และมาเรียม นิลพันธุ์ (2556: บทคัดย่อ) ที่ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้สื่อประสม เรื่องการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูและนักเรียนต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้สื่อประสม โดยมีสื่อประสมได้แก่ ซีดีรอม โปรแกรมนำเสนอ รูปภาพ ประกอบ 2) ชุดการเรียนรู้สื่อประสม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.17/84.17 3) ผลการเรียนรู้ก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้สื่อประสม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการใช้ คอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูลอยู่ในระดับดี และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้สื่อประสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวิน พงษ์มา (2558: บทคัดย่อ) การพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับแผนผังความคิด เรื่องธุรกิจกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้ 1) ชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับแผนผังความคิด เรื่องธุรกิจกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.34/85.35 2) ดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับแผนผังความคิด เรื่อง ธุรกิจกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.6267 หรือคิดเป็นร้อยละ 62.67 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับแผนผังความคิด เรื่อง ธุรกิจกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับแผนผังความคิด เรื่อง ธุรกิจกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 5) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับแผนผังความคิด เรื่องธุรกิจกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ จึงสามารถกล่าวได้ว่าการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนก่อนนำไปใช้ ทำให้ครูมั่นใจว่าชุดการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพในการทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้จริง โดยการหาประสิทธิภาพตามลำดับขั้นตอนจะช่วยให้ได้ชุดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและทำให้การสอนบรรลุความสำเร็จ ดังนี้

ประการที่สอง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดน ไทย - กัมพูชา ได้ดำเนินการตามหลักการสร้างชุดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ โดยมีการศึกษาหลักสูตร และวิเคราะห์เนื้อหาของกิจกรรม กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ วางแผนการจัดกิจกรรม

อีกทั้งผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ทั้งในด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษาเพื่อหาข้อบกพร่องของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองการทดลองใช้ และการนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง นอกจากนี้ได้มีการหาประสิทธิภาพก่อนนำชุดการเรียนการสอนไปใช้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2546 : 4) ได้ให้แนวทางในการสร้างสื่อขึ้นมาใหม่ เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลา ดำเนินการได้ตามความพร้อม และความเหมาะสมตามขั้นตอน ดังนี้สำรวจปัญหาและความต้องการของสังคม และจัดลำดับความสำคัญ ศึกษา และกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาวิเคราะห์จุดประสงค์และขอบเขตเนื้อหาของสื่อ กำหนดรูปแบบสื่อ สร้างสื่อตามรูปแบบที่กำหนด นำสื่อไปทดลอง วิเคราะห์ผล ปรับปรุงแก้ไข นำสื่อไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายติดตาม และประเมินผล และสอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (มนัส ประเทืองจิตร. 2542:15) อ้างอิงจาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2533: 495) โดยได้เสนอขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา ได้แก่ การกำหนดหน่วย หัวเรื่อง และมโนคติ ขั้นที่ 2 การวางแผนไว้ล่วงหน้า เป็นการกำหนดรายละเอียด ขั้นที่ 3 ผลิตสื่อการเรียน เป็นการผลิตสื่อประเภทต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน ขั้นที่ 4 หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนโดยนำไปทดลอง เพื่อช่วยตรวจสอบว่าสื่อการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพดีตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้

ประการที่สาม ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เป็นชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ใช้แหล่งเรียนรู้ธรรมชาติในท้องถิ่นซึ่งอยู่ในชุมชนที่ใกล้ตัวนักศึกษา คือ พื้นที่การค้าชายแดน ทำให้นักศึกษาเกิดความรู้ ความเข้าใจจากการสัมผัสธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติกิจกรรมนอกห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแบบจำลองอาร์ค ได้แก่ การเร้าความสนใจความรู้สึกร่วมกันกับเนื้อหา ความมั่นใจ และความพึงพอใจของนักศึกษา (สุวรรณ วัฒนวงศ์. 2533: 140) กล่าวคือ ความรู้สึกร่วมกันกับเนื้อหา หมายถึงการทำให้ นักศึกษารู้สึกว่าสิ่งที่ตนกำลังเรียนอยู่นั้น มีความหมายหรือมีประโยชน์ต่อตัวนักศึกษาเอง เช่น การใช้ตัวอย่างที่มีบริบทตรงกับความสนใจหรือตรงกับสาขาของนักศึกษา เป็นต้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ โนลล์ (Malcolm S. Knowles. 1975) มีองค์ประกอบพื้นฐานสรุปได้ ดังนี้ 1) ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีหากว่าเรื่องนั้นตรงกับความต้องการและความสนใจ 2) สถานการณ์ในชีวิตที่เกิดขึ้นถือเอาตนเองเป็นศูนย์กลาง

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ที่ผู้รายงานพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงเป็นการยืนยันว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา สำหรับนักศึกษา

นอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีส่วนช่วยนักศึกษาให้มีการพัฒนาและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นจริง

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการสื่อสารการคำนวณรายแดนไทย - กัมพูชา

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการเรียนด้วย เรื่องการสื่อสารการคำนวณรายแดนไทย - กัมพูชา มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจินดา เอี่ยมโอภาส (2552: 130) ได้ศึกษาชุดการเรียน “Learning Mathematics Through English” ที่เน้นทักษะการใช้ตัวแทน เรื่องความน่าจะเป็นที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนด้วยชุดการเรียน “Learning Mathematics Through English” ที่เน้น ทักษะการใช้ตัวแทน (Representation) เรื่องความน่าจะเป็นอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คำรงค์ศักดิ์ ทรัพย์เขื่อนขันธุ์ (2553: 127 - 137) พัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการนวดไทย การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการนวดไทย ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการนวดไทยที่สร้างจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา จะมีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ความรู้ทักษะการนวดไทยอยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้ความเข้าใจมาก และมีความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก และสอดคล้องกับสมถวิล เชสูงเนิน และพจนีย์ เสงี่ยมจิต (2557 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาชุดการสอน เรื่องงานเกษตรหมู่บ้านกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/7 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี จำนวน 45 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องงานเกษตรหมู่บ้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ และทักษะเกี่ยวกับงานเกษตร หมู่บ้านและชุดการสอนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.82/83.05 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องงานเกษตรหมู่บ้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องงานเกษตรหมู่บ้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ ชวรินทร์ พงษ์มา (2558 : บทคัดย่อ) การพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับแผนผังความคิด เรื่องธุรกิจกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้การ

งานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้ 1) ชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับแผนผังความคิด เรื่องธุรกิจกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.34/85.35 2) คำนีประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับแผนผังความคิด เรื่องธุรกิจกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.6267 หรือคิดเป็นร้อยละ 62.67 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับแผนผังความคิด เรื่อง ธุรกิจกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับแผนผังความคิด เรื่องธุรกิจกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 5) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือร่วมกับแผนผังความคิด เรื่องธุรกิจกับการดำรงชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

ประการแรก เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ และประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญในด้านจุดประสงค์ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ด้านกิจกรรม มีวิธีดีเป็นสื่อประกอบเพื่อให้นักศึกษาสามารถศึกษาด้วยตนเอง และมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายที่ฝึกปฏิบัติกิจกรรมนอกห้องเรียนเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้โดยเน้นนักศึกษาเป็นสำคัญ ทำให้นักศึกษาความอยากรู้อยากเห็น ได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2525: 45) โดยได้ให้แนวคิดในการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้ว่า การใช้ชุดการเรียนการสอนที่ได้ปรับปรุงและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ สามารถนำไปสอนนักศึกษาได้ตามประเภทของชุดการเรียนการสอน และระดับการศึกษา โดยมีขั้นตอนดังนี้ ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อพิจารณาพื้นฐานความรู้เดิมของนักศึกษา ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ขึ้นประกอบกิจกรรมการเรียน (ขั้นการเรียนการสอน) ขึ้นสรุปผลการเรียนการสอน เพื่อสรุปความคิดรวบยอดและหลักการที่สำคัญ ทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อดูพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป

ประการที่สอง การเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา มีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายเน้นให้นักศึกษามีความรู้และเข้าใจสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวมีการสำรวจสิ่งแวดล้อมในแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติทำให้นักศึกษาเข้าใจสภาพสิ่งแวดล้อม ได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริงจากการเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเป็นการ

นำเอาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ประโยชน์ในการจัดประสบการณ์ และทำให้เกิดการเรียนรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมอย่างไม่รู้ตัว ทำให้รู้สึกเรียนง่าย และสนุก โดยมีครูคอยช่วยชี้แนะแนวทางและให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ดีว่าการฟังคำบรรยายภายในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว และส่งผลให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังนั้นจึงควรให้นักศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ส่วนกิจกรรมนั้นควรจัดให้นักศึกษารู้สึกสนุก และได้เรียนรู้โดยไม่รู้ตัว จะทำให้นักศึกษาสนุกและเปลี่ยนความรู้สึกจากการเรียนที่ยากมาเป็นเรื่องง่ายส่งผลให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และใส่ใจสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ประการที่สาม กิจกรรมสอดคล้องกับวุฒิภาวะและความสามารถของนักศึกษา กิจกรรมเริ่มจากง่ายไปหายาก มีความต่อเนื่องในเนื้อหาวิชา เสริมสร้างความเข้าใจต่อชีวิตและธรรมชาติรอบตัวเปิด โอกาสให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียน นักเรียนได้สัมผัสกับสภาพแวดล้อมจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทฤษฎีเกี่ยวกับความพร้อมของ บรูเนอร์ (Bruner) ที่กล่าวว่า การจัดระบบระเบียบของเนื้อหาให้สอดคล้องกับประสบการณ์ของนักศึกษา ควรเรียงประสบการณ์จากง่ายไปหาประสบการณ์ที่ยาก และเมื่อจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับความเจริญองงามทางสติปัญญาของนักศึกษา นอกจากนี้ขั้นตอนการเรียนรู้ในกิจกรรม มุ่งพัฒนากระบวนการคิดของนักศึกษา มีความสนุกสนาน เชิญชวนให้เกิดความสนใจไม่น่าเบื่อหน่ายทำให้นักเรียนรู้สึกมีอิสระได้สัมผัสสิ่งแวดล้อมคุ้นเคยและเรียนรู้จากความเป็นจริงของชีวิตและธรรมชาติ อีกทั้งนักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถวัดผลและประเมินผล โดยการทำแบบทดสอบเมื่อเรียนจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งแบบทดสอบย่อยเป็นการวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนทำให้นักเรียนรู้ผลการเรียนรู้ของตนเอง และนำข้อบกพร่องมาแก้ไขให้ดีขึ้นและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ในบทเรียนต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เป็นการสนับสนุนสมมติฐานที่ว่านักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ความพึงพอใจของนักศึกษา ต่อด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจินดา เอี่ยม โอภาส (2552 : 130) ได้ศึกษาชุดการเรียนรู้ “Learning Mathematics Through English” ที่เน้นทักษะการใช้ตัวแทน เรื่องความน่าจะเป็นที่มีผล

ต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง หลังจากเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ “Learning Mathematics Through English” สูงกว่าก่อนเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ คำรงค์คีรี ทรัพย์เชื่อนจันทร์ (2553 : 127 - 137) พัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การนวดไทย การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการนวดไทย ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการนวดไทย ที่สร้างจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาจะมีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ความรู้ทักษะการนวดไทยอยู่ในเกณฑ์ระดับมีความรู้ความเข้าใจมาก และมีความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์ระดับมากและสอดคล้องกับ สมถวิล เชสูงเนิน และพจนีย์ เสงี่ยมจิต (2557 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาชุดการสอน เรื่องงานเกษตรหมู่บ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/7 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี จำนวน 45 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องงานเกษตรหมู่บ้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับงานเกษตรหมู่บ้าน และชุดการสอนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.82/83.05 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องงานเกษตรหมู่บ้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องงานเกษตรหมู่บ้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

ประการแรก ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา ที่พัฒนาขึ้นมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย มี 6 หน่วยการเรียนรู้ เน้นให้นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรมจริง เรียนรู้จากสิ่งรอบตัว รู้สึกอิสระ ได้สัมผัสสิ่งแวดล้อมโดยตรงซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเจตคติต่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด วิจารย์ พานิช (2556 : 3 - 37) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาสนุกกับการเรียนเป็นการสร้างความพึงพอใจให้นักศึกษามีองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด 2 อย่าง คือ แรงบันดาลใจกับการเรียนแบบที่นักเรียนลงมือปฏิบัติ (Learning By Doing) สอดคล้องกับแนวคิดของ บลูม (Bloom, 1976 : 72 - 74) ที่กล่าวว่า ถ้าสามารถจัดให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการก็จะคาดหวังได้ แน่แน่นอนว่านักศึกษาทุกคนได้เตรียมใจสำหรับกิจกรรมที่ตนเองเลือก นั้นด้วยความกระตือรือร้นพร้อมทั้งความมั่นใจ สามารถสังเกตเห็นความแตกต่างของความพร้อมทางด้านจิตใจได้อย่างชัดเจน และทำให้นักศึกษาเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและประสบผลสำเร็จสูง

สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ที่กล่าวถึงกฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) ว่าการเรียนรู้เกิดได้เมื่อมีความพร้อม ถ้าเมื่อถึงวุฒิภาวะ (Maturity) ย่อมมีผลให้ทำกิจกรรมในขั้นนั้นได้สำเร็จ ความพอใจย่อมตามมากับความสำเร็จ และกฎแห่งความพอใจ (Law of Effect) เมื่อมีการให้แรงจูงใจ การให้รางวัลและการเสริมแรงเป็นความพอใจก็จะส่งผลให้แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้จะได้ผลดีถ้าหากนักศึกษาเกิดความพอใจและถ้าไม่ได้รับความพอใจจะเกิดผลน้อย (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2533 : 321) และสอดคล้องกับทฤษฎีแบบจำลอง คือ ความมั่นใจหมายถึง การทำให้นักศึกษาทราบถึงสิ่งที่ตนเองควรคาดหวังในการเรียนอยู่นั้น มีความหมายหรือมีประโยชน์ต่อตัวนักศึกษาเอง เช่น การใช้ตัวอย่างที่มีบริบทตรงกับความสนใจหรือตรงกับสาขาของนักศึกษา และความพึงพอใจของนักศึกษา การทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนมากขึ้นนั้นทำได้โดยการจัดหากิจกรรมซึ่งเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ประยุกต์ใช้สิ่งที่ตนเรียนมากในสถานการณ์จริงและจัดหาผลป้อนกลับในทางบวก หลังจากที่นักศึกษาได้แสดงความก้าวหน้า และให้คำปลอบใจเมื่อนักศึกษาทำผิดพลาด ทั้งนี้จะต้องอยู่บนฐานของความยุติธรรม

ประการที่สอง ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ที่พัฒนาขึ้นเนื้อหาที่ใช้ในการทำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นเรื่องใกล้ตัวนักศึกษาและใช้แหล่งเรียนรู้ ทำให้นักศึกษาได้ทราบถึงความสำคัญของการเรียนรู้ และมีความสุขในการเรียนรู้ ซึ่งเรื่องดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อนักศึกษาโดยตรงทำให้นักศึกษาเกิดเจตคติต่อการเรียนนำไปสู่ความพึงพอใจใน การเรียนสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับความต้องการ (Maslow's Need Hierarchy) ของ มาสโลว์ (1954 : 80 - 101) ที่กล่าวว่ามนุษย์จะถูกจูงใจหรือกระตุ้น ให้ปฏิบัติงานอย่างไรอย่างหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการบางอย่างที่อยู่ภายในจิตใจนั้นคือ ความพึงพอใจของมนุษย์เกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการ ดังนั้นในการปลูกฝังเรื่องความรู้สึก อารมณ์ จำเป็นที่ต้องพยายามสอดแทรกในทุกกิจกรรมการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม ทุกเวลาและทุก โอกาสเท่าที่จะทำได้ แม้พฤติกรรมนี้จะไม่เกิดขึ้นทันทีทันใดก็ตาม แต่ในกาลข้างหน้าถ้ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นไปตามที่มุ่งหวังจะเป็นสร้างเจตคติและความพึงพอใจในการเรียนได้ในที่สุด

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษา ต่อด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ในระดับมาก ซึ่งผลดังกล่าวน่าจะมีสาเหตุมาจากความรู้ที่นักศึกษาได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมและจากประสบการณ์ตรงในชีวิตประจำวันของนักศึกษา ทำให้นักศึกษาสนใจและมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้จึงส่งผลต่อความรู้ที่เพิ่มขึ้นก่อให้เกิดความพึงพอใจในการเรียนด้วย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นเป็นการสนับสนุนสมมติฐานที่ว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ในระดับมาก

4. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

จากการที่นักศึกษามีความพึงพอใจต่อชุดการเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 นั้น ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการและขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชื่อมโยงกับประสบการณ์จริงเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลโดยการสำรวจ ทดลอง เปิดโอกาสให้ร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ส่งเสริมให้นักศึกษามีความเป็นตัวของตัวเอง เกิดความภาคภูมิใจในผลการปฏิบัติกิจกรรม นอกจากนี้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ที่สร้างขึ้นยังมีรากฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง Constructivism) การเรียนรู้จากสถานการณ์ (Situated Learning) และทฤษฎีกิจกรรม (Activity Theory) (Bennett; & Holman, 2002 : 165 - 166) จึงมีส่วนที่ทำให้ให้นักศึกษาเกิดความพอใจได้เรียนรู้จากวิธีการใหม่ๆ มีความตื่นตัว พยายามในการได้พบและเก็บสิ่งใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปกเทศ ชนะโยธา (2551 : 124) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ ทักษะกระบวนการ ทางคณิตศาสตร์ และความพึงพอใจ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียบนเครือข่าย อินเทอร์เน็ตที่สร้างขึ้นตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียบนเครือข่าย อินเทอร์เน็ต ที่สร้างขึ้นตามทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์ อยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา เป็นชุดการเรียนที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ มีการศึกษาจากหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ โดยส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริงด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้ช่วยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบที่เน้นให้นักศึกษาได้แสดงถึงศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง ส่งผลให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้จากชุดการเรียนได้อย่างต่อเนื่องสามารถสรุปองค์ความรู้ที่ศึกษาได้ด้วยตนเอง และมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของ เปียทิพย์ เขาไขแก้ว (2551 : 56) ที่พัฒนาชุดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ เรื่องทฤษฎีจำนวนเบื้องต้นที่เน้นการให้เหตุผล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อเนื้อหาทฤษฎีจำนวนเบื้องต้นและกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของขวัญฤตา ทองใบ (2553 : 70) ที่พัฒนาชุดการเรียน เรื่องป่าชายเลน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 1 โรงเรียนหลวงพ่อบานคลองด่านอนุสรณ์ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ความพึงพอใจต่อชุดการเรียน เรื่องป่าชายเลน อยู่ในระดับดี

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นเป็นการสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่านักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้อยู่ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา มีความพึงพอใจต่อชุดการเรียนอยู่ในระดับมาก

5. การนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตของนักศึกษา หลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้อยู่ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการประกอบอาชีพ ตามเกณฑ์ร้อยละ 80 สอดคล้องกับงานวิจัยของ คิม (Kim, 2008) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพในการเรียนรู้คำศัพท์ ภาษาอังกฤษของนักศึกษาโดยการใช้กิจกรรมมุ่งงานปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่กำลังเรียนวิชาภาษาอังกฤษจำนวน 64 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 34 คน ได้รับงานปฏิบัติที่มีระดับความยากง่ายแตกต่างกัน ได้แก่ ประเภทการอ่าน ประเภทการเติมข้อมูลที่ขาดหายไป และประเภทการแต่งเรื่อง ส่วนกลุ่มที่ 2 นั้นมีจำนวนนักศึกษา 30 คน ได้รับการทำงานปฏิบัติที่มีระดับความยากง่ายอยู่ในระดับเดียวกัน โดยงานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะทำการเปรียบเทียบระหว่างงานปฏิบัติที่มีลักษณะซับซ้อนกับงานปฏิบัติที่มีลักษณะเรียบง่าย ซึ่งใช้เวลาในการทำการทดลอง 2 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยการใช้งานปฏิบัติที่มีลักษณะซับซ้อนคือมีระดับความยากง่ายแตกต่างกันออกไปนั้นสามารถทำให้การเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทาวาโคลิ และฟอสเตอร์ (Tavakoli; & Foster, 2008) ได้ทำการศึกษาการพัฒนา ความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองโดยการใช้กิจกรรมมุ่งงานปฏิบัติ จุดมุ่งหมายของการวิจัยคือ การเปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาในด้านความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว และความซับซ้อนของไวยากรณ์ โดยการใช้งานปฏิบัติที่มีลักษณะแตกต่างกัน คือ เป็นงานปฏิบัติที่มีความเรียบง่ายกับงานปฏิบัติที่มีความซับซ้อนโดยทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งมีจำนวนนักศึกษา 40 คน เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 19 -47 ปี ได้รับงานปฏิบัติที่มีความซับซ้อน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งมีจำนวน 60 คน เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 19 - 45 ปี ได้รับงานปฏิบัติที่มีความเรียบง่ายโดยงานปฏิบัติที่ใช้นั้น เป็นงานปฏิบัติในลักษณะให้นักศึกษาเล่าเรื่องจากภาพเหตุการณ์ที่กำหนดให้ ผลปรากฏว่านักศึกษากลุ่มที่ได้รับงานปฏิบัติที่มีความซับซ้อนนั้นสามารถทำให้นักศึกษามีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษในด้านความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว และความซับซ้อนของหลักไวยากรณ์ ได้ ดีกว่านักศึกษากลุ่มที่ได้รับงานปฏิบัติที่มีความเรียบง่าย ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

ประการแรก ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ผู้รายงานกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวุฒิภาวะและความสามารถของนักศึกษา กิจกรรมเริ่มจากง่ายไปหายาก มีความต่อเนื่องในเนื้อหาวิชา เสริมสร้างความเข้าใจต่อชีวิตและธรรมชาติรอบตัวเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียน นักเรียนได้สัมผัสกับสภาพแวดล้อมจริง จึงส่งผลให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอร์น ไคค์ (Thorndike) ที่กล่าวถึง กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) ว่าการเรียนรู้เกิดได้เมื่อมีความพร้อม ถ้าเมื่อถึงวุฒิภาวะ (Maturity) ย่อมมีผลให้ทำกิจกรรมในขั้นนั้นได้สำเร็จ ความพอใจย่อมตามมากับความสำเร็จ การตอบสนองจะได้ผลดีเมื่อร่างกายมีความพร้อมที่จะกระทำ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุด เมื่อนักศึกษาพร้อมที่จะตอบสนองกฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) เมื่อมีการฝึกทำบ่อย ๆ มีการทดสอบความสามารถแล้วตามด้วยแรงเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับแรงเสริมจะแน่นขึ้นจนเกิดความเคยชิน อาจกล่าวได้ว่าในกิจกรรมการเรียนรู้ถ้าได้มีการฝึกปฏิบัติหรือกระทำบ่อย ๆ จะเกิดทักษะหรือมีความชำนาญ แต่ถ้าขาดการฝึกหัด ความชำนาญก็จะลด และสอดคล้องกับทฤษฎีแบบจำลองคือความรู้สึเกี่ยวกับพันธะเนื้อหา หมายถึงการทำให้ นักศึกษารู้สึกว่าสิ่งที่ตนกำลังเรียนอยู่นั้น มีความหมายหรือมีประโยชน์ต่อตัวนักศึกษาเอง เช่น การใช้ตัวอย่างที่มีบริบทตรงกับความสนใจหรือตรงกับสาขาของนักศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ในที่สุด

ประการที่สอง ผู้รายงานได้มีการจัดลำดับการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน เป็นระบบ มีคำชี้แจงบทบาทการเรียน นักศึกษาสามารถทราบเป้าหมายของการเรียนจากจุดประสงค์ชุดการเรียนรู้ และในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบความรู้ความเข้าใจจากการทดสอบท้ายหน่วยการเรียน ทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ดังนั้นนักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา จึงมีผลการเรียนที่สูงขึ้น ดังที่ วราภา โภธิสัทธา (2532 : 17-18) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ไว้ว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบจะช่วยให้ นักศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ได้ดี เนื่องจากนักเรียนมีโอกาสประยุกต์ใช้สิ่งที่ตนได้เรียนมาแล้ว ประกอบกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา มีกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นทำให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ เกิดความสนุกสนานในการทำกิจกรรม ได้รับความสนใจของนักศึกษาทำให้นักศึกษาไม่เกิดความเบื่อหน่ายเนื่องจากนักศึกษาได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ เพียเจต์ ได้ให้แนวคิดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาการตนเอง (นิรมล ศตวุฒิ. 2526 :138) เพื่อการพัฒนาการของนักศึกษาโดยคำนึงถึงความ

พร้อมและเวลาของพัฒนาการที่แตกต่างกันของนักศึกษาแต่ละคน การให้ความคิดใหม่ การฝึกทักษะใหม่หรือการตัดสินใจว่าควรใช้เทคนิคการเรียนการสอนอย่างไร ต้องคำนึงถึงสิ่งที่ไม่สามารถบังคับให้นักศึกษารู้ได้ทั้งหมด แต่สามารถสร้างหรือเตรียมสิ่งแวดล้อม และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากการที่ศึกษาแล้วพบว่า นักศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดน ไทย – กัมพูชา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีความพึงพอใจชุดการเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงว่า

1.1 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดน ไทย-กัมพูชา มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ และมีผลการเรียนของผู้เรียนหลังใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่าก่อนเรียน ดังนั้น ครูผู้สอนในรายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1.1.1 ครูควรให้คำแนะนำการใช้ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ซึ่งชุดการเรียนประกอบด้วย เอกสารชุดการเรียน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของชุดการเรียน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของแต่ละหน่วยการเรียน กิจกรรมท้ายหน่วยของหน่วยการเรียน สื่อวีดิทัศน์การออกเสียงคำศัพท์ภาษาเขมร ซึ่งให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง เนื้อหามี 6 หน่วยการเรียน โดยใช้เวลาในการศึกษาตลอดชุดการเรียน 36 ชั่วโมง

1.1.2 ครูควรให้คำแนะนำการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนศึกษา ขอบข่ายเนื้อหา และวิธีการศึกษา ในการศึกษาแต่ละหน่วยการเรียนให้ปฏิบัติตามดังนี้

(1) ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนของชุดการเรียน แล้วตรวจเฉลยที่ให้ไว้ท้ายแบบทดสอบ

(2) ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ของหน่วยการเรียน แล้วตรวจเฉลยที่ให้ไว้ท้ายหน่วยการเรียน

(3) ให้ผู้เรียนอ่าน แนวคิด วัตถุประสงค์ ขอบข่ายเนื้อหา ในแต่ละหน่วยการเรียน

(4) ให้ผู้เรียนอ่านเนื้อหาทุกหน่วยการเรียนรู้ให้เข้าใจ และศึกษาคำศัพท์จากสื่อวีดิทัศน์ ที่แนบมากับสื่อเอกสารประกอบการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนสามารถศึกษาในหน่วยการเรียนรู้ใดก่อนก็ได้ตามความสนใจ

(5) ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน และกิจกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้ โดยมีแนวตอบท้ายหน่วยการเรียนรู้

(6) ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ของชุดการเรียนรู้ แล้วตรวจเฉลยที่ให้ไว้ท้ายแบบทดสอบ

(7) เมื่อผู้เรียนศึกษาชุดการเรียนรู้จบแล้ว ครูควรแนะนำให้ผู้เรียนฝึกทักษะการฟัง และการพูดภาษาเขมรกับเพื่อนนักศึกษา ผู้ประกอบอาชีพ ประชาชนทั่วไป อยู่เสมอ เพื่อเพิ่มพูนทักษะการสื่อสารด้วยภาษาเขมร ผู้เรียนสามารถศึกษาเพิ่มเติมจาก [youtube.com/results?search query= ไปจิตร ผุดเพชรแก้ว](https://www.youtube.com/results?search_query=ไปจิตร+ผุดเพชรแก้ว)

(8) ครูควรแนะนำให้ผู้เรียนศึกษาชุดการเรียนรู้ซ้ำ เพื่อป้องกันลืมทักษะภาษาเขมร ครูแนะนำให้ผู้เรียนศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษาเขมรเพื่อการค้าขายแดน จากสื่อ และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ

1.2 สำนักงาน กศน. ควรจัดพิมพ์และเผยแพร่ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา เพื่อนำไปใช้กับนักศึกษา กศน. และประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจ เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ที่จัดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการเรียนรู้วิธีอื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง การจัดการเรียนรู้โดยพาผู้เรียนไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในรายวิชาอื่น ๆ ให้มากขึ้น เพื่อช่วยเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยที่ผู้เรียนสนใจและต้องได้เรียนรู้เพิ่มความรู้ความเข้าใจ ทักษะปฏิบัติ และพึงพอใจต่อสิ่งที่ตนต้องการ

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา ในรูปแบบสื่อ อื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้โดยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน E-book บทเรียนออนไลน์ สื่อผสม

2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา ในพื้นที่การค้าชายแดนที่ทำการค้ากับประเทศไทย เช่น ภาษาลาว ภาษามลายู ภาษาพม่า และควรศึกษาบริบท สภาพ ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ในพื้นที่ที่มีการค้าชายแดนและใช้ภาษาที่กล่าวมาในการสื่อสาร เพื่อใช้เป็นฐานในการวิจัยและพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่3) พ.ศ. 2553.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2542). การปฏิรูปการศึกษาตลอดชีวิต : กรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : รัฐสภาพิมพ์.
- การค้าต่างประเทศ, กรม. กระทรวงพาณิชย์. (<http://www.dft.go.th>). สถิติการค้าชายแดน, มิถุนายน 2556.
- กองวิจัยทางการศึกษา. (2545). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรมระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน, สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2555). หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารความรู้พื้นฐาน. เอกสารลำดับที่ 37/2555. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- กรชกร ชวติ. (2544). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา. สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิจัยทางการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กาญจนา เกียรติประวัติ. (2524). วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ขวัญตา ทองใบ. (2553). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ป่าชายเลน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหลวงพ่อบานคลองด่านอนุสรณ์ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยงค์ พรหมวงศ์. (2523). เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เล่ม 1 หน่วยที่ 1-8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2537). ชุดการสอนระดับประถมศึกษา. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อ การสอนระดับประถมศึกษา หน่วยที่8-15. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยยุทธ บุญธรรม. (2549). การพัฒนาชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยการสอนแบบคนพบเรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

- ศรีนครินทร์วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชวิน พงษ์มา. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ตามทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการทำโครงการและการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2550). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.
- ชานนท์ ศรีพองงาม. (2549). การพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ (Student Teams Achievement Division: STAD) เรื่อง จำนวนจริง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฐิตาพร วิกาวาณิช. (2553). การพัฒนาชุดการเรียนรู้วรรณคดีด้วยตนเองเรื่องอิเหนา ตอน ตี๊กกะหมังกุหนิง. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.
- ดำรงศักดิ์ ทรัพย์เชื้อนขันธุ์. (2553). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. เรื่องการนวดไทย. ปรินุญาการศึกษาคุุณัฐบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร.
- ทศนาแยมมณี. (2551). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนกร คุ้มบุญ. (2548). การสร้างชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่องเส้นขนานที่เน้นทักษะการให้เหตุผลและการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.
- ธีระชัย ปุณณโชติ. (2537). การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปเส้นทางสู่อำจารย์ 3. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิพนธ์ สุขปริยดี. (2519). นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2526). ชุดการเรียนรู้แบบเอกัตบุคคลน่าจะมีบทบาทในมหาวิทยาลัยตลาดวิชา. รวมคำแหง, 1, 138 – 145
- นฤมล ตั้งประพตติ. (2553). ผลของโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีต่ออุณหภูมิภาวะทางอาชีพด้านเจตคติ. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.
- บุญเกื้อ ควรรหาเวช. (2543). นวัตกรรมการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : เอส อาร์ พรินติ้ง.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2532.) **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย**. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2528). **การวิจัยสำหรับครู**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2524). **การสร้างแบบทดสอบ 1**. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- ปกเกศ ชนะโยธา. (2551). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ที่ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์และความพึงพอใจของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ มัลติมีเดียบนเครือข่าย อินเทอร์เน็ต ที่สร้างขึ้นตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาเทคโนโลยี). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปัญญาพร แส่นจันทร์. (2558). **ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเคมี ที่เน้นความรู้คุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**. ปรินญานิพนธ์ ก.ศ.ม. (สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปรียา ตรีศาสตร์. (2530). **การสร้างชุดการสอนวิชาภาษาไทย (ท 402) เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์**. ปรินญานิพนธ์ ก.ศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประกิจ รัตนสุวรรณ. (2525). **การวัดและการประเมินผลทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเสริฐชัย แซ่อึ้ง. (2554). **ชุดการเรียนรู้เรื่องโครงที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา). คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เปี้ยทิพย์ เขาใจแก้ว. (2551). **ชุดการเรียนรู้การสอนคณิตศาสตร์ เรื่องทฤษฎีจำนวนเบื้องต้นที่เน้นการให้เหตุผลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา). คณะวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พงศ์ศักดิ์ ศรีวรกุล. (2547). **ศักยภาพของ อบต. ในการดำเนินงานจัดการการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา เขตการศึกษา 9 อุดรธานี**. ม.ป.ท. (เอกสารอัดสำเนา).
- พัชรีย์ พลาวงค์. (2536). **การเรียนรู้ด้วยตนเอง**. วารสารรามคำแหง, 54 (กุมภาพันธ์) : 83.
- พรรณพร วรรณลักษณ์. (2548). **การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการส่งนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงออกฝึกงานในสถานประกอบการของวิทยาลัยเทคนิคในเขตการศึกษา 11**. ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม). สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

- ไพศาล หวังพานิช. (2523). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มณี โพธิ์เสน. (2543). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนโพธิ์เสนวิทยา อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (สาขาบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2533). พัฒนาการวัยรุ่นและการอบรม. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์.
- ยุพิน พิพิธกุล; และ อรพรรณ ต้นบรรจง. (2531). สื่อการเรียนการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุพิน พิพิธกุล. (2545). การเรียนการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2551). การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุคส์พับลิเคชั่นส์.
- ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. (2536). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- _____. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก ภาควิชาวัดผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สุริยวิสาสน์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). พัฒนาหลักสูตรการสอน - มิติใหม่. กรุงเทพฯ : ธเนศวรการพิมพ์.
- วัชรินทร์ บุญมาคิด. (2532). การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีและการคิดอย่างมีเหตุผล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). ครูเพื่อศิษย์ วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : ตาตาพับลิเคชั่น.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : פרิกหวานกราฟฟิค.
- วิญญา วิศาลาภรณ์. (2530). การสร้างแบบทดสอบ. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- วิภาภรณ์ เตโชชัชวุฒิ. (2533). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบ

- สืบเสาะหาความรู้กับการเรียนตามปกติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา).
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วราภา โพธิ์สัทธา. (2532). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการ
สอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนและสอนตามแผนการสอน
ของศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วารุณี ภิรมย์เมือง และมาเรียม นิลพันธ์. (2556). การพัฒนาชุดการเรียนรู้สื่อประสม เรื่อง การใช้
อินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสาร. สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเจริญธรรม
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิไล รัตนพลที. (2548). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียน
วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปซิปปา.
สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545). กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินติ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 - 2555. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2553). หลักสูตรการศึกษานอกระบบ
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระความรู้พื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
เอกพิมพ์ไท จำกัด.
- _____. (2555). คู่มือแผนการจัดการเรียนรู้รายบุคคล. สำนักงาน กศน.จังหวัดตาก.
- สุจินดา เอี่ยมโอกาส. (2552). ผลการใช้ชุดการเรียน “Learning Mathematics Through English”
ที่เน้นทักษะการใช้ตัวแทน (representation) เรื่อง ความน่าจะเป็นที่มีต่อผลสัมฤทธิ์
และเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุชา จันทร์อม. (2522). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. (2533). การพัฒนาชุดการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง ในการแก้โจทย์
ปัญหาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปรินญานิพนธ์ ค.ม.

- (หลักสูตรและการสอน) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุนทรีย์ หิมารัตน์. (2533). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความคงทนในการเรียนรู้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมหญิง กลั่นศิริ. (2523). เทคโนโลยีทางการศึกษา. นครปฐม : แผนกบริหาร สำนักงานอธิการบดี พระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมถวิล เชสูงเนิน และพจนีย์ เสี่ยงมจิตรต์ (2557). การพัฒนาชุดการสอน เรื่อง งานเกษตรคู่บ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมฤดี ดุกหลิม. (2552). การพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เรื่อง อสมการเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2533). จิตวิทยาการเรียนรู้วัยผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). 20 วิธีจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมค่านิยม และการเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- อาเซียน, กรม. กระทรวงการต่างประเทศ. (2555). ท่องโลกอาเซียน. ปทุมธานี : บริษัททอทิฤทธิ์ จำกัด.
- เอกสารสาระหลักการและแนวคิดประกอบการดำเนินงาน กศน. (2546). คัมภีร์ กศน. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด. เอ็น.เอ.รัตนะเทรตคัง.
- อัจฉรา สุขารมณ และอรพินทร์ ชูชม. (2530). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปริญญาตรี ปัญหาส่วนตัวทัศนคติและนิสัยในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. ของนิสิตระดับปริญญาโท. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อุทุมพร จามรมาน. (2540). ข้อเสนอ : การสร้างและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พันธ์.
- อรอุมา ไชโยธา. (2547). การพัฒนาชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้วยตนเองแบบสับสนสอบสวนที่ใช้การคูณประกอบ เรื่องระบบจำนวนเต็ม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- Bennett, Judith. (2005a). **Bringing science to life : the research evidence on teaching science in context**. Department of Educational Studies. n.p. : University of York.
- Bennett, Judith; & Holman, John. (2002). Context-based Approaches to the Teaching of Chemistry : What are they and What are their Effects?. **In Chemical Education : Toward Research-based Practice**,p.165-184. Netherlands: Kluwer Academic Publishers.
- Bloom, B.S. (1976). **Human Characteristic and School Learning**. New York : McGraw –Hill.
- Brown, James W. (1969) **A .V. Instruction Technology , Media and Method**. New York : McGraw-Hill.
- Cardarelli, Sally M. (1973). **Individualized Instruction Programmed and Material**. New York : Englewood Cliffs.
- Carroll, John B. (1963). “A Model of School Learning ,” **Teachers College Record**. 64(8): 723–733.
- Center for Occupational Research and Development. (2009a). **What is Contextual Learning?**. Retrieved May 19, 2009, from www.cord.org/contextual-learningdefinition.
- (2009b). **The REACT Strategy**. Retrieved May 19, 2009, from [www.cord.org/The react-learning-strategy](http://www.cord.org/The-react-learning-strategy).
- Crawford, Michael; & Witte, Mary. (1999). Strategies for Mathematics: Teaching in Context. **Educational leadership**. 57: 34–38.
- Darkwah, V.A. (2006). **Undergraduate nursing students’ level of thinking and self-efficacy in patient education in a Context- Based learning Program**. Dissertation M.N. (Nursing). Alberta : Faculty of Nursing, University of Alberta Canada.
- Duane, James E. (1973). **Individualized Instructional Program and Materials**. Englewood Cliffs, N. J. : Educational Technology Publication.
- Gilbert, John K. (2006). **On the Nature of “Context” in Chemical Education**. *International Journal of Science Education*. 28(9) : 957-976.
- Good, Carter V. (1973). **Dictionary of Education**. 3rd ed. New York: McGraw-Hill Book.
- Herzberg, F., Bernard M. & Barbara B. S. (1959). **The Motivation to Work**. New York: John Wiley and Sons
- Houston, Robert W. et al. **Developing Instructional Module**. Texas : University of Houston, 1972.

- Hull, D. (1993). **Contextual Learning**. Retrieved September 29, 2009, from <http://www.ncrel.org/sdrs/areas/issues/envrnmnt/stw/sw1lk3.htm>
- Kapfer, Philip G. & Kapfer, B. Mirian. (1972). Introduction to Learning Package. **In American Education**. Englewood Cliffs, New Jersey: Educational Technology Publication.
- Kemp, J.E. and Dayton, D.K. (1985). **Planning and Production Instructional Media**. 5th ed. New York : Harper and Row.
- Kim, J., Morris, J. D., & Swait, J. (2008). **Antecedents of True Brand Loyalty**. *Journal of Advertising*, **37**(2), 99-117.
- Malcolm S Knowles, M.S. (1975). **Self – directed Learning**. A Guide for Learners and Teachers. New York: Association Press.
- Kuder, G. F., & Richardson, M. W. (1937). **The theory of the estimation of test reliability**. *Psychometric*, **2**(3), pp. 151-160.
- Maddox, Harry. (1963). **How to study**. London: Wyman Ltd.
- Maslow, A.H. (1954). **Motivation and Personality**. New York : Harper and Row.
- Moore, Kenneth D.; & Quinn, Cheri. (1994). **Secondary Instructional Methods**. Madison, Wis.:WCB Brown & Benchmark.
- Morse, Nancy C. (1995). **Satisfaction in the White Collar Job**. Michigan: University of Michigan.
- Prescott , Daniel A. (1961). Report of Conference on Child Study. **Education Bulletin**. Faculty of Education. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Rawat, D.S. ; & Gupta, S.L. (1970). **Education Wastage at the Primary Level. A Handbook For Teachers**. New Delhi: S.K. Kitchula at Nalanda Press.
- Sears, Susan Jones. (2002). **Contextual teaching and learning: a primer for effective instruction**. Bloomington, Ind.: Phi Delta Kappa Educational Foundation.
- Skinner, B.F. 1972. **Beyond Freedom and Dignity**. New York : Alfred A. Knopf.
- Tavakoli, P., & Foster, P (2008). Native speakers and task performance: Comparing The Journal of Asia TEFL 113 effects on complexity, fluency, and lexical diversity. *Language Learning*.
- Thorndike, Edward Lee. (1975). **Connectionism Theory**. University of London.
- University of Southern California. (2009). **Teaching & Learning**. Retrieved May 1, 2009,

from www.usc.edu/programs/cet/resources/learn/context.html

- Warren, Beasley. (2006). **The Influence of Science Standard and Regulation on Teacher Quality and Curriculum Renewal : An Australia Perspective.** In Sunal, Dennis W. and Wright Emmett L. *The Impact of state and National Standard on K-12 Science Teaching.* U.S.A. : LAP-Information Age Publishing Inc.
- Webber, George. (1977, February). The Culture of Individualized Instruction in, **Education Leadership.** 34(5): 329.
- Wallerstein, H.A. (1971). **Dictionary of Psychology.** New York : Penguin Books, Inc.
- UNESCO. (2000). **Scientific and Technological Literacy for all.** [*online*]. Available From <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001200/120041Eq.pdf> [*August 6, 2001*]

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผศ.ดร.รณฤทธิ์ ทามณี ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน คณะเทคโนโลยี
อุตสาหกรรมศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
(สาขาวิทยาการจัดการ)
2. นายวรารุช พย์คมพงษ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ (เชี่ยวชาญ) สถาบัน กศน. ภาคตะวันออกเฉียง
จังหวัดระยอง (สาขาบริหารการศึกษา)
3. นายสมโภชน์ กุศลถันนาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
(สาขาบริหารการศึกษา)
4. นายเผด็จ เกาะสมบัติ ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ (ครูชำนาญการพิเศษ) ส่วนวิจัย
และพัฒนา สถาบัน กศน. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(สาขารัฐประศาสนศาสตร์)
5. นางสาวฉันทลักษณ์ ศรีผา ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ ส่วนวิจัยและพัฒนา
สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(สาขาวิจัยและสถิติทางการศึกษา)

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

131

ที่ ศธ. 0210.10/๐๑๗

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “ศ.อ.ศ.อ.”
อ. เมือง จ.อุบลราชธานี 34000

25 มีนาคม 2558

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ศศ.ดร.รณฤทธิ์ ทามณี

ตามที่ สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ดำเนินงาน โครงการผลิตสื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพการค้าขายแดนพัฒนาสื่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ในการประกอบอาชีพของประชาชนและนักศึกษา กศน.ที่อาศัยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ทั้งยังเป็นการจัดการศึกษาคตามอัธยาศัย จึงจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาและเครื่องมือก่อนจะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว สถาบัน กศน. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิเชียรโชติ ไสยกุล)

ผู้อำนวยการสถาบัน กศน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

โทร 045 - 311511

โทรสาร 045 - 313479

132

ที่ ศธ. 0210.10/0๙๗

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “ศ.อ.ศ.อ.”
อ. เมือง จ.อุบลราชธานี 34000

๒๕ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นายวราวุธ พยัคฆพงษ์

ตามที่ สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ดำเนินงาน โครงการผลิตสื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพการค้าขายแดนพัฒนาสื่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ในการประกอบอาชีพของประชาชนและนักศึกษา กศน.ที่อาศัยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ทั้งยังเป็นการจัดการศึกษาคตามอัธยาศัย จึงจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาและเครื่องมือก่อนจะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว สถาบัน กศน. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีเชียรชาติ ไสอุบล)

ผู้อำนวยการสถาบัน กศน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

โทร 045 - 311511

โทรสาร 045 - 313479

133

ที่ ศธ. 0210.10/๐๙๗

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “ศ.อ.ศ.อ.”
อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000

๒๕ มีนาคม 2558

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้ช่วยฯ

เรียน นายสม โภชน์ กุลรัตน์นาม

ตามที่ สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ดำเนินงาน โครงการผลิตสื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพการค้าขายแผนพัฒนาสื่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ในการประกอบอาชีพของประชาชนและนักศึกษา กศน.ที่อาศัยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ทั้งยังเป็นการจัดการศึกษาคามอัธยาศัย จึงจำเป็นต้องให้ผู้ช่วยฯตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาและเครื่องมือก่อนจะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตแต่งตั้งท่านเป็นผู้ช่วยฯเพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว สถาบัน กศน. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีเชียรโชติ ไส้อุบถ)

ผู้อำนวยการสถาบัน กศน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

โทร 045 - 311511

โทรสาร 045 - 313479

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ที่ / 2558

วันที่ 25 มีนาคม 2558

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการ สถาบัน กศน. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตามที่ ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้ดำเนินงาน โครงการผลิตสื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ การค้าชายแดนและพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ ในการประกอบอาชีพของประชาชนและนักศึกษา กศน. ที่อาศัยบริเวณชายแดนไทย ทั้งยังเป็น การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย จึงจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาและเครื่องมือก่อน นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อจัดทำรายงาน ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่า น.ส.ฉันทลักษณ์ ศรีพา เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านการวัดและประเมินผล จึงใคร่ขออนุญาต แต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้ ความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา

(นายไพจิตร สุทธิเพชรแก้ว)

25 มีนาคม 2558

๐๗๑๓

ผู้อำนวยการสถาบัน กศน. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ที่ /2558

วันที่ 25 มีนาคม 2558

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการ สถาบัน กศน. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตามที่ ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้ดำเนินงานโครงการผลิตสื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ การค้าชายแดนและพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ ในการประกอบอาชีพของประชาชนและนักศึกษา กศน.ที่อาศัยบริเวณชายแดนไทย ทั้งยังเป็นการ จัดการศึกษาตามอรรถยาสัย จึงจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาและเครื่องมือก่อน จะ นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อจัดทำรายงาน ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่า

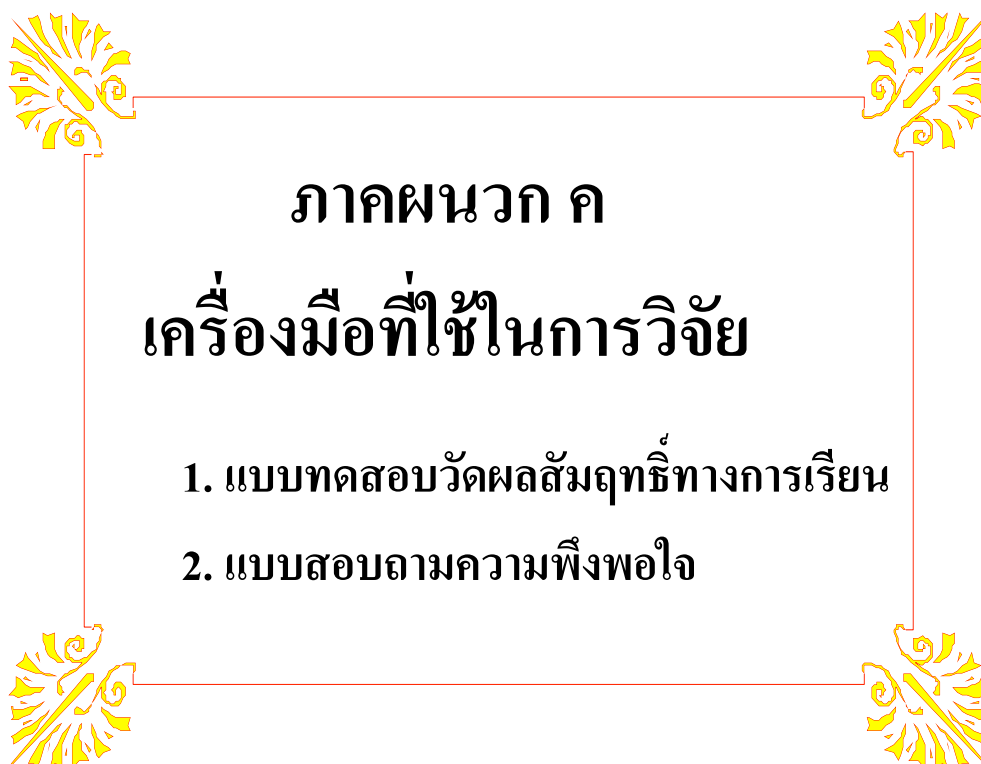
น.ส.ฉันทลักษณ์ ศรีผา เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านการวัดและประเมินผล จึงใคร่ขออนุญาต แต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ ความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายไพจิตร ผุดเพชรแก้ว)

25 มีนาคม 2558

ผู้อำนวยการสถาบัน กศน. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. แบบสอบถามความพึงพอใจ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คำชี้แจง : จงอ่านคำถามต่อไปนี้ และเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

<p>1. การค้าขายแดนมีลักษณะอย่างไร</p> <p>ก. การค้าที่มีเขตพรมแดนติดต่อกัน</p> <p>ข. เป็นสินค้าจำเป็นที่ใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>ค. การซื้อ ขาย ที่มีมูลค่าครั้งละไม่มากนัก</p> <p>ง. ถูกทุกข้อ</p> <p>2. การค้าขายไทย-กัมพูชา มีการค้าที่ลักษณะ</p> <p>ก. 2 ลักษณะ</p> <p>ข. 3 ลักษณะ</p> <p>ค. 4 ลักษณะ</p> <p>ง. 5 ลักษณะ</p> <p>3. การค้าแบบขายฝาก ภาษาอังกฤษเรียกว่า</p> <p>ก. Cash</p> <p>ข. Balance Trade</p> <p>ค. Consumer Trade</p> <p>ง. Sale on Consignment License</p> <p>4. Balance Trade หมายถึง</p> <p>ก. การค้าแบบเงินสด</p> <p>ข. นำคิดตัวไปบริโภค</p> <p>ค. การค้าแบบขายฝาก</p> <p>ง. การค้าแบบต่างตอบแทน</p> <p>5. การค้าขายแดน ภาษาเขมร อ่านว่า</p> <p>ก. เปียนจกัม ตาม ปรม แคน</p> <p>ข. เปียนจกัม ชลอง แคน</p> <p>ค. จรอก อเงินไต</p> <p>ง. เล็ยะคนะปีเซะ</p>	<p>6. การตลาด หมายถึงการแข่งขัน</p> <p>ก. การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในธุรกิจที่มีให้เกิดการนำสินค้าหรือบริการจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค</p> <p>ข. ธุรกิจที่ต้องมีการซื้อขายสินค้าหรือบริการซึ่งไม่ใช่การให้กันเปล่าๆ</p> <p>ค. การเคลื่อนไหวของสินค้าหรือบริการมีการเปลี่ยนมือจากผู้ผลิตโดยถือว่าเป็นผู้ขายให้กับผู้บริโภค</p> <p>ง. ถูกทุกข้อ</p> <p>7. การตลาด คือข้อใด</p> <p>ก. Marketing</p> <p>ข. Services</p> <p>ค. Company</p> <p>ง. Business</p> <p>8. ข้อใดเป็นการส่งเสริมทางการตลาด</p> <p>ก. ใบปลิว</p> <p>ข. นิตยสาร</p> <p>ค. การจัดประชุม</p> <p>ง. ถูกทุกข้อ</p> <p>9. การตลาด ภาษาเขมรอ่านว่า</p> <p>ก. ตุมนิญ</p> <p>ข. เซ วา กัม</p> <p>ค. เน็ยะ บอริโพก</p> <p>ง. การชเวงฮ็วล ปี ดี พชา</p>
--	---

<p>10. การส่งเสริมทางการตลาด ภาษาเขมร อ่านว่า</p> <p>ก. กา แจก จาย</p> <p>ข. กา โคชนา เป็ยนี้จจะกัม</p> <p>ค. การ ลีวก คอย เพ็ยนี้ยะเจียลี้วก</p> <p>ง. กา พซ็อบ พชายปี้วงรีก ดี พชา</p> <p>11. องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์แบ่งออกเป็นกี่ลักษณะ</p> <p>ก. 2 ลักษณะ</p> <p>ข. 3 ลักษณะ</p> <p>ค. 4 ลักษณะ</p> <p>ง. 5 ลักษณะ</p> <p>12. ผลิตภัณฑ์หลักคือ</p> <p>ก. Core Product</p> <p>ข. Product Benefit</p> <p>ค. Product Feature</p> <p>ง. Product Attribute</p> <p>13. ประเภทของของผลิตภัณฑ์ แบ่งออกเป็นกี่ประเภท</p> <p>ก. 2 ประเภท</p> <p>ข. 3 ประเภท</p> <p>ค. 4 ประเภท</p> <p>ง. 5 ประเภท</p> <p>14. Product Feature หมายถึง</p> <p>ก. คุณสมบัติผลิตภัณฑ์</p> <p>ข. ผลิตภัณฑ์หลัก</p> <p>ค. ผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลิตภัณฑ์</p> <p>ง. จุดเด่นของผลิตภัณฑ์</p>	<p>15. ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้ามีกี่ช่องทาง</p> <p>ก. 2 ช่องทาง</p> <p>ข. 3 ช่องทาง</p> <p>ค. 4 ช่องทาง</p> <p>ง. 5 ช่องทาง</p> <p>16. รูปแบบการค้าปลีกมีกี่ประเภท</p> <p>ก. 2 ประเภท</p> <p>ข. 3 ประเภท</p> <p>ค. 4 ประเภท</p> <p>ง. 5 ประเภท</p> <p>17. Convenience Store คือร้านค้าประเภทใด</p> <p>ก. ร้านค้าปลีกเฉพาะอย่าง</p> <p>ข. ร้านค้าปลีกขนาดเล็ก</p> <p>ค. ห้างสรรพสินค้า</p> <p>ง. ร้านค้าสะดวกซื้อ</p> <p>18. ประเภทผู้ค้าส่งมี กี่ ประเภท</p> <p>ก. 2 ประเภท</p> <p>ข. 3 ประเภท</p> <p>ค. 4 ประเภท</p> <p>ง. 5 ประเภท</p> <p>19. ตัวแทนหรือนายหน้า เราเรียกว่า</p> <p>ก. Mail-order Wholesalers</p> <p>ข. Broker and Agents</p> <p>ค. Truck Wholesalers</p> <p>ง. Limited-Service</p> <p>20. ผู้ค้าส่ง ภาษาเขมรอ่านว่าอะไร</p> <p>ก. เน็ยะลี้วก คม</p> <p>ข. เน็ยะลี้วก เร็ย</p> <p>ค. การ ลีวก พตีวล ขลวน</p> <p>ง. การ ลีวก เร็ยย ตาม ซา ปอดาเม็ยน</p>
---	---

21. การกำหนดราคามีกี่รูปแบบ ก. 2 รูปแบบ ข. 3 รูปแบบ ค. 4 รูปแบบ ง. 5 รูปแบบ 22. ข้อใดคือวิธีคิดคำนวณราคา ก. คิดจากต้นทุนของสินค้า ข. คิดจากราคาขายสินค้า ค. การตั้งราคาโดยบวกต้นทุนผันแปร ง. ถูกทุกข้อ 23. 1 ดอลลาร์อเมริกา มีค่าเท่ากับเงินเรียลเท่าไร ก. 2,000 เรียล ข. 3,000 เรียล ค. 4,000 เรียล ง. 5,000 เรียล 24. สกุลเงินของประเทศกัมพูชา เรียกว่า ก. เงินดอลลาร์ ข. ทองคำ ค. เงินเรียล ง. บาท 25. เงิน หมายถึงข้อใด ก. เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ข. เป็นเครื่องวัดค่า ค. เป็นเครื่องสะสมค่า ง. ถูกทุกข้อ	26. Electric Pot หมายถึง ก. พัดลมไฟฟ้า ข. เครื่องเล่นดีวีดี ค. กระทะไฟฟ้า ง. หม้อหุงข้าวไฟฟ้า 27. โทรศัพท์มือถือภาษาเขมร อ่านว่า ก. มาชิน ดีวี ดี ข. ตูระซัป ไค ค. ชนัง กะเต็ยะอะเกกิ ชะ นิ ง. ผิดทุกข้อ 28. Souvenir หมายถึง ก. ของที่ระลึก ข. ตุ๊กตาเซรามิค ค. เสื้ออกก ง. ตะกร้า 29. ข้าวสวย ภาษาเขมรอ่านว่า ก. อ็อง กอ ข. บายชา ซ่างมีวน ค. บายชาย ง. บายชา 30. ก๊วยเต็ยวน้ำ ภาษาเขมรอ่านว่า ก. กุยเต็ยวติกซ่างโก ข. กุยเต็ยวติก ค. กุยเต็ยว ง. ถูกทุกข้อ

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่ 1	ง	ข้อที่ 16	ก
ข้อที่ 2	ก	ข้อที่ 17	ง
ข้อที่ 3	ง	ข้อที่ 18	ค
ข้อที่ 4	ง	ข้อที่ 19	ข
ข้อที่ 5	ก	ข้อที่ 20	ก
ข้อที่ 6	ง	ข้อที่ 21	ง
ข้อที่ 7	ก	ข้อที่ 22	ง
ข้อที่ 8	ง	ข้อที่ 23	ค
ข้อที่ 9	ง	ข้อที่ 24	ค
ข้อที่ 10	ง	ข้อที่ 25	ง
ข้อที่ 11	ค	ข้อที่ 26	ง
ข้อที่ 12	ก	ข้อที่ 27	ข
ข้อที่ 13	ก	ข้อที่ 28	ก
ข้อที่ 14	ง	ข้อที่ 29	ค
ข้อที่ 15	ก	ข้อที่ 30	ข

แบบสอบถามความพึงพอใจ

ที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดการเรียนรู้ชุดนี้ ต้องการถามเกี่ยวกับความรู้ที่ชื่นชอบ ไม่ชอบ ของท่านที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ขอให้ท่านตอบคำถามทุกข้อตามสภาพความเป็นจริงเพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป คำตอบทุกข้อของท่านจะถือเป็นความลับ
2. แบบสอบถามความพึงพอใจมี 3 ด้าน ๆ ละ 5 ข้อรวม 15 ข้อ
3. วิธีตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ ให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อให้เข้าใจ และพิจารณาเลือกให้รอบคอบ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของข้อความเพียงช่องเดียวที่ตรงกับความคิดเห็นของนักท่าน

หลักเกณฑ์ในการเลือกมีดังนี้

5	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจมาก
3	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
1	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

ตัวอย่าง เช่น

ข้อ	รายการ	เกณฑ์แสดงความรู้สึก				
		5	4	3	2	1
	ชุดการเรียนรู้มีความสวยงาม น่าสนใจ		✓			

จากการตอบตามตัวอย่างนี้ หมายความว่า โดยทั่วไปนักศึกษามีความพึงพอใจเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้มีความสวยงาม น่าสนใจในระดับมาก

คำชี้แจง ให้นักศึกษาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด
ด้านตัวอักษร ภาษา และรูปเล่ม

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร					
2	ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีตัวอักษร					
3	ความถูกต้องของภาษาที่ใช้					
4	ความสะดวกในการเรียนรู้เนื้อหาจากชุดการเรียน					
5	ขนาดของชุดการเรียนมีความพอเหมาะ					

ด้านเนื้อหาและกิจกรรมเรียนรู้

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
2	เนื้อหาเรียงลำดับอ่านเข้าใจง่าย มีความครบถ้วน ทันสมัย					
3	กิจกรรมทุกขั้นตอนน่าสนใจ ชวนให้ติดตามไม่เบื่อหน่าย และช่วยในการจำเนื้อหา					
4	การได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองร่วมกันเป็นคู่ หรือเป็นกลุ่ม					
5	การได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					

ด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	การได้รับความรู้อย่างครบถ้วนตามวัตถุประสงค์การเรียน					
2	การเกิดทักษะวิธีการคิดและเชื่อมโยงเนื้อหากับชีวิตจริง					
3	การมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อกลุ่ม					
4	การพัฒนาความก้าวหน้าในการเรียนของตนได้อย่างต่อเนื่อง					
5	การเห็นความสำคัญและประโยชน์ได้เป็นอย่างดี					

ความคิดเห็นเพิ่มเติม/ข้อเสนอแนะ

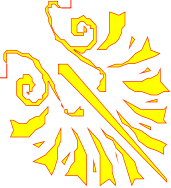
.....
.....

ขอขอบพระคุณที่ตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ง

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณ ชายแดนไทย – กัมพูชา
 2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 3. แบบสอบถามความพึงพอใจ
-
-

ตาราง 8 ค่าดัชนีความสอดคล้องของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณ
ชายแดนไทย – กัมพูชา

รายการประเมิน	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. จุดประสงค์								
1.1 จุดประสงค์ของชุดกิจกรรมระบุ ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
1.2 จุดประสงค์ของกิจกรรมระบุชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
1.3 มีความเป็นไปได้	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
2. บัณฑิตความรู้								
2.1 เนื้อหาที่มีความถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.2 เนื้อหาที่มีความต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.3 เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับเวลา ที่กำหนด	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
2.4 เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.5 เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
2.6 การใช้ภาษาเข้าใจง่ายไม่วกวน เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
3. กิจกรรม								
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.2 เวลาที่กำหนดเหมาะสม	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
3.3 มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับ ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.4 เรียงลำดับกิจกรรมเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.5 ภาษาที่ใช้ชัดเจน	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
3.6 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงกับการ ดำเนินชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.7 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดเป็น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
4. แบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้								
4.1 แบบทดสอบสอดคล้อง กับกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.2 มีความยากเหมาะสม กับระดับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.3 ครอบคลุมเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.4 จำนวนข้อคำถามเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 9 ผลประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย -
กัมพูชา (ชุดการเรียนรู้ที่ 1)

รายการประเมิน	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. จุดประสงค์								
1.1 จุดประสงค์ของชุดกิจกรรมระบุ ชัดเจน	5	4	4	4	4	21	4.20	ดี
1.2 จุดประสงค์ของกิจกรรมระบุชัดเจน	5	4	5	4	4	22	4.40	ดี
1.3 มีความเป็นไปได้	4	4	4	4	4	20	4.00	ดี
2. บัณฑิตความรู้								
2.1 เนื้อหามีความถูกต้อง	4	4	4	4	5	21	4.20	ดี
2.2 เนื้อหามีความต่อเนื่อง	4	4	4	5	5	22	4.40	ดี
2.3 เนื้อหามีความเหมาะสมกับเวลา ที่กำหนด	4	5	4	4	5	22	4.40	ดี
2.4 เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์	5	5	4	5	5	24	4.80	ดีมาก
2.5 เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	5	4	4	4	5	22	4.40	ดี
2.6 การใช้ภาษาเข้าใจง่ายไม่วกวน เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	5	4	4	4	4	21	4.20	ดี
3. กิจกรรม								
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา	4	5	4	4	5	22	4.40	ดี
3.2 เวลาที่กำหนดเหมาะสม	4	5	4	4	4	21	4.20	ดี
3.3 มีความยากเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	4	5	4	5	5	23	4.60	ดีมาก
3.4 เรียงลำดับกิจกรรมเหมาะสม	5	4	4	5	4	22	4.40	ดี
3.5 ภาษาที่ใช้ชัดเจน	5	4	5	4	5	23	4.60	ดีมาก
3.6 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงกับการ ดำเนินชีวิตประจำวัน	4	4	4	4	4	20	4.00	ดี
3.7 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดเป็น	5	5	4	4	5	23	4.60	ดีมาก

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5			
4. แบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้								
4.1 แบบทดสอบสอดคล้อง กับกิจกรรม	4	4	5	4	4	21	4.20	ดี
4.2 มีความยากเหมาะสม กับระดับผู้เรียน	4	4	4	4	4	20	4.00	ดี
4.3 ครอบคลุมเนื้อหา	5	4	5	5	4	23	4.60	ดีมาก
4.4 จำนวนข้อคำถามเหมาะสม	5	4	4	4	4	21	4.20	ดี

ตาราง 10 ผลประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา (ชุดการเรียนรู้ที่ 2)

รายการประเมิน	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. จุดประสงค์								
1.1 จุดประสงค์ของชุดกิจกรรมระบุชัดเจน	5	5	4	4	4	22	4.40	ดี
1.2 จุดประสงค์ของกิจกรรมระบุชัดเจน	5	5	5	4	4	23	4.60	ดีมาก
1.3 มีความเป็นไปได้	4	5	4	4	4	21	4.20	ดี
2. เนื้อหา								
2.1 เนื้อหามีความถูกต้อง	4	4	4	4	5	21	4.20	ดี
2.2 เนื้อหามีความต่อเนื่อง	4	4	4	5	5	22	4.40	ดี
2.3 เนื้อหามีความเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด	4	5	4	4	5	22	4.40	ดี
2.4 เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์	5	5	4	5	5	24	4.80	ดีมาก
2.5 เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	5	4	4	4	5	22	4.40	ดี
2.6 การใช้ภาษาเข้าใจง่ายไม่วกวนเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	5	4	4	4	4	21	4.20	ดี
3. กิจกรรม								
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา	4	5	4	4	5	22	4.40	ดี
3.2 เวลาที่กำหนดเหมาะสม	4	5	4	4	4	21	4.20	ดี
3.3 มีความยากเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	4	5	4	5	5	23	4.60	ดีมาก
3.4 เรียงลำดับกิจกรรมเหมาะสม	5	4	4	5	4	22	4.40	ดี
3.5 ภาษาที่ใช้ชัดเจน	5	4	5	4	5	23	4.60	ดีมาก
3.6 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตประจำวัน	4	4	4	4	4	20	4.00	ดี
3.7 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดเป็น	5	5	4	4	5	23	4.60	ดีมาก

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5			
4. แบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้								
4.1 แบบทดสอบสอดคล้อง กับกิจกรรม	4	4	4	4	4	20	4.00	ดี
4.2 มีความยากเหมาะสม กับระดับผู้เรียน	4	4	4	4	4	20	4.00	ดี
4.3 ครอบคลุมเนื้อหา	5	4	4	5	4	22	4.40	ดี
4.4 จำนวนข้อคำถามเหมาะสม	5	4	4	4	4	21	4.20	ดี

ตาราง 11 ผลประเมินคุณภาพ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา (ชุดการเรียนรู้ที่ 3)

รายการประเมิน	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. จุดประสงค์								
1.1 จุดประสงค์ของชุดกิจกรรมระบุชัดเจน	5	4	5	5	4	23	4.60	ดีมาก
1.2 จุดประสงค์ของกิจกรรมระบุชัดเจน	5	4	5	5	4	23	4.60	ดีมาก
1.3 มีความเป็นไปได้	4	4	5	5	4	22	4.40	ดี
2. เนื้อหา								
2.1 เนื้อหามีความถูกต้อง	4	4	4	5	5	22	4.40	ดี
2.2 เนื้อหามีความต่อเนื่อง	4	4	4	5	5	22	4.40	ดี
2.3 เนื้อหามีความเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด	4	5	4	4	5	22	4.40	ดี
2.4 เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์	5	5	4	5	5	24	4.80	ดีมาก
2.5 เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	5	4	4	4	5	22	4.40	ดี
2.6 การใช้ภาษาเข้าใจง่ายไม่วกวนเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	5	4	4	5	4	22	4.40	ดี
3. กิจกรรม								
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา	4	5	4	4	5	22	4.40	ดี
3.2 เวลาที่กำหนดเหมาะสม	4	5	4	5	4	22	4.40	ดี
3.3 มีความยากเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	4	5	4	5	5	23	4.60	ดีมาก
3.4 เรียงลำดับกิจกรรมเหมาะสม	5	4	4	5	4	22	4.40	ดี
3.5 ภาษาที่ใช้ชัดเจน	5	4	5	4	5	23	4.60	ดีมาก
3.6 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงการดำเนินชีวิตประจำวัน	4	4	4	4	4	20	4.00	ดี
3.7 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดเป็น	5	5	4	4	5	23	4.60	ดีมาก

ตาราง 11 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	1	2	3	4	5			
4. แบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้								
4.1 แบบทดสอบสอดคล้อง กับกิจกรรม	4	4	5	5	4	22	4.40	ดี
4.2 มีความยากเหมาะสม กับระดับผู้เรียน	4	4	4	5	4	21	4.20	ดี
4.3 ครอบคลุมเนื้อหา	5	4	5	5	4	23	4.60	ดีมาก
4.4 จำนวนข้อคำถามเหมาะสม	5	4	4	4	4	21	4.20	ดี

ตาราง 12 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง
การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา

ข้อที่	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	0	0	+1	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	0	0	0	+1	2	0.40	ใช้ไม่ได้
2								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
3**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	0	0	0	+1	2	0.40	ใช้ไม่ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	0	0	0	+1	2	0.40	ใช้ไม่ได้
5								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
7								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	0	+1	0	0	+1	2	0.40	ใช้ไม่ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
9								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	0	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	0	0	0	+1	2	0.40	ใช้ไม่ได้
11								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	0	0	0	0	0	0	0.00	ใช้ไม่ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
13**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	0	0	0	0	+1	1	0.20	ใช้ไม่ได้
14								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	0	0	+1	0	+1	2	0.40	ใช้ไม่ได้
16								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	0	0	+1	0	2	0.40	ใช้ไม่ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
18								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
19**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	0	0	0	0	+1	1	0.20	ใช้ไม่ได้
20**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	0	0	+1	0	2	0.40	ใช้ไม่ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
21								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	0	0	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	0	0	+1	0	2	0.40	ใช้ไม่ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	0	0	+1	0	0	1	0.20	ใช้ไม่ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
25**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	0	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	0	0	0	0	+1	1	0.20	ใช้ไม่ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	0	0	3	0.60	ใช้ได้
26								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
27**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	0	0	+1	0	0	1	0.20	ใช้ไม่ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
28								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
29**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	0	0	+1	0	2	0.40	ใช้ไม่ได้
30**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	0	0	+1	0	2	0.40	ใช้ไม่ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
31								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
32								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
33								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
34								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
35								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
36								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
37**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	0	+1	+1	0	0	2	0.40	ใช้ไม่ได้
38								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
39**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	0	+1	+1	0	0	2	0.40	ใช้ไม่ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	0	+1	+1	0	0	2	0.40	ใช้ไม่ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	0	+1	+1	0	0	2	0.40	ใช้ไม่ได้
40**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	0	0	0	+1	5	1.00	ใช้ไม่ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
41								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
42								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
43**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	0	+1	+1	0	0	2	0.40	ใช้ไม่ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	0	+1	+1	0	0	2	0.40	ใช้ไม่ได้
44**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	0	+1	+1	0	0	2	0.40	ใช้ไม่ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
44**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	0	+1	+1	0	0	2	0.40	ใช้ไม่ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	0	+1	+1	0	0	2	0.40	ใช้ไม่ได้
45								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
46								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
47								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
48**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	0	+1	+1	0	0	2	0.40	ใช้ไม่ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	0	+1	0	+1	0	2	0.40	ใช้ไม่ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	0	0	+1	0	+1	2	0.40	ใช้ไม่ได้
49								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
50**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	0	+1	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	0	0	+1	0	+1	2	0.40	ใช้ไม่ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
51								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
52								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
53								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
54**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	0	+1	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	0	0	0	+1	2	0.40	ใช้ไม่ได้
55**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	0	0	0	0	+1	1	0.20	ใช้ไม่ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	0	+1	+1	0	3	0.60	ใช้ได้
56**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	0	+1	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	0	0	0	+1	+1	2	0.40	ใช้ไม่ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	0	0	0	0	+1	1	0.20	ใช้ไม่ได้
57								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
58**								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	0	0	0	+1	+1	2	0.40	ใช้ไม่ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	0	0	0	0	+1	1	0.20	ใช้ไม่ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
59								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
60								
ด้านความชัดเจนของคำถาม	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
ด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความเหมาะสมของตัวเลือก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

** หมายถึง ข้อนั้น ๆ ใช้ไม่ได้

ตาราง 13 ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ค่าความยาก (p)	แปลค่า	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลค่า
1	.52	ยากพอเหมาะ	.23	พอใช้
2	.65	ค่อนข้างง่าย	.21	พอใช้
3	.56	ยากพอเหมาะ	.60	จำแนกได้ดีมาก
4	.55	ยากพอเหมาะ	.32	จำแนกได้ดี
5	.63	ค่อนข้างยาก	.31	จำแนกได้ดี
6	.56	ยากพอเหมาะ	.38	จำแนกได้ดี
7	.59	ยากพอเหมาะ	.58	จำแนกได้ดีมาก
8	.58	ยากพอเหมาะ	.41	จำแนกได้ดีมาก
9	.54	ยากพอเหมาะ	.34	จำแนกได้ดี
10	.55	ยากพอเหมาะ	.23	พอใช้
11	.42	ยากพอเหมาะ	.42	จำแนกได้ดีมาก
12	.65	ค่อนข้างยาก	.36	จำแนกได้ดี
13	.76	ค่อนข้างง่าย	.14	ควรตัดทิ้ง
14	.47	ยากพอเหมาะ	.45	จำแนกได้ดีมาก
15	.52	ยากพอเหมาะ	.45	จำแนกได้ดีมาก
16	.40	ยากพอเหมาะ	.31	จำแนกได้ดี
17	.40	ยากพอเหมาะ	.31	จำแนกได้ดี
18	.67	ค่อนข้างง่าย	.33	จำแนกได้ดี
19	.52	ยากพอเหมาะ	.29	พอใช้
20	.59	ยากพอเหมาะ	.23	พอใช้

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยาก (P)	แปลค่า	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลค่า
21	.56	ยากพอเหมาะ	.38	จำแนกได้ดี
22	.30	ค่อนข้างยาก	.39	จำแนกได้ดี
23	.76	ค่อนข้างง่าย	.48	จำแนกได้ดีมาก
24	.39	ค่อนข้างยาก	.55	จำแนกได้ดีมาก
25	.33	ค่อนข้างยาก	.35	จำแนกได้ดี
26	.34	ค่อนข้างยาก	.32	จำแนกได้ดี
27	.44	ยากพอเหมาะ	.23	พอใช้
28	.21	ค่อนข้างยาก	.46	จำแนกได้ดีมาก
29	.63	ค่อนข้างง่าย	.31	จำแนกได้ดี
30	.46	ยากพอเหมาะ	.48	จำแนกได้ดีมาก
31	.56	ยากพอเหมาะ	.38	จำแนกได้ดี
32	.50	ยากพอเหมาะ	.26	พอใช้

คัดเลือกข้อสอบที่มี ค่าความยาก (P) มีค่า 0.30 – 0.76 ค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่า 0.20 ขึ้นไป

การแปลความหมายของค่าความยาก

P	.00 - .19	มีความหมาย	ยากมาก
	.20 - .39	มีความหมาย	ค่อนข้างยาก
	.40 - .60	มีความหมาย	ยากพอเหมาะ
	.61 - .80	มีความหมาย	ค่อนข้างง่าย
	.81 – 1.0	มีความหมาย	ง่ายมาก

การแปลความหมายของค่าอำนาจจำแนก

r	.40 ขึ้นไป	มีความหมาย	จำแนกได้ดีมาก
	.30 - .39	มีความหมาย	จำแนกได้ดี
	.20 - .29	มีความหมาย	พอใช้
	ต่ำกว่า .20	มีความหมาย	ควรตัดทิ้ง

ความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR-20 ของ กูเดอริชชาร์ดสัน (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539 : 168 ; อ้างอิงจากKuder Richardson) นี้

$$\text{สูตร KR-20} \quad r_{tt} = \frac{n}{(n-1)} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt} แทนค่า ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n แทนค่า จำนวนข้อของแบบทดสอบ

q แทนค่า สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่งๆ คือ $1 - P$

S_t^2 แทนค่า ความแปรปรวนของคะแนนสอบของแบบทดสอบทั้งหมด

$$\text{แทนค่า} \quad r_{tt} = \frac{n}{(n-1)} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

$$r_{tt} = \frac{30}{29} \left[1 - \frac{11.07}{62.95} \right]$$

$$r_{tt} = 1.03448(0.82)$$

$$r_{tt} = .85$$

ดังนั้นความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

ตาราง 14 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา

รายการประเมิน	ผลประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. ชุดการเรียนรู้น่าสนใจระดับใด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. ระยะเวลาที่ใช้ทำกิจกรรมเหมาะสมระดับใด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. นักศึกษาชอบเนื้อหาในชุดการเรียนรู้ระดับใด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. นักศึกษาชอบอ่านเนื้อหาในชุดการเรียนรู้ระดับใด	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
5. รูปภาพประกอบเนื้อหามีความเหมาะสม สวยงามระดับใด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6. แบบฝึกหัด/ใบกิจกรรมมีความเหมาะสมระดับใด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7. แบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้มีความเหมาะสมระดับใด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8. จำนวนแบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้มีความเหมาะสมระดับใด	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
9. นักศึกษาได้รับความรู้ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมระดับใด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10. ชุดการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาคิดเป็นระดับใด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11. ชุดการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาเชื่อมโยงในชีวิตประจำวัน ระดับใด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12. นักศึกษาได้รับประโยชน์ระดับใด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามความพึงพอใจ
โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 N แทน จำนวนของแบบสอบถาม
 S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนในแต่ละข้อ
 S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามฉบับนั้น

แทนค่า

$$\alpha = \frac{12}{12-1} \left[1 - \frac{18.74}{86.55} \right]$$

$$\alpha = 1.056 \times (1-0.22)$$

$$\alpha = 1.09 \times 0.78$$

$$\alpha = 0.85$$

ตารางที่ 15 ผลเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา
 หน่วยที่ 1 เรื่อง การสื่อสารและการค้าชายแดน

นักศึกษา คนที่	หลังเรียน	ก่อนเรียน	ความต่าง	แปลค่า
1	8	4	4	สูงขึ้น
2	7	4	3	สูงขึ้น
3	9	6	3	สูงขึ้น
4	8	5	3	สูงขึ้น
5	7	4	3	สูงขึ้น
6	6	3	3	สูงขึ้น
7	9	6	3	สูงขึ้น
8	8	5	3	สูงขึ้น
9	8	4	4	สูงขึ้น
10	7	4	3	สูงขึ้น
11	8	6	2	สูงขึ้น
12	9	5	4	สูงขึ้น
13	8	3	5	สูงขึ้น
14	7	2	5	สูงขึ้น
15	8	5	3	สูงขึ้น
16	7	6	1	สูงขึ้น
17	7	3	4	สูงขึ้น
18	9	5	4	สูงขึ้น
19	8	3	5	สูงขึ้น
20	8	6	2	สูงขึ้น

นักศึกษา คนที่	หลังเรียน	ก่อนเรียน	ความต่าง	แปลค่า
21	7	4	3	สูงขึ้น
22	7	5	2	สูงขึ้น
23	8	4	4	สูงขึ้น
24	9	5	4	สูงขึ้น
25	9	4	5	สูงขึ้น
26	7	2	5	สูงขึ้น
27	8	3	5	สูงขึ้น
28	9	6	3	สูงขึ้น
29	8	4	4	สูงขึ้น
30	8	5	3	สูงขึ้น
31	10	6	4	สูงขึ้น
32	9	4	5	สูงขึ้น
33	7	5	2	สูงขึ้น
34	9	6	2	สูงขึ้น
35	7	4	3	สูงขึ้น
36	6	2	4	สูงขึ้น
37	8	5	3	สูงขึ้น
38	9	4	5	สูงขึ้น
39	10	5	5	สูงขึ้น
40	9	5	4	สูงขึ้น

ผลเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา

หน่วยที่ 2 เรื่อง ธุรกิจการค้าชายแดน

นักศึกษา คนที่	หลังเรียน	ก่อนเรียน	ความต่าง	แปลค่า
1	9	4	5	สูงขึ้น
2	8	4	4	สูงขึ้น
3	8	4	4	สูงขึ้น
4	9	3	5	สูงขึ้น
5	10	4	6	สูงขึ้น
6	9	5	4	สูงขึ้น
7	8	3	5	สูงขึ้น
8	7	3	4	สูงขึ้น
9	8	4	4	สูงขึ้น
10	7	3	4	สูงขึ้น
11	6	2	4	สูงขึ้น
12	8	4	4	สูงขึ้น
13	9	5	4	สูงขึ้น
14	7	3	4	สูงขึ้น
15	8	4	4	สูงขึ้น
16	9	4	5	สูงขึ้น
17	9	5	4	สูงขึ้น
18	7	4	3	สูงขึ้น
19	8	3	5	สูงขึ้น
20	9	4	5	สูงขึ้น

นักศึกษา คนที่	หลังเรียน	ก่อนเรียน	ความต่าง	แปลค่า
21	7	4	3	สูงขึ้น
22	8	3	5	สูงขึ้น
23	9	4	5	สูงขึ้น
24	10	6	4	สูงขึ้น
25	9	4	5	สูงขึ้น
26	8	5	3	สูงขึ้น
27	8	4	4	สูงขึ้น
28	6	2	4	สูงขึ้น
29	7	5	2	สูงขึ้น
30	8	4	4	สูงขึ้น
31	7	4	3	สูงขึ้น
32	9	4	5	สูงขึ้น
33	10	4	6	สูงขึ้น
34	9	5	5	สูงขึ้น
35	7	4	3	สูงขึ้น
36	7	5	2	สูงขึ้น
37	9	4	5	สูงขึ้น
38	8	5	3	สูงขึ้น
39	9	4	5	สูงขึ้น
40	7	3	4	สูงขึ้น

ผลเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา

หน่วยที่ 3 เรื่อง ผลิตภัณฑ์สินค้าและช่องทางการจัดจำหน่าย

นักศึกษา คนที่	หลังเรียน	ก่อนเรียน	ความต่าง	แปลค่า
1	9	4	5	สูงขึ้น
2	8	4	4	สูงขึ้น
3	9	5	4	สูงขึ้น
4	7	3	4	สูงขึ้น
5	9	4	5	สูงขึ้น
6	10	6	4	สูงขึ้น
7	8	5	3	สูงขึ้น
8	8	4	4	สูงขึ้น
9	9	4	5	สูงขึ้น
10	7	4	3	สูงขึ้น
11	9	4	5	สูงขึ้น
12	10	6	4	สูงขึ้น
13	7	4	3	สูงขึ้น
14	8	5	3	สูงขึ้น
15	8	3	5	สูงขึ้น
16	8	4	4	สูงขึ้น
17	9	6	3	สูงขึ้น
18	7	4	3	สูงขึ้น
19	9	4	5	สูงขึ้น
20	9	4	5	สูงขึ้น

นักศึกษา คนที่	หลังเรียน	ก่อนเรียน	ความต่าง	แปลค่า
21	8	6	2	สูงขึ้น
22	7	6	1	สูงขึ้น
23	9	4	5	สูงขึ้น
24	8	3	5	สูงขึ้น
25	9	5	4	สูงขึ้น
26	8	4	4	สูงขึ้น
27	8	5	3	สูงขึ้น
28	9	4	5	สูงขึ้น
29	8	5	3	สูงขึ้น
30	9	4	5	สูงขึ้น
31	8	3	5	สูงขึ้น
32	7	4	3	สูงขึ้น
33	8	5	3	สูงขึ้น
34	9	4	5	สูงขึ้น
35	7	2	5	สูงขึ้น
36	9	6	3	สูงขึ้น
37	8	4	4	สูงขึ้น
38	8	5	3	สูงขึ้น
39	9	4	5	สูงขึ้น
40	7	3	4	สูงขึ้น

ผลเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา

หน่วยที่ 4 เรื่อง การตลาด

นักศึกษา คนที่	หลังเรียน	ก่อนเรียน	ความต่าง	แปลค่า
1	7	2	5	สูงขึ้น
2	9	4	5	สูงขึ้น
3	10	6	4	สูงขึ้น
4	9	4	5	สูงขึ้น
5	8	3	5	สูงขึ้น
6	7	3	4	สูงขึ้น
7	8	4	4	สูงขึ้น
8	9	3	6	สูงขึ้น
9	10	4	6	สูงขึ้น
10	8	4	4	สูงขึ้น
11	9	5	4	สูงขึ้น
12	7	4	3	สูงขึ้น
13	8	4	4	สูงขึ้น
14	9	4	5	สูงขึ้น
15	7	4	3	สูงขึ้น
16	8	4	4	สูงขึ้น
17	8	4	4	สูงขึ้น
18	7	5	3	สูงขึ้น
19	9	5	4	สูงขึ้น
20	10	4	6	สูงขึ้น

นักศึกษา คนที่	หลังเรียน	ก่อนเรียน	ความต่าง	แปลค่า
21	7	4	3	สูงขึ้น
22	9	4	5	สูงขึ้น
23	10	5	5	สูงขึ้น
24	9	4	5	สูงขึ้น
25	7	5	2	สูงขึ้น
26	8	2	6	สูงขึ้น
27	7	5	2	สูงขึ้น
28	9	4	5	สูงขึ้น
29	9	3	6	สูงขึ้น
30	8	3	5	สูงขึ้น
31	8	3	5	สูงขึ้น
32	7	4	3	สูงขึ้น
33	7	4	3	สูงขึ้น
34	8	3	5	สูงขึ้น
35	9	4	5	สูงขึ้น
36	10	6	4	สูงขึ้น
37	7	4	3	สูงขึ้น
38	9	3	6	สูงขึ้น
39	8	3	5	สูงขึ้น
40	9	4	5	สูงขึ้น

ผลเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา

หน่วยที่ 5 เรื่อง การกำหนดราคาและอัตราแลกเปลี่ยน

นักศึกษา คนที่	หลังเรียน	ก่อนเรียน	ความต่าง	แปลค่า
1	9	4	5	สูงขึ้น
2	9	5	4	สูงขึ้น
3	7	4	3	สูงขึ้น
4	9	4	5	สูงขึ้น
5	10	4	6	สูงขึ้น
6	9	5	4	สูงขึ้น
7	8	4	4	สูงขึ้น
8	9	4	5	สูงขึ้น
9	10	4	6	สูงขึ้น
10	9	4	5	สูงขึ้น
11	9	3	6	สูงขึ้น
12	10	5	5	สูงขึ้น
13	10	4	6	สูงขึ้น
14	9	5	4	สูงขึ้น
15	9	4	5	สูงขึ้น
16	9	6	3	สูงขึ้น
17	10	7	3	สูงขึ้น
18	8	4	4	สูงขึ้น
19	8	5	3	สูงขึ้น
20	9	4	5	สูงขึ้น

นักศึกษา คนที่	หลังเรียน	ก่อนเรียน	ความต่าง	แปลค่า
21	10	7	3	สูงขึ้น
22	8	3	5	สูงขึ้น
23	7	2	5	สูงขึ้น
24	9	4	5	สูงขึ้น
25	10	6	4	สูงขึ้น
26	7	4	3	สูงขึ้น
27	8	4	4	สูงขึ้น
28	8	5	3	สูงขึ้น
29	9	4	5	สูงขึ้น
30	10	4	6	สูงขึ้น
31	9	5	4	สูงขึ้น
32	7	4	3	สูงขึ้น
33	9	5	4	สูงขึ้น
34	10	6	4	สูงขึ้น
35	7	4	3	สูงขึ้น
36	8	4	4	สูงขึ้น
37	8	3	5	สูงขึ้น
38	10	5	5	สูงขึ้น
39	7	4	3	สูงขึ้น
40	8	4	4	สูงขึ้น

ผลเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา

หน่วยที่ 6 เรื่อง คำศัพท์และการสนทนาเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า

นักศึกษา คนที่	หลังเรียน	ก่อนเรียน	ความต่าง	แปลค่า
1	9	3	6	สูงขึ้น
2	7	5	2	สูงขึ้น
3	8	4	4	สูงขึ้น
4	8	3	5	สูงขึ้น
5	9	5	4	สูงขึ้น
6	10	6	4	สูงขึ้น
7	9	4	5	สูงขึ้น
8	8	3	5	สูงขึ้น
9	9	4	5	สูงขึ้น
10	9	5	4	สูงขึ้น
11	10	7	3	สูงขึ้น
12	10	8	2	สูงขึ้น
13	7	3	4	สูงขึ้น
14	8	3	5	สูงขึ้น
15	9	5	4	สูงขึ้น
16	8	3	5	สูงขึ้น
17	7	4	3	สูงขึ้น
18	9	4	5	สูงขึ้น
19	10	7	3	สูงขึ้น
20	7	2	5	สูงขึ้น

นักศึกษา คนที่	หลังเรียน	ก่อนเรียน	ความต่าง	แปลค่า
21	9	3	6	สูงขึ้น
22	9	5	4	สูงขึ้น
23	10	7	3	สูงขึ้น
24	8	4	4	สูงขึ้น
25	8	5	3	สูงขึ้น
26	7	2	5	สูงขึ้น
27	8	4	4	สูงขึ้น
28	10	6	4	สูงขึ้น
29	9	4	5	สูงขึ้น
30	7	2	5	สูงขึ้น
31	9	5	4	สูงขึ้น
32	10	7	3	สูงขึ้น
33	8	4	4	สูงขึ้น
34	8	3	5	สูงขึ้น
35	7	4	3	สูงขึ้น
36	9	5	4	สูงขึ้น
37	7	2	5	สูงขึ้น
38	8	4	4	สูงขึ้น
39	10	6	4	สูงขึ้น
40	7	4	3	สูงขึ้น

จากตารางที่ 15 พบว่า คะแนนหลังเรียนของศึกษาศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา สูงขึ้นกว่าคะแนนก่อนเรียน (เป็นการวัดเพื่อให้ทราบความรู้ความสามารถก่อนเรียนเพื่อเทียบหลังเรียน)

ภาคผนวก จ

การเผยแพร่ผลงานและผลการตอบรับ

เผยแพร่ผ่านทางหนังสือราชการและผลการตอบรับ

ที่ ศบ. 0210.10/ ๐ ๐๒๗

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

๑๗ เมษายน 2558

เรื่อง ส่งสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา

เรียน ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 1 ชุด
2. แบบตอบรับ จำนวน 1 ชุด

ด้วย สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดทำสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษา และประชาชน ที่อยู่บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ให้มีทักษะด้านการค้า และภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงได้ผลิตสื่อชุดดังกล่าว เพื่อใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอนในพื้นที่ชายแดนดังกล่าว เมื่อได้รับสื่อดังกล่าวแล้วได้โปรดตอบรับกลับด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิเชียรโชติ ใสอุบล)

ผู้อำนวยการสถาบัน กศน. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

โทร 045 - 311511

โทรสาร 045 - 313479

ที่ ศธ. 0210.10/๑-๐๒๗

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

๑๗ เมษายน 2558

เรื่อง ส่งสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา

เรียน ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 1 ชุด
2. แบบตอบรับ จำนวน 1 ชุด

ด้วย สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดทำสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษา และประชาชน ที่อยู่บริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา ให้มีทักษะด้านการค้า และภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงได้ผลิตสื่อชุดดังกล่าว เพื่อใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอนในพื้นที่ชายแดนดังกล่าว เมื่อได้รับสื่อดังกล่าวแล้วได้โปรดตอบรับกลับด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายจิรเชียรโชติ ไสอุบล)

ผู้อำนวยการสถาบัน กศน. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

โทร 045 – 311511

โทรสาร 045 - 313479

ที่ ศธ. 0210.10/ ๐- ๐๒๗

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

1๗ เมษายน 2558

เรื่อง ส่งสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา

เรียน ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 1 ชุด
2. แบบตอบรับ จำนวน 1 ชุด

ด้วย สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดทำสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษา และประชาชน ที่อยู่บริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา ให้มีทักษะด้านการค้า และภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงได้ผลิตสื่อชุดดังกล่าว เพื่อใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอนในพื้นที่ชายแดนดังกล่าว เมื่อได้รับสื่อดังกล่าวแล้วได้โปรดตอบรับกลับด้วย จักขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิเชียรโชติ ใสอุบล)

ผู้อำนวยการสถาบัน กศน. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

โทร 045 – 311511

โทรสาร 045 - 313479

ที่ ศษ. 0210.10/จ.๐๒๗

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

17 เมษายน 2558

เรื่อง ส่งสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดน ไทย-กัมพูชา

เรียน ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 1 ชุด
2. แบบตอบรับ จำนวน 1 ชุด

ด้วย สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดทำสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดน ไทย-กัมพูชา ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษา และประชาชน ที่อยู่บริเวณชายแดน ไทย - กัมพูชา ให้มีทักษะด้านการค้า และภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงได้ผลิตสื่อชุดดังกล่าว เพื่อใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอนในพื้นที่ชายแดนดังกล่าว เมื่อได้รับสื่อดังกล่าวแล้วได้โปรดตอบรับกลับด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิเชียรโชติ ไชยกุล)

ผู้อำนวยการสถาบัน กศน. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

โทร 045 - 311511

โทรสาร 045 - 313479

แบบตอบรับสื่อ

ข้าพเจ้า พจนศิม ภิเศษ ผู้ช่วย ตำแหน่ง ผศ. คณะศึกษาศาสตร์
ปฏิบัติหน้าที่ ผู้รับผิดชอบงานกีฬา หน่วยงาน ภาควิชาศึกษาศาสตร์

ได้รับสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ของสถาบัน กศน. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้าพเจ้าได้ศึกษาและได้นำสื่อดังกล่าวไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางาน กศน. ดังนี้

1. นำมาใช้ในการคัดเลือกผู้เข้าแข่งขัน เทวาท ศาสตร์ภาคพื้นดินของโรงเรียน
2. นำมาใช้ในการสอนผู้เรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ของโรงเรียน
3. นำมาใช้ในการสอนผู้เรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ของโรงเรียน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

- แนะนำให้เพิ่มหนังสือ (คู่มือ) สื่อการเรียนรู้ของโรงเรียน

ลงชื่อ.....
(.....)
.....

ที่ ศธ. 0210.10/ร. ๐๒๘

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

๑๗ เมษายน 2558

เรื่อง ส่งสื่อแผนจัดการเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดน ไทย-กัมพูชา

เรียน ผู้อำนวยการ สท.อุบลราชธานี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แผนจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 1 ชุด
2. แบบตอบรับ จำนวน 1 ชุด

ด้วย สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดทำสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดน ไทย-กัมพูชา ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดส่งสื่อแผนจัดการเรียนรู้ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดน ไทย-กัมพูชา สำหรับครู กศน. ว่าเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ จำนวน 1 ชุด เมื่อได้รับสื่อดังกล่าวแล้วได้โปรดตอบรับกลับด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ผู้อำนวยการ สท.อุบลราชธานี

ผู้อำนวยการ สท.อุบลราชธานี

ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

โทร 045 - 311511

โทรสาร 045 - 313479

ที่ ศบ. 0210.10/ว - 0๒๕

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

๑๗ เมษายน 2558

เรื่อง ส่งสื่อแผนจัดการเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา

เรียน ผู้อำนวยการ สท.อุบลราชธานี จ.อุบลราชธานี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แผนจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 1 ชุด
2. แบบตอบรับ จำนวน 1 ชุด

ด้วย สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดทำสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดส่งสื่อแผนจัดการเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา สำหรับครู กศน.ไว้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ จำนวน 1 ชุด เมื่อได้รับสื่อดังกล่าวแล้วได้โปรดตอบรับกลับด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

นายวิชาญ ใจบุญ

ผู้อำนวยการสถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

โทร 045 - 311511

โทรสาร 045 - 313479

ที่ ศธ. 0210.10/ร. ๐๒๘

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

๑๗ เมษายน 2558

เรื่อง ส่งสื่อแผนจัดการเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา

เรียน ผู้อำนวยการ *นางนงนิจ ฐิติพรกุล*

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แผนจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 1 ชุด
2. แบบตอบรับ จำนวน 1 ชุด

ด้วย สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดทำสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดส่งสื่อแผนจัดการเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา สำหรับครู กศน. ไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ จำนวน 1 ชุด เมื่อได้รับสื่อดังกล่าวแล้วได้โปรดตอบรับกลับด้วย จักขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

นางนงนิจ ฐิติพรกุล
ผู้อำนวยการ

ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

โทร 045 - 311511

โทรสาร 045 - 313479

ที่ ศธ. 0210.10/ ๑-๐๒๖

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

11 เมษายน 2559

เรื่อง ส่งรายงานผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา

เรียน ผู้อำนวยการ กศน. อื่นๆ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. รายงานผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 1 ชุด
2. แบบตอบรับ จำนวน 1 ชุด

ด้วย สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดทำสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดส่งสื่อรายงานผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา จำนวน 1 ชุด เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ต่อไป เมื่อได้รับสื่อดังกล่าวแล้วได้โปรดตอบรับกลับด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

โทร 045 - 311511

โทรสาร 045 - 313479

ที่ ศธ. 0210.10/ @ 0๒6

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

๑๑ เมษายน 2559

เรื่อง ส่งรายงานผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา

เรียน ผู้อำนวยการ สพป.อุบลราชธานีเขต ๑ สุรินทร์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. รายงานผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 1 ชุด
2. แบบตอบรับ จำนวน 1 ชุด

ด้วย สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดทำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดส่งรายงานผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา จำนวน 1 ชุด เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ต่อไป เมื่อได้รับสื่อดังกล่าวแล้วได้โปรดตอบรับกลับด้วย จักขอขอบคุณ

ขอแสดงความนับถือ

ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

โทร 045-311511

โทรสาร 045-313479

ที่ ศษ. 0210.10/ ๑-๐๑๖

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

11 เมษายน 2559

เรื่อง ส่งรายงานผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดน ไทย-กัมพูชา

เรียน ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอเมืองอุบลราชธานี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. รายงานผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 1 ชุด
2. แบบตอบรับ จำนวน 1 ชุด

ด้วย สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดทำสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดน ไทย-กัมพูชา ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดส่งสื่อรายงานผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดน ไทย-กัมพูชา จำนวน 1 ชุด เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ต่อไป เมื่อได้รับสื่อดังกล่าวแล้วได้โปรดตอบรับกลับด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

โทร 045 - 311511

โทรสาร 045 - 313479

ที่ ศษ. 0210.10/ 0.026

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

11 เมษายน 2559

เรื่อง ส่งรายงานผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา

เรียน ผู้อำนวยการ คณะศึกษนอกระบบฯ นครราชสีมา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. รายงานผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 1 ชุด
2. แบบตอบรับ จำนวน 1 ชุด

ด้วย สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดทำสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดส่งสื่อรายงานผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา จำนวน 1 ชุด เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ต่อไป เมื่อได้รับสื่อดังกล่าวแล้วได้โปรดตอบรับกลับด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

โทร 045 - 311511

โทรสาร 045 - 313479

ที่ ศบ. 0210.10/ ๑-๐๑๖

สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

๑๑ เมษายน 2559

เรื่อง ส่งรายงานผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา
เรียน ผู้อำนวยการ สบ. อ.อุบลราชธานี ๑-๐๑๖

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. รายงานผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 1 ชุด
2. แบบตอบรับ จำนวน 1 ชุด

ด้วย สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดทำสื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดส่งส่งรายงานผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา จำนวน 1 ชุด เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ต่อไป เมื่อได้รับสื่อดังกล่าวแล้วได้โปรดตอบรับกลับด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

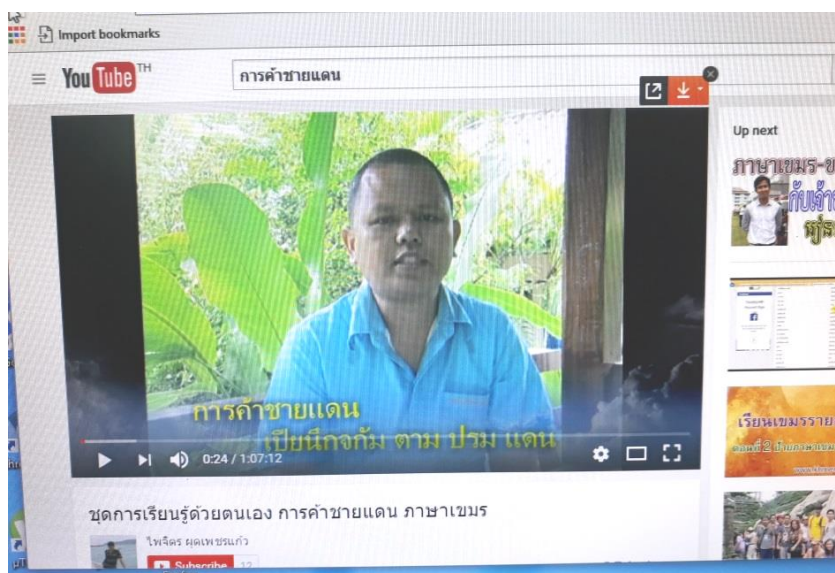
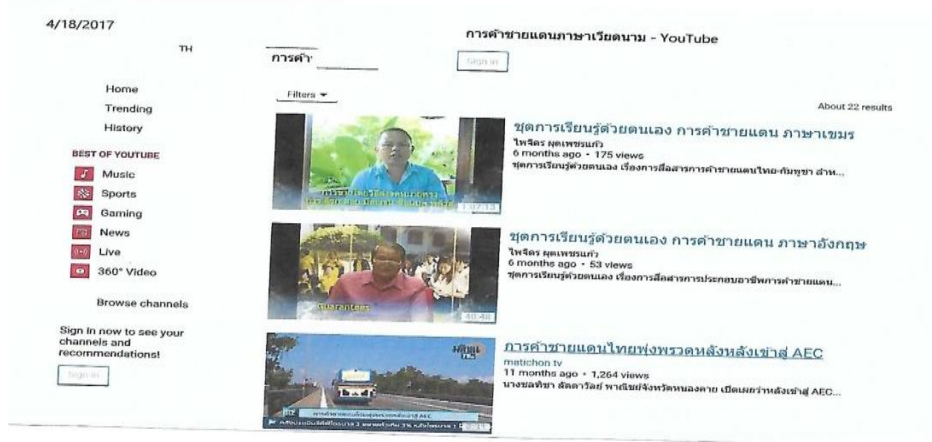
โทร 045 - 311511

โทรสาร 045 - 313479

ภาคผนวก ฉ
การเผยแพร่ผลงาน
ผ่าน Website youtube

การเผยแพร่ผ่าน Website [youtube.com/results?search query=ไพจิตร ผุดเพชรแก้ว](https://www.youtube.com/results?search_query=%E0%B8%94%E0%B8%87%E0%B8%94%E0%B8%87)

ภาพการจัดกิจกรรมโดยใช้ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา

เก็บข้อมูล ด้านพรมแดนไทย – กัมพูชา อำเภอน้ำยืน จ.อุบลราชธานี

เก็บข้อมูล ด้านพรมแดนไทย - กัมพูชา อำเภอภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ

เก็บข้อมูลด้านพรมแดนไทย - กัมพูชา อำเภอกาบเชิง จ.สุรินทร์

การเก็บข้อมูล จากนายด่านศุลกากรช่องจอม และประธานหอการค้าจังหวัดสุรินทร์

ผลิตสื่อการเรียนการสอน ชุดการสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา
โดยมี ผอ. กศน.จังหวัดสุรินทร์ ผอ. กศน.เมืองสุรินทร์ และวิทยากร ภาษาเขมร

**ภาพกิจกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอน ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
เรื่อง การสื่อสารการค้าบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา กศน.อำเภอทาบเชิง จ.สุรินทร์**

ภาพกิจกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอน กศน.อำเภอเมืองสุรินทร์ จ.สุรินทร์

ภาพกิจกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอน กศน.อำเภอเมืองสุรินทร์ จ.สุรินทร์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นายไพจิตร ผุดเพชรแก้ว
วันเดือนปีเกิด	17 พฤษภาคม 2505
สถานที่เกิด	อำเภอสวี จังหวัดชุมพร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ถนนชยางกูร อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ(หัวหน้าส่วนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ถนนชยางกูร อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2517	มัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนบุญยสมบัตี อำเภอสวี จังหวัดชุมพร
พ.ศ. 2520	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.บัญชี) โรงเรียนช่างกล-พาณิชยการ ไทยบัณฑิต อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2527	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.บัญชี) โรงเรียนพาณิชยการ- อุบลราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. 2531	ปริญญาตรี (คบ.) สาขาการบริหาร โรงเรียน วิทยาลัยครูอุบลราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. 2550	ปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
รางวัลเชิดชูเกียรติ	
พ.ศ. 2556	รางวัล คนดีศรีศรีแห่ง สป.
พ.ศ. 2556	เครื่องหมายเชิดชูเกียรติ หนึ่งแสนครูดี
พ.ศ. 2557	ข้าราชการครูดีเด่น ด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
พ.ศ. 2558	ข้าราชการครูดีเด่น ระดับประเทศ ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย